

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้เขียนได้กล่าวเป็น 4 ส่วนหลัก ๆ คือ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เป็นการกล่าวถึงแนวคิดการกำหนดความผิดอาญา ได้แก่ การกำหนดความผิดที่มีสภาพบังคับเป็นโทษทางอาญาตามกฎหมายไทย การกำหนดความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา การกำหนดความผิดในพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา ซึ่งเป็นแนวคิดที่นำไปสู่การจำแนกการกำหนดกฎหมายเกณฑ์หรือการบัญญัติลักษณะของการกระทำที่เป็นความผิดและมาตรการลงโทษตามกฎหมายไทย และทฤษฎีสำคัญที่จะนำมาใช้วิเคราะห์ ได้แก่ ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายอาญาที่เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของแต่ละรัฐ การศึกษาทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายอาญาเพื่อวิเคราะห์ถึงแนวทางการกำหนดนโยบายการตรากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่กำหนดขั้นตอนและวิธีการเพื่อดำเนินการแก่ผู้ที่มีฝ่าฝืนกฎหมาย และยุทธศาสตร์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบการจำแนกประเภทอาชญากรรมการเงินของประเทศไทย เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับรูปแบบและประเภทอาชญากรรมการเงินตามมาตรฐานสากล เพื่อประโยชน์ในการนำมาวิเคราะห์กับระบบการจัดเก็บข้อมูลและการจำแนกความผิด

สาระสำคัญของมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (INTERNATIONAL CLASSIFICATION OF CRIME FOR STATISTICAL PURPOSES 2015 : ICCS) โดยเน้นความสำคัญของหลักเกณฑ์มาตรฐาน ICCS ในการจำแนกประเภทอาชญากรรมในระดับระหว่างประเทศที่เป็นการจำแนกความผิดทางอาญาตามแนวคิด นิยามและหลักการที่ตกลงกันเป็นสากลโดยคำนึงถึงลักษณะการกระทำความผิดมากกว่าฐานความผิด ทำให้สามารถลดปัญหาการจำแนกประเภทอาชญากรรมที่เกิดจากความซับซ้อนทางกฎหมายได้ ทำให้การจำแนกประเภทอาชญากรรมมีความเรียบง่ายและสามารถนำไปใช้ได้ทั่วโลก รวมทั้งข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติของยุโรปและสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อนำมาวิเคราะห์และปรับใช้กับประเทศไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและระบบการจัดเก็บข้อมูลเป็นการศึกษาในเชิงสถิติ แต่ไม่พบบงานวิจัยที่ศึกษาการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อนำมากำหนดนโยบายในเชิงกฎหมาย และไม่พบบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (มาตรฐาน ICCS) ตามประเด็นที่ผู้วิจัยได้ศึกษาในครั้งนี้แต่อย่างใด

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดความผิดอาญา

2.1.1 การกำหนดความผิดที่มีสภาพบังคับเป็นโทษทางอาญา

แนวคิดในการกำหนดโทษและความผิดที่มีโทษทางอาญาอาจคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันตามแต่สภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ ความผิดต่าง ๆ ตามกฎหมายไม่ว่าจะเป็นประเทศใด โดยหลักแล้วแบ่งออกเป็น ความผิดที่เป็นความผิดในตัวเอง หรือ Mala In Se และความผิดที่เป็นข้อห้าม หรือ Mala Prohibita โดยความผิดทั้งสองประเภทมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. **Mala In Se** คือ การกระทำที่เป็นความผิดในตัวของมันเอง ไม่ว่าจะกระทำลงในสถานที่ใด ยุคสมัยใด เวลาใด และโดยผู้กระทำผู้ใดก็ตาม โดยที่ในเบื้องต้นเมื่อมนุษย์มาอยู่รวมกันเป็นสังคมและ ค่อยๆพัฒนา กฎเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกันในหลายรูปแบบตั้งแต่ศาสนา ศิลธรรม จารีตประเพณี จนกระทั่งปรากฏอยู่ในรูปแบบของกฎหมาย ดังนั้นกฎเกณฑ์ต่างๆเหล่านี้จึงมีส่วนที่เกี่ยวข้องหรือเหมือนกันอยู่ พึงสังเกตได้ว่า ความผิดประเภทที่เป็น Mala In Se มักจะเป็นการกระทำที่เป็นข้อห้ามในทางศาสนา หรือทางศีลธรรมหรือเป็นสิ่งที่ไม่พึงปฏิบัติในทางจารีตประเพณีอยู่ด้วย เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ หรือหมิ่นประมาท เป็นต้น และในบางกรณีอาจนำเอาข้อห้ามในทางจารีตประเพณีมากำหนดเป็นบทบัญญัติอันเป็นเงื่อนไขในการที่ผู้กระทำจะต้องรับโทษสูงขึ้น เช่น กรณีบุตรฆ่าบิดาหรือมารดา หรืออาจนำมาเป็นเหตุบรรเทาโทษ เช่น กรณีบุตรที่ให้ที่พักพิงแก่บิดามารดาที่เป็นผู้กระทำความผิดและหลบหนีการจับกุม กฎหมายกำหนดให้ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดเพียงใดก็ได้ หรือจะไม่ลงโทษเลยก็ได้

2. **Mala Prohibita** คือ การกระทำที่กฎหมายกำหนดให้เป็นความผิด ซึ่งอาจจะแตกต่างกันออกไปตามเงื่อนไขต่างๆ กล่าวคือ การกระทำหนึ่งอาจเป็นความผิดในประเทศหนึ่งหรือช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่อาจไม่เป็นความผิดในอีกประเทศหรือในระยะเวลาอื่น เช่น ในช่วงเวลาหนึ่งศาลฎีกาของไทยเคยมีคำพิพากษาว่าการกระทำที่เรียกว่าการ “ฮั้วประมูล” เป็นความผิดตามกฎหมายอาญา ต่อมาคำพิพากษาศาลฎีกาในอีกสมัยหนึ่งกลับหลักเดิม ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นวิถีทางที่พึงกระทำได้ในทางการค้าพาณิชย์ ดังนั้นจึงไม่ผิดกฎหมาย และในปัจจุบันศาลฎีกาก็ได้กลับไปใช้หลักเดิมแต่แรกเริ่มที่ถือว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิด โดยลักษณะของ Mala Prohibita จะตรงกันข้ามกับ Mala In Se ที่ได้กล่าวไปก่อนหน้านี้ ความผิดที่เป็น Mala Prohibita หรือ Mala Cum Prohibita มักจะเป็นความผิดที่ไม่ผิดต่อกฎเกณฑ์อื่นของสังคม แต่รัฐกำหนดเอาว่าเป็นความผิดอาญาเพื่อประโยชน์ของรัฐเอง เช่น รัฐออกกฎหมายกำหนดราคาสูงสุดที่บุคคลจะขายทรัพย์สินของเขาได้เป็นต้น และเอาโทษทางอาญาแก่ผู้ที่ขายของเกินราคาสูงสุดที่รัฐกำหนดไว้นั้น ซึ่งการขายของนี้ความจริงไม่ผิดศีลธรรม หรือมีข้อห้ามทางศาสนา หรือจารีตประเพณีเลย นอกจากนี้ยังมีความผิดในลักษณะนี้อีกมากมาย เช่น ความผิดเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ ความผิดประเภทนี้ไม่ใช่ความผิดชั่วร้ายในตัวของมันเองอย่าง Mala In Se แต่เป็นความผิดเพราะกฎหมายห้าม ซึ่งเรียกกันว่าเป็น “ความผิดในทางเทคนิค” (Technical Offence)

ลักษณะของความผิดทั้งสองมีผลต่อการกำหนดโทษอาญาตามกฎหมาย แต่ก็หาได้หมายความว่า ความผิดที่เป็น Mala In Se จะมีโทษหนัก และความผิดที่เป็น Mala Prohibita จะมีโทษเบาไม่ ทั้งนี้เพราะการกำหนดบทลงโทษจะขึ้นอยู่กับความจำเป็นและความเหมาะสมภายใต้เงื่อนไขต่างๆ ของแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการเป็นความผิดที่ไม่ใช่ความชั่วร้ายโดยตัวเอง หากแต่เป็นนโยบายของรัฐ จึงอาจมีการใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษ สำหรับความผิดที่เป็น Mala Prohibita เพื่อลดการใช้โทษทางอาญาโดยไม่จำเป็นลงไป²

² คณะทำงานการบริการและการท่องเที่ยว สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , โทษทางอาญาที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540, 2547 หน้า 137 – 139.

2.1.2 การกำหนดความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

การกระทำที่เป็นความผิดในประมวลกฎหมายอาญานั้นเป็นความผิดที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือล่วงละเมิดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของสังคมเป็นหลัก ซึ่งการกระทำผิดนั้นย่อมจะกระทบต่อสังคมและความมั่นคงในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดภัยอันตรายหรือสร้างความเสียหายให้แก่บุคคลหรือสังคมโดยรวม

ทั้งนี้การที่จะศึกษาถึงความผิดในทางอาญานั้น สามารถพิจารณาศึกษาได้จากประมวลกฎหมายอาญาภาคสองซึ่งเป็นภาคความผิด ทั้งนี้หากจะแบ่งแยกลักษณะของการจำแนกความผิดในบทบัญญัติแห่งกฎหมายอาญาออกตามแนวคิดที่ได้ศึกษามาก่อนหน้านี้ พบว่าการจำแนกทำได้เป็นสองแนวทาง คือการจำแนกตามแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียมและศีลธรรม และการจำแนกตามกฎหมายเทคนิค ดังต่อไปนี้

1. จำแนกการแบ่งประเภทความผิดทางอาญาตามหลักเกณฑ์ของจารีตประเพณี ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง และความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ทั้งนี้จะเห็นได้ว่ากฎหมายอาญามุ่งคุ้มครองสิทธิของปัจเจกชนเป็นสำคัญ สิทธิที่กฎหมายมุ่งคุ้มครองคือสิทธิในชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน เสรีภาพ และชื่อเสียง ซึ่งสิทธิดังกล่าวถือว่าเป็นสิ่งที่มีอยู่ในตัวของมนุษย์ทุกคนตั้งแต่กำเนิดอันเป็นสิทธิตามธรรมชาติ จึงถือว่ามนุษย์ทุกคนยอมรับโดยจารีตประเพณีที่สั่งสมมายาวนานว่าสิทธิดังกล่าวนี้จะล่วงละเมิดมิได้ หากมีการล่วงละเมิดย่อมเป็นความผิด

2. จำแนกการแบ่งประเภทความผิดทางอาญาตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายเทคนิค ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม ความผิดเกี่ยวกับศาสนา ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง ความผิดเกี่ยวกับการค้า

2.1.3 การกำหนดความผิดในพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 ได้วางหลักการใหม่ในการปฏิรูปกระบวนการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ ในการจัดให้มีกฎหมายฉบับใหม่ขึ้นใช้บังคับ รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น สำหรับกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่นั้น หากหมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ รัฐพึงยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายฉบับนั้นเพื่อไม่ให้เป็นการกระทบประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่าย ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องตรากฎหมายใหม่ หรือแก้ไขเพิ่มเติม หรือปรับปรุง หรือยกเลิกกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ เปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายฉบับใดมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งกำหนดมาตรการควบคุมเนื้อหาของกฎหมาย โดยให้มีระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ และการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่าที่จำเป็น ให้มีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดโทษอาญาในกฎหมายพึงทำได้เฉพาะความผิดร้ายแรง³ จากผลของมาตรา 77 ดังกล่าว จึงนำมาสู่การศึกษาของคณะอนุกรรมการดำเนินการศึกษาและปรับปรุงกฎหมายเพื่อป้องกันมิให้มีการใช้ประโยชน์จากโทษอาญาตามกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อเสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษอาญาในการตรากฎหมายอาญา โดยผลการศึกษามีข้อสรุปหลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษอาญาได้ดังนี้⁴

³ อภิวัฒน์ สุตสาว , การกำหนดโทษอาญาตามบทบัญญัติมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย , วารสารจตุรนิติ มีนาคม - เมษายน 2561 : 113.

⁴ นริศรา แดงไผ่ และปกป้อง ศรีสนิท, สรุปสาระสำคัญของกรณำเสนอที่มา สภาพปัญหา และข้อเสนอเบื้องต้นของคณะอนุกรรมการ รวมทั้งประเด็นวิพากษ์ข้อเสนอของคณะอนุกรรมการดำเนินการศึกษาและปรับปรุงกฎหมายเพื่อ

(1) เป็นการกระทำที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบต่อส่วนรวม หรือเป็นความผิดที่สังคมติเตียน โดยหลักเกณฑ์ในข้อนี้ถือเป็นหลักเกณฑ์สากลในการบัญญัติกฎหมายที่มีโทษทางอาญาด้วย

(2) เป็นกรณีที่ไม่สามารถใช้มาตรการอื่นใดเพื่อบังคับใช้กฎหมายอย่างได้ผล หรือมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายได้

(3) ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวหรือมีโทษจำคุกและเปรียบเทียบ ทำให้คดีอาญาระงับได้ โดยสภาพแล้วไม่ใช่ความผิดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง อาจมีการนำมาตราการอื่นที่นำมาใช้แทนโทษทางอาญา เช่น โทษปรับทางปกครองมาใช้บังคับแทน นอกจากนี้ ความผิดอาญาในความผิดต่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจของเอกชนโดยแท้หากเป็นกรณีที่ไม่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่มีผลกระทบต่อส่วนรวม อาจยกเลิกโทษอาญาและนำแนวคิดเรื่องค่าเสียหายเชิงลงโทษ (Punitive Damage) หรือโทษทางปกครองมาใช้แทน

นอกจากนี้ยังมีความเห็นของนักวิชาการด้านกฎหมายอาญาหลายท่านเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การกำหนดโทษหรือความผิดทางอาญาที่น่าสนใจ อาทิ

รองศาสตราจารย์ประธาน วัฒนวานิชย์ ได้เสนอเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การกำหนดโทษอาญาเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

(1) ตามหลักสากลการบัญญัติกฎหมายที่มีโทษทางอาญา มีข้อควรคำนึง เช่น ต้องเป็นความผิดที่มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนและเป็นความผิดที่เป็นอันตราย ต่อสังคมหรือเป็นความผิดที่สังคมติเตียน เป็นต้น

(2) การเพิ่มอัตราโทษให้หนักขึ้นเพียงอย่างเดียวไม่สามารถห้ามมิให้ประชาชนละเมิดกฎหมายได้ แต่การมีกฎหมายที่ชัดเจนจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายได้เป็นอย่างดี

ป้องกันมิให้มีการใช้ประโยชน์จากโทษอาญาตามกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย และผู้เข้าร่วมการสัมมนา ในโครงการสัมมนา เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดโทษอาญาในการตรากฎหมาย วันพุธ ที่ 13 กันยายน 2560 เวลา 8.00-14.30 นาฬิกา ณ โรงแรม เดอะ เบอร์เคลีย์ ประตูน้ำ สืบค้นจาก

<http://web.krisdika.go.th/data/outsidedata/article77/file/13-10-60-2.pdf> , หน้า 1.

(3) มีข้อควรคำนึงในการกำหนดโทษทางอาญา เช่น ไม่ควรใช้การกำหนดโทษทางอาญาเพื่อเป็นเครื่องมือในการแก้แค้น ไม่ควรกำหนดโทษทางอาญา หากผลร้ายที่เกิดจากการลงโทษมีมากกว่า การกระทำความผิด ไม่ควรกำหนดโทษทางอาญากับการกระทำที่ประชาชนไม่เห็นด้วยหรือฝ่าฝืนต่อความรู้สึกของประชาชน ไม่ควรกำหนดโทษทางอาญาในความผิดที่ใช้บังคับไม่ได้หรือสามารถใช้มาตรการอย่างอื่นแทนการลงโทษทางอาญาได้ เป็นต้น

(4) ผู้ร่างกฎหมายไม่ควรขยายขอบเขตของบทนิยามคำว่า “การกระทำที่ไร้ศีลธรรม หรือการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหาย” ให้มีความหมายกว้างเกินไป เนื่องจากอาจจะทำให้เกิดปัญหา ในการตีความกฎหมาย

(5) การกำหนดโทษต้องคำนึงถึงหลักนิติธรรมและความสอดคล้องกับหลักกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

(6) การนำโทษทางปกครองมาใช้แทนโทษทางอาญา จำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการแยกความผิดของโทษทางปกครองและโทษทางอาญาออกจากกันให้ชัดเจน และการกำหนดโทษทางอาญา ควรจำกัดเฉพาะกรณีที่เป็นอย่างยิ่งเท่านั้น⁵

ศาสตราจารย์ ดร. สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล ได้เสนอว่าหลักเกณฑ์การกำหนดโทษอาญาตามหลักสากลต้องอยู่ภายใต้หลักการดังต่อไปนี้

(1) หลักความเสมอภาค กล่าวคือ การบังคับใช้โทษทางอาญาจะต้องไม่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการบังคับใช้กฎหมาย

(2) ต้องคำนึงว่ามีมาตรการอย่างอื่นที่จะนำมาใช้บังคับแทนโทษทางอาญาหรือไม่

(3) ควรกำหนดโทษทางอาญา เฉพาะการกระทำที่เป็นผลเสียหรือมีผลกระทบต่อสาธารณะอย่างร้ายแรงหรือกรณีที่เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งเท่านั้น

(4) การกำหนดโทษอาญาต้องพิจารณาถึงสภาพบังคับของกฎหมายด้วย กล่าวคือ หากการฝ่าฝืนกฎหมายทำให้เกิดผลร้ายต่อสังคม จึงจำเป็นต้องกำหนดโทษอาญาเพื่อให้ผู้กระทำผิดเข็ดหลาบ ไม่กระทำการนั้นอีกต่อไป

⁵ เรื่องเดียวกัน , หน้า 2.

(5) ระวังโทษอาญาที่กำหนดต้องได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด⁶

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย

กระบวนการยุติธรรมทางอาญา (Criminal Justice) เป็นกลไกที่กำหนดภาพรวมของขั้นตอนและวิธีการเพื่อดำเนินการแก่ผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายโดยมีองค์กร หน่วยงาน เจ้าหน้าที่ รวมถึงบุคลากรที่มีอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะในการควบคุมขั้นตอนต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยมีสถาบันหลักที่รับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมายอาญา เพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสงบสุข ความมีเสถียรภาพของบ้านเมือง รวมทั้งดำรงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายประกอบด้วย ตำรวจ อัยการ ศาลและราชทัณฑ์ โดยแต่ละองค์กรจะรับผิดชอบภารกิจในการบังคับใช้กฎหมายของตนเป็นการเฉพาะและปฏิบัติงานแยกอิสระจากกัน แต่ในการปฏิบัติงานของทุกองค์กรในกระบวนการยุติธรรมจะต้องดำเนินภายในขอบเขตแห่งกฎหมายภายใต้เงื่อนไขที่ว่า กฎหมายเป็นคำสั่ง คำบังคับที่ควบคุมและส่งเสริมให้บุคคลปฏิบัติตามอยู่ในกรอบที่สถานที่เป็นแบบอย่างความประพฤติของชุมชน หรือเป็นกฎเกณฑ์ทางสังคม (Social Norms or Regulation)⁷ โดยภาระหน้าที่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาดำเนินไปเพื่อที่จะอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชน คุ้มครองป้องกันสังคมจากการถูกละเมิดและเป็นหลักประกันเสรีภาพของประชาชน⁸ ซึ่งจะนำไปสู่การควบคุมการกระทำความผิดในสังคมได้ตามความมุ่งหมายของการบังคับใช้กฎหมายและการควบคุมสังคมที่มีอยู่สามประการ

1. รัฐเป็นผู้ใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมความประพฤติและคุ้มครองพิทักษ์ผลประโยชน์ของสมาชิกในสังคมตามหลักกฎหมายมหาชนในฐานะที่รัฐมีอำนาจเหนือราษฎรมีได้รวมถึงกฎหมายเอกชนอันเป็นกฎหมายว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างราษฎรในฐานะเท่าเทียมกัน

⁶ เรื่องเดียวกัน , หน้า 3.

⁷ ประเสริฐ เมฆมณี, ตำรวจและกระบวนการยุติธรรม, (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, 2523), หน้า 3: วิรุฒม์ ศิริสวัสดิบุตร, วิฤตตำรวจและงานสอบสวน จุดดับกระบวนการยุติธรรม, (กรุงเทพมหานคร : ต้นทาง, 2561), หน้า 6.

⁸ ดร.ธรม โสทธิพันธ์, การบริหารงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญา, วารสารอัยการ, ปีที่ 5, ฉบับที่ 51 มีนาคม 2525, หน้า 47: อุทัย อาทิวา, ทฤษฎีอาชญาวิทยากับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (กรุงเทพมหานคร : วีเจพริ้นติ้ง, 2561), หน้า 37.

2. รัฐเป็นผู้ได้รับอำណัติมอบหมาย (Mandate) จัดสรรเจ้าหน้าที่ควบคุมรับผิดชอบ การปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและความผาสุกของชุมชนให้เป็นไปตามเจตนารมณ์และหลักกฎหมายอย่างเคร่งครัด

3. การบังคับใช้กฎหมายจะต้องบังคับใช้แก่สมาชิกในสังคมโดยเสมอภาค ภายใต้หลักนิติธรรม (Justice under Law) ปราศจากความลำเอียงหรือรังเกียจเด็ดฉันทันทีโดยสิ้นเชิง

หลักเกณฑ์ทั้งสามประการดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นอย่างแจ่มชัดว่า กฎหมายเป็นเครื่องมือควบคุมการกระทำความผิดในสังคมที่สำคัญอย่างยิ่ง แต่ความสงบสุขและความปลอดภัยในสังคมจะเกิดขึ้นได้ก็โดยประชาชนแต่ละคนในสังคมต้องเคารพกฎหมายบ้านเมืองด้วยและเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ต้องดำเนินการกับผู้กระทำความผิดอย่างเที่ยงตรงและเที่ยงธรรม นอกจากนี้ก็จะต้องกำหนดมาตรการป้องกันภัยทางสังคมโดยเด็ดขาดและยุติธรรมเพื่อรักษาไว้ซึ่งหลักการ (Rule of Law) ที่สอดคล้องกับครรลองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในลักษณะประสานประโยชน์ระหว่างกฎหมายและความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความเป็นธรรมในสังคม (Law, Order, and Justice) และเพื่อให้การบริหารงานยุติธรรมเป็นไปตามความมุ่งหมายของการบังคับใช้กฎหมายในอันที่จะควบคุมการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในสังคม นำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษและป้องกันภัยอันตรายที่เกิดขึ้นแก่สมาชิกในสังคม

ทั้งนี้ ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป จะเป็นรูปแบบตามแนวความคิดของ Professor Herbert Packer ซึ่งได้แก่ ทฤษฎีกระบวนการยุติธรรม (Due Process) และทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control)⁹

⁹ ประธาน วัฒนวานิช, “ระบบความยุติธรรมทางอาญา : แนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรมและกระบวนการนิติธรรม”, วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (กันยายน - พฤศจิกายน , 2520), หน้า 150. อ้างถึงใน สุพัตรา แผนวิจิต , กฎหมายวิธีพิจารณาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินต้นแบบ , ดุษฎีนิพนธ์นิติศาสตร์ดุสิตบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม , 2559, หน้า 29-33.

2.2.1 ทฤษฎีกระบวนการยุติธรรม (Due Process)

ทฤษฎีนี้จะเน้นหนักในด้านการคุ้มครองสิทธิบางประการของบุคคล หรืออาจกล่าวได้ว่าการดำเนินคดีกับผู้ต้องหาโดยใช้ทฤษฎีกระบวนการยุติธรรมนั้น รูปแบบของการดำเนินคดีจะอยู่ในลักษณะที่ยึดถือกฎหมายเป็นสำคัญ และมุ่งเน้นถึงหลักกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล บุคคลใดจะถือว่าเป็นผู้กระทำความผิด บุคคลนั้นจะต้องถูกตัดสินโดยศาล และวิธีการในการดำเนินคดีจะต้องเป็นไปอย่างถูกต้อง บริสุทธิ์ ยุติธรรม ไม่มีอคติหรือไม่ใช้อำนาจไปในทางที่มีชอบ บุคคลที่ยังเป็นผู้บริสุทธิ์จะได้รับความคุ้มครอง แต่บุคคลที่กระทำความผิดก็ย่อมต้องได้รับการลงโทษ หักโทษสำคัญๆของทฤษฎีนี้ก็คือ ในการพิสูจน์ความผิดของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง บุคคลนั้นจะถูกสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่เสมอ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดจริง สำหรับวิธีการหรือรูปแบบในการตรวจสอบก็ย่อมต้องเป็นไปด้วยความถูกต้องเป็นธรรม

ในส่วนการดำเนินคดีตามแนวความคิดของทฤษฎีนี้ ผู้ต้องหาจะไม่ถูกส่งผ่านไปตามขั้นตอนต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างสะดวก โดยมากจะมีอุปสรรคเข้ามาขัดขวาง เนื่องจากทฤษฎีกระบวนการยุติธรรมนี้ให้ความสำคัญในเรื่องหลักนิติธรรม (Rule of Law) มากกว่าการควบคุมอาชญากรรม เนื่องจากการไม่เชื่อว่าการควบคุมอาชญากรรมจะมีประสิทธิภาพป้องกันหรือปราบปรามมิให้เกิดอาชญากรรมได้ โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาถึงการแสวงหาข้อเท็จจริงของเจ้าพนักงานตำรวจ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ทฤษฎีกระบวนการยุติธรรมเห็นว่าขั้นตอนในการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ อาจเกิดจากการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยไม่ชอบก็ได้ เช่น อาจเกิดจากวิธีการล่อลวงให้ซื้อหรือการสร้างพยานหลักฐานใหม่ๆขึ้นมา ทำให้ข้อเท็จจริงที่ได้มาโดยมิชอบนั้นไม่สามารถนำมาใช้ได้ ดังนั้นจากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นชัดเจนว่าทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่มุ่งคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของบุคคลเป็นอย่างมาก และศาลคือผู้ที่将使ความยุติธรรมได้ดีที่สุด สำหรับการดำเนินคดีก็ต้องดำเนินคดีให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง ตามกระบวนการนิติธรรมและทฤษฎีนี้จะไม่ยอมรับวิธีการที่มีชอบด้วยกฎหมาย เช่น การล่อซื้อหรือการหลอกลวง ฯลฯ

ดังนั้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าทฤษฎีกระบวนการยุติธรรมนี้ยึดถือแนวทางที่จะให้ได้มาซึ่งความเป็นธรรม ควบคู่ไปกับวัตถุประสงค์ในเรื่องของการควบคุมอาชญากรรม และหน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งของศาล ก็คือ การที่จะก่อให้เกิดความยุติธรรมขึ้นมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยคำนึงถึงวิธีการ

รูปแบบในการแสวงหาพยานหลักฐาน สืบสวน สอบสวน ของเจ้าพนักงานตำรวจ พนักงานอัยการ ฯลฯ โดยหลักแล้วบุคคลจะไม่ถูกพิจารณาหรือลงโทษเพียงเพราะว่ามีการกล่าวหาหรือเพียงเพราะมีพยานหลักฐานว่าเขาได้กระทำเท่านั้น แต่จะต้องผ่านการพิจารณาพินิจ พิเคราะห์ อย่างละเอียดถี่ถ้วน ทั้งในแง่ความถูกต้องและการคุ้มครองสิทธิของบุคคล ศาลจะต้องทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางที่จะต้องตรวจสอบวินิจฉัยข้อเท็จจริง และศาลจะไม่ยอมรับการได้มาซึ่งพยานหลักฐานโดยวิธีการที่มีขัดด้วยกฎหมายและอาจจะพิจารณาปล่อยตัวผู้ต้องหาไปได้

2.2.2 ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control)

หน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาก็คือ การควบคุมและปราบปรามอาชญากรรม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งความสงบสุข เป็นระเบียบเรียบร้อยของคนในสังคม ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการมาตรการหรือหลักการ นโยบายที่แน่นอน มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งควบคุม ปราบปรามและลงโทษอาชญากรที่กระทำความผิดอย่างจริงจัง เนื่องจากการกระทำของเหล่าอาชญากรเหล่านั้นกระทบกระเทือนต่อความมั่นคง ความสงบสุขของประเทศชาติ อีกทั้งสิทธิเสรีภาพของประชาชนผู้สุจริตถูกกระทบกระเทือน และถูกคุกคามจากภัยอาชญากรรม ดังนั้นถ้าหากกฎหมายไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงพอที่จะใช้ในการปราบปรามอาชญากรรม ก็จะก่อให้เกิดความไม่น่าเชื่อถือของกฎหมาย ประชาชนโดยทั่วไปขาดความเกรงกลัว ผู้ที่เคารพปฏิบัติตามกฎหมายก็จะกลายเป็นผู้ที่ต้องเสียเปรียบ ถูกฉ้อโกงสิทธิ เสรีภาพ ถูกรุกรานผลประโยชน์และล่วงละเมิดเกิดความไม่สงบและเรียบร้อยทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สิน

กระบวนการทางอาญาของรัฐจะต้องให้หลักประกันต่อสังคม และการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ เราจะต้องปรับปรุงและเพิ่มพูนประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม เช่น การสืบสวน การดำเนินคดีอาญา การพิสูจน์ความผิดและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดซึ่งถูกศาลพิพากษาลงโทษแล้วอย่างได้ผล กระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีสถิติการจับกุมผู้กระทำผิดและการพิพากษาผู้กระทำผิดสูง โดยการใช้ทรัพยากรอย่างจำกัดการดำเนินตามขั้นตอนต่างๆในกระบวนการยุติธรรมจะต้องมีความรวดเร็วและแน่นอน ขั้นตอนในกระบวนการทางอาญาจะต้องไม่มีแบบพิธีที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินคดี การค้นหาข้อเท็จจริงในคดีจะพยายามให้ยุติในขั้นต้นของกระบวนการยุติธรรม

ให้มากที่สุด ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การดำเนินงานตามขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรม ควรจะอยู่ภายใต้อำนาจของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการเป็นส่วนใหญ่ โดยความมุ่งหมายของรูปแบบนี้ก็คือ ขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรมจะต้องรวบรัด สม่่าเสมอ ไม่หยุดชะงัก มีประสิทธิภาพและต้องยอมรับว่า การค้นหาข้อเท็จจริงในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานอัยการเพียงพอที่จะเชื่อถือได้

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมนี้ มุ่งเน้นต่อการควบคุมและปราบปรามอาชญากรรมเป็นสำคัญ โดยที่จะเน้นหนักต่อการปราบปรามอาชญากรรมอย่างต่อเนื่องและจริงจัง แต่สำหรับในส่วนของการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของบุคคล สำหรับทฤษฎีนี้แล้วจะพิจารณาในเรื่องดังกล่าวเป็นลำดับรองลงไป หรืออาจจะกล่าวเพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจได้ว่า หากเราสามารถควบคุมและป้องกันอาชญากรรมได้ สังคมก็จะเกิดความสงบสุขเป็นระเบียบเรียบร้อย และเมื่อสังคมเป็นระเบียบเรียบร้อยก็เท่ากับเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลไปโดยปริยาย ดังนั้น โดยลักษณะ รูปแบบและวิธีการดำเนินงานตามทฤษฎีนี้ ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมจะดำเนินไปอย่างรวดเร็ว ไม่หยุดชะงัก เป็นการโต้ตอบกับปัญหาอาชญากรรมอย่างเฉียบขาด มีการเปิดให้ใช้โอกาสในการพิจารณาหรือใช้ดุลยพินิจอย่างกว้างขวาง รวมถึงการกลั่นกรองข้อมูลพยานหลักฐานในชั้นการปฏิบัติการ โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งหมายถึง การพิจารณาและการตัดสินไม่ว่าจะให้ปล่อยตัวผู้ต้องหา หรือลงโทษผู้กระทำความผิด ก็จะกระทำโดยเร็ว ไม่มีกระบวนการต่างๆ มากมายขัดขวาง โดยทฤษฎีนี้เชื่อว่าตำรวจและอัยการสามารถที่จะวินิจฉัยความถูกผิดในชั้นต้นได้อย่างที่ Herbert Packer ได้กล่าวยืนยันในเรื่องนี้ไว้ว่า “กระบวนการกลั่นกรองควรจะถูกดำเนินการโดยตำรวจและอัยการ ซึ่งเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือว่าจะระบุดำเนินการโดยเร็ว”¹⁰

¹⁰ Herbert Packer, *The Limits of the Criminal Sanction*, Stanford: Stanford University Press., 1968 , p. 160. อ้างถึงใน สุพัตรา แผนวิชิต , กฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินต้นแบบ , ดุษฎีนิพนธ์ นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม , 2559, หน้า 29-33.

2.3 ยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเพื่อสนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมการเงิน

ตามยุทธศาสตร์ของหน่วยงานต่างๆ ที่เป็นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้มีการนำเอาระบบเทคโนโลยีมาใช้เพื่อช่วยในการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมทางการเงิน ตามแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.3.1 แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. 2561-2580

ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. 2561-2580 ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลไกในการขับเคลื่อนและสร้างการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ โดยจะมุ่งเน้นในเรื่องการนำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาสนับสนุนให้เกิดความโปร่งใสและการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมมีโอกาสได้รับประโยชน์จากการพัฒนา ประเทศอย่างเท่าเทียมเป็นธรรม และทั่วถึง อันประกอบด้วย 2 แผนย่อย ได้แก่¹¹

1) การพัฒนากฎหมาย โดยเน้นที่การดำเนินการปรับปรุง แก้ไข ยกเลิกกฎหมายให้มีเท่าที่จำเป็น และสอดคล้องบริบทและไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศโดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรมทางกฎหมายมาประยุกต์ใช้ และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม รวมทั้งการบูรณาการเชื่อมโยงกฎหมายทุกลำดับชั้นให้เชื่อมโยงกันอย่างเป็นเอกภาพ ไม่ขัดกัน มีการนำกฎหมายไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะนำกระบวนการยุติธรรมปราศจากความเหลื่อมล้ำ และความไม่เท่าเทียม

2) การพัฒนากระบวนการยุติธรรม โดยอำนวยความสะดวกให้เป็นอย่างเสมอภาค โปร่งใส เป็นธรรม ทั่วถึง และปราศจากการเลือกปฏิบัติบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้

¹¹ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. 2561-2580, แหล่งที่มา <http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2019/04/22-กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม.pdf> เข้าถึงเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2565.

ดำเนินงานสอดประสานกันอย่างเป็นองค์ภาพเพื่อให้สามารถจัดการกับข้อขัดแย้ง กรณีพิพาทได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์หลักของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. 2561-2580 จะเน้นการพัฒนากฎหมาย โดยเน้นที่การดำเนินการปรับปรุง แก้ไข ยกเลิกกฎหมายให้มีความทันสมัย และสอดคล้องบริบทและไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศโดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรมทางกฎหมายมาประยุกต์ใช้ และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม รวมทั้งการบูรณาการเชื่อมโยงกฎหมายทุกลำดับชั้นให้เชื่อมโยงกันอย่างเป็นเอกภาพไม่ขัดกัน ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่ครอบคลุมทั้งกระบวนการทำงานที่สำคัญและกระบวนการสนับสนุนในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมให้ได้มาตรฐานและมีผลผลิตภาพที่เพิ่มขึ้น โปร่งใส ตรวจสอบได้ รวมทั้งระบบการจัดการความรู้เพื่อมุ่งสู่การสร้างนวัตกรรม และระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานบนพื้นฐานของเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย

2.3.2 แผนยุทธศาสตร์ตำรวจแห่งชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580

ตามยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มศักยภาพในการบังคับใช้กฎหมาย การอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางอาญา และการให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคเป็นธรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2.2 การอำนวยความสะดวกยุติธรรมและพัฒนาระบบงานสอบสวนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน โดยการเพิ่มประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางอาญา ประกอบด้วยกลยุทธ์ต่างๆ ดังต่อไปนี้

(1) เพิ่มช่องทางในการรับแจ้งเหตุและการเข้าถึงการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางอาญาเพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวก และรวดเร็ว

(2) พัฒนางานนิติวิทยาศาสตร์และนิติเวชให้เข้าสู่ระบบมาตรฐานสากล เพิ่มขีดความสามารถงานในส่วนภูมิภาค รวมถึงการจัดทำฐานข้อมูลและเชื่อมโยงฐานข้อมูลนิติวิทยาศาสตร์ ตลอดจนบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(3) พัฒนามาตรการในการอำนวยความสะดวกยุทธธรรมทางอาญา โดยพัฒนามาตรการคุ้มครองผู้เสียหายและพยาน ส่งเสริม การพัฒนางานไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีอาญา และพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของตำรวจ

(4) บูรณาการการทำงานและฐานข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ¹²

จะเห็นได้ว่า ตามแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดไว้ในข้อที่ 2.2.1.4 ให้มีการบูรณาการการทำงานและฐานข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งการบูรณาการการทำงานและฐานข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศดังกล่าวย่อมส่งผลต่อการอำนวยความสะดวกยุทธธรรม เพิ่มประสิทธิภาพ และพัฒนาระบบงานสอบสวนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน

2.3.3 แผนยุทธศาสตร์สำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. 2563 – 2566

ตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ได้กำหนดเรื่อง การยกระดับประสิทธิภาพระบบงานและการจัดการความรู้/นวัตกรรมผ่านการเชื่อมโยงเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย ซึ่งประกอบด้วย 3 เป้าประสงค์ดังต่อไปนี้

(1) การบริหารจัดการระบบงาน และกระบวนการที่สำคัญที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นบนพื้นฐานเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย โปร่งใส ตรวจสอบได้ (ภายในองค์กร)

(2) กลไกและระบบการอำนวยความสะดวกต่อผู้รับบริการเป็นไปด้วยความเสมอภาค โปร่งใส เป็นธรรม ทั่วถึง รวดเร็ว ปราศจากการเลือกปฏิบัติ (ภายนอกองค์กร)

(3) ระบบการจัดการความรู้/นวัตกรรม รวมถึง การติดตามประเมินผลคุณภาพการดำเนินงาน ยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ที่กล่าวข้างต้น เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพระบบงาน ซึ่งหมายรวมถึง ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่ครอบคลุมทั้งกระบวนการ

¹² สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, แผนยุทธศาสตร์ตำรวจแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580), แหล่งที่มา <https://www.royalthaipolice.go.th/downloads/strategy.pdf> เข้าถึงเมื่อ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2564.

ทำงานที่สำคัญและกระบวนการสนับสนุนของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้ได้มาตรฐานและมีผลผลิตภาพที่เพิ่มขึ้น โปร่งใส ตรวจสอบได้ รวมทั้งระบบการจัดการความรู้เพื่อมุ่งสู่การสร้างนวัตกรรม และระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานบนพื้นฐานของเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย¹³

2.3.4 แผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม พ.ศ. 2565 – 2568

ตามที่ศาลยุติธรรมได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศาลยุติธรรมระยะ 4 ปีไว้ จะประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ (TRUST) ได้แก่¹⁴

1. ยุทธศาสตร์ T เชื่อมมั่นศรัทธาการอำนวยความยุติธรรม (Trusted Justice)
2. ยุทธศาสตร์ R เชื่อถือในระดับสากล (Reliability)
3. ยุทธศาสตร์ U การดำเนินงานอันเป็นมาตรฐานไปในทิศทางเดียวกัน (Uniformity)
4. ยุทธศาสตร์ S พัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainability)
5. ยุทธศาสตร์ T เปลี่ยนผ่านสู่อนาคต (Transformation)

สำหรับยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์ T เปลี่ยนผ่านสู่อนาคต (Transformation) ในประเด็นยุทธศาสตร์ เรื่องนวัตกรรมด้านเทคโนโลยี ที่มีเป้าหมายในการเสริมสร้างการอำนวยความยุติธรรม และการคุ้มครองสิทธิของประชาชนด้วยระบบดิจิทัล มีแนวทางในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาระบบการพิจารณาคดีอิเล็กทรอนิกส์ของศาลยุติธรรม ให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ (COJ Electronic Court Proceeding Platform)
2. การพัฒนาและบูรณาการระบบการจัดการ การยื่นและรับส่งคำคู่ความทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ทันสมัย (Integrated Electronic System for Management and Submission of Court Pleadings)

¹³ สำนักงานอัยการสูงสุด, แผนยุทธศาสตร์ สำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. 2563 – 2566, แหล่งที่มา <https://www2.ago.go.th/images/webfile/mission6366.pdf> เข้าถึงเมื่อ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2564.

¹⁴ สำนักแผนงานและงบประมาณ, แผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม พ.ศ. 2565 – 2568, แหล่งที่มา <https://oppb.coj.go.th/th/file/get/file/202110054c829232e66e028e524f2db30e60e634131014.pdf> เข้าถึงเมื่อ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2564.

3. การบูรณาการระบบสารสนเทศสำนวนคดีให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลคดีของศาลยุติธรรมทั่วประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การพัฒนาเทคโนโลยีในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์และข้อมูลในศาลยุติธรรม และสำนักงานศาลยุติธรรมโดยใช้ Blockchain หรือ เทคโนโลยีในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยอื่นที่ทันสมัย

5. พัฒนาระบบการใช้เทคโนโลยีที่อาศัยปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) ในการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ในศาลยุติธรรม และสำนักงานศาลยุติธรรมเพื่อสนับสนุนการพิจารณาพิพากษาคดีและการบริหารจัดการ

6. การพัฒนาระบบการให้บริการผ่าน E-Service

จากยุทธศาสตร์เรื่องนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การบูรณาการระบบสารสนเทศสำนวนคดีให้สามารถมีการเชื่อมโยงข้อมูลคดีของศาลยุติธรรมทั่วประเทศ อันถือเป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อสนับสนุนระบบการจัดเก็บข้อมูลภายในหน่วยงานศาลยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.5 แผนยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรมระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560 – 2579

ตามยุทธศาสตร์ที่ 3 การอำนวยความสะดวกยุติธรรม ได้กำหนดแผนที่ 5 เกี่ยวกับแผนงานพัฒนาระบบการบังคับคดีแพ่ง คดีล้มละลาย และการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้โดยประกอบด้วยโครงการ 3 โครงการที่มีความเกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงระบบบังคับคดี ระบบฐานข้อมูลกลางทางคดี(คลังข้อมูล)ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ และการมีระบบเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างนายทะเบียนภาคีรัฐเพื่อใช้ในการสืบค้นทรัพย์สินทุกประเภทของบุคคลที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดและล้มละลาย โดยให้กรมบังคับคดีเป็นหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบในโครงการต่างๆ ซึ่งแต่ละโครงการมีรายละเอียดดังต่อไปนี้¹⁵

¹⁵ กระทรวงยุติธรรม, แผนยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรมระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560 – 2579, แหล่งที่มา <http://waa.inter.nstda.or.th/stks/pub/2018/20180130-MinistryofJustice.pdf> เข้าถึงเมื่อ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2564.

(1) โครงการพัฒนาระบบบังคับคดีแพ่ง คดีล้มละลาย พื้นฟูกิจการของลูกหนี้ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และเป็นช่องทางในการรับวางทรัพย์ด้วยระบบ อิเล็กทรอนิกส์ และมีความสอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลง (E-Enforcement, E-Filing, EPayment, E-Evidence, E-Insolvency, E-Public Auction, - Offering Auction, E- Mediation, Application รูปแบบ 3 D ตามหลักการทำงาน Easier Anywhere และ Better)

ระยะที่ 1 ระบบการบังคับคดี และการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชั้นบังคับคดีเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ และพัฒนา ไปสู่ระบบ Digital Economy

ระยะที่ 2 มีการเชื่อมโยงระบบการบังคับคดีกับประเทศสมาชิกอาเซียน

ระยะที่ 3 มีการเชื่อมโยงระบบการบังคับคดีกับประเทศนอกกลุ่มอาเซียน เช่น เอเชีย และยุโรป

ระยะที่ 4 มีการเชื่อมโยงระบบการบังคับคดีทั่วโลก

(2)โครงการพัฒนาฐานข้อมูลการบังคับคดี และการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชั้นบังคับคดีให้เป็นฐานข้อมูลกลาง ระยะที่ 1 ระบบฐานข้อมูลกลางทางคดี (คลังข้อมูล) ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อมโยงข้อมูล ภาครัฐและเอกชนเพื่อใช้ในการสืบค้นข้อมูลและติดตามทรัพย์สิน

ระยะที่ 2 ระบบฐานข้อมูลกลาง (คลังข้อมูล) ที่เชื่อมโยงกับหน่วยงานทะเบียนภาครัฐด้านความมั่นคง สถาบันการเงิน และหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายกับประเทศสมาชิกอาเซียน

ระยะที่ 3 ระบบฐานข้อมูลกลาง (คลังข้อมูล)ที่เชื่อมโยงกับหน่วยงานทะเบียนภาครัฐด้านความมั่นคง สถาบันการเงิน และหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายกับประเทศในเอเชีย

ระยะที่ 4 ระบบฐานข้อมูลกลาง (คลังข้อมูล)ที่เชื่อมโยงกับหน่วยงานทะเบียนภาครัฐด้านความมั่นคง สถาบันการเงิน และหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายกับประเทศทั่วโลก

(3) โครงการพัฒนาศูนย์ข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย (Data Center of Assets of Bankrupted Person)

ระยะที่ 1 มีระบบการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างนายทะเบียนภาครัฐธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสถาบันการเงินทุกประเภท เพื่อใช้ในการสืบค้นทรัพย์สินทุกประเภทของบุคคลที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดและล้มละลาย

ระยะที่ 2 เป็นศูนย์ข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายที่เชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐและสถาบันการเงินในประเทศสมาชิกอาเซียน

ระยะที่ 3 เป็นศูนย์ข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายที่เชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐและสถาบันการเงินในประเทศเอเชีย

ระยะที่ 4 มีศูนย์ข้อมูลทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายที่เชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐและสถาบันการเงินในประเทศ และทั่วโลก

นอกจากนั้น ตามยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ได้กำหนดแผนงานที่ 3 เรื่องการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารไว้มี 2 โครงการ โดยให้หน่วยงานสำนักงานกิจการยุติธรรม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการซึ่งแต่ละโครงการมีรายละเอียดดังต่อไปนี้¹⁶

(1) โครงการพัฒนากระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ (NSWJ) ช่วงระยะเวลาในการดำเนินการคือ พ.ศ. 2560 – 2564 มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมระบบการส่งต่อข้อมูลในกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะข้อมูลสำคัญของหน่วยงานในกลุ่มพฤตินิสัย

(2) โครงการพัฒนาฐานข้อมูลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลในกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ โดยการบูรณาการฐานข้อมูลที่สำคัญสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ช่วงระยะเวลาในการดำเนินการคือ พ.ศ. 2565 – 2579

สำหรับยุทธศาสตร์ที่ 5 การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมด้านความมั่นคง ได้กำหนดแผนงานที่ 3 เรื่องแผนงานเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมด้านความมั่นคง โครงการพัฒนาระบบการบริหารจัดการคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาล โดยให้หน่วยงานกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งมีการสร้างระบบกำกับ ตรวจสอบและรายงาน ความก้าวหน้าของกรม

¹⁶ กระทรวงยุติธรรม, แผนยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรมระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560 – 2579, แหล่งที่มา <http://waa.inter.nstda.or.th/stks/pub/2018/20180130-MinistryofJustice.pdf> เข้าถึงเมื่อ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2564.

สอบสวนคดีพิเศษ มีเป้าหมายในการทำระบบฐานข้อมูลในการบริหารจัดการและติดตามความคืบหน้าของคดีพิเศษ¹⁷

2.4 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาศักยภาพและความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย

2.4.1 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ตามยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรบุคคลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2557 - 2566 ได้จัดโครงการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติและบริษัท เอพีเอ็ม กรุ๊ป โซลูชั่น จำกัด มีรายละเอียดในการพัฒนาบุคลากรตำรวจในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้¹⁸

(1) การปรับปรุงระบบทรัพยากรบุคคลในเชิงการพัฒนาองค์กร (Organization Development: OD) เช่น การจัดทำยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรบุคคล การวิเคราะห์และปรับโครงสร้างการ บริหารจัดการ การเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร เป็นต้น

(2) การปรับปรุงระบบทรัพยากรบุคคลในเชิงการบริหารทรัพยากรบุคคล (Human Resource Management: HRM) เช่น การวิเคราะห์งานและการกำหนดตำแหน่ง การวิเคราะห์และวางแผน อัตรากำลังเชิงกลยุทธ์การสร้างระบบสรรหาและคัดเลือก การบริหารและพัฒนาสวัสดิการ การจัดทำระบบเส้นทางการเจริญเติบโต เป็นต้น

(3) การปรับปรุงระบบทรัพยากรบุคคลในเชิงการพัฒนาข้าราชการตำรวจ (Human Resource Development: HRD) เช่น การจัดทำหลักสูตรการพัฒนาข้าราชการตำรวจแบบต่อเนื่อง การกำหนดลักษณะผู้นำ บทบาทผู้นำและพัฒนาภาวะผู้นำ เป็นต้น

(4) การปรับปรุงระบบทรัพยากรบุคคลในเชิงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT) เช่น การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ

¹⁷ เรื่องเดียวกัน

¹⁸ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรบุคคลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2557 - 2566, แหล่งที่มา <http://www.jaray.police.go.th/2014/pdf/008-yutthasat.pdf> เข้าถึงเมื่อ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2564.

(5) การเตรียมความพร้อมเปิดเสรีอาเซียนมิติด้านคุณลักษณะข้าราชการตำรวจในอนาคต ควรมีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่และการให้บริการประชาชน การใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานรักษาความสงบเรียบร้อย และการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมภายใต้ประชาคมอาเซียน และคุณสมบัติดังกล่าวจะนำไปสู่ผลลัพธ์ สุดท้าย คือ ความเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชนที่มีต่อตำรวจ มิติด้านระบบการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล การจะทำให้ข้าราชการตำรวจในอนาคต มีคุณลักษณะดังกล่าวข้างต้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่จะสามารถสร้างข้าราชการตำรวจให้มีคุณลักษณะดังกล่าวได้จำเป็นต้องมีระบบที่สามารถสรรหาบุคคลที่เหมาะสมเข้ามาในองค์กรพัฒนารักษาไว้และออกจากราชการไปอย่างมีคุณค่า การพัฒนาระบบการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล ย่อมส่งผลต่อคุณภาพการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและให้บริการประชาชนโดยตรง

2.4.2 สำนักงานอัยการสูงสุด

ตามแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. 2563 – 2566 ตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ได้กำหนดเรื่อง การเพิ่มศักยภาพบุคลากรให้มีขีดสมรรถนะสูงโดยบุคลากรการต้องมีการจัดทำฐานข้อมูลข่าวสารด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่สำคัญที่ทันสมัยเข้าถึงง่ายและทั่วถึง อีกทั้งกำหนดให้บุคลากรต้องมีความรู้ความเข้าใจต่อการใช้ฐานข้อมูลข่าวสารด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่สำคัญของสำนักงานอัยการสูงสุด¹⁹

¹⁹ สำนักงานอัยการสูงสุด, แผนยุทธศาสตร์ สำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. 2563 – 2566, แหล่งที่มา <https://www2.ago.go.th/images/webfile/mission6366.pdf> เข้าถึงเมื่อ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2564.

2.4.3 ศาลยุติธรรม

ตามยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์ T เปลี่ยนผ่านสู่อนาคต (Transformation) ในประเด็นยุทธศาสตร์ เรื่องนวัตกรรมกรรมการบริหารบุคคล ได้กำหนดให้ข้าราชการตุลาการและข้าราชการศาลยุติธรรมต้องได้รับการฝึกอบรม/พัฒนาให้มีความรู้ทักษะ สมรรถนะและความสามารถในการปฏิบัติงานรองรับบทบาทภารกิจตามนโยบายประธานศาลฎีกา แผนยุทธศาสตร์ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและสามารถบูรณาการกับระบบการจัดการข้อมูลคำพิพากษา คำวินิจฉัยของศาลได้ดังต่อไปนี้²⁰

1. เพิ่มพูนทักษะและความรู้ความสามารถของข้าราชการฝ่ายตุลาการ ศาลยุติธรรมและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐาน และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างดีภายใต้สภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป
2. สร้างเสริมระบบการจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) ในด้านต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและสามารถบูรณาการกับระบบเผยแพร่คำพิพากษา คำวินิจฉัย คำสั่งศาลสูง
3. การพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานในสภาพแวดล้อมที่ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล

2.4.4 กระทรวงยุติธรรม

ตามยุทธศาสตร์ที่ 5 การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมด้านความมั่นคง ได้กำหนดแผนงานที่ 3 เรื่องแผนงานเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมด้านความมั่นคง โครงการ

²⁰ สำนักแผนงานและงบประมาณ, แผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม พ.ศ. 2565 – 2568, แหล่งที่มา <https://oppb.coj.go.th/th/file/get/file/202110054c829232e66e028e524f2db30e60e634131014.pdf> เข้าถึงเมื่อ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2564.

พัฒนาสถาบันการสอบสวนคดีพิเศษเพื่อเป็นศูนย์การฝึกอบรมของหน่วยบังคับใช้กฎหมาย ได้ดำเนินการ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพและความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ดังต่อไปนี้²¹

- (1) เร่งรัดการก่อสร้างสถาบันการสอบสวนคดีพิเศษ
- (2) สร้างพนักงานสอบสวนรุ่นใหม่และพัฒนาความเชี่ยวชาญของพนักงานสอบสวน
- (3) การพัฒนาหลักสูตรการสอบสวนคดีพิเศษและการบังคับใช้กฎหมายพิเศษ
- (4) ประสานความร่วมมือการพัฒนาบุคลากรในการบังคับใช้กฎหมายพิเศษทั้งในและต่างประเทศ
- (5) การจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล

ทั้งนี้ เป้าหมายในการดำเนินการในการพัฒนาบุคลากรได้แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1

- (1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการก่อสร้างสถาบันการสอบสวนคดีพิเศษให้แล้วเสร็จ
- (2) เจ้าหน้าที่คดีพิเศษมีความเชี่ยวชาญที่หลากหลายสาขา และพนักงานสอบสวนมีความเชี่ยวชาญ
- (3) พัฒนาหลักสูตรการสอบสวนคดีพิเศษและหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมพิเศษ
- (4) ได้รับความร่วมมือกับหน่วยงานต่างประเทศเพื่อสนับสนุนการสอบสวนคดีพิเศษ
- (5) กรมสอบสวนคดีพิเศษมีแผนพัฒนารายบุคคลที่มีรูปแบบชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

ระยะที่ 2

- (1) ฝึกอบรมหลักสูตรการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ
- (2) ฝึกอบรมหลักสูตรการสอบสวนคดีพิเศษภายในและหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชน ประชาชน

²¹ กระทรวงยุติธรรม, แผนยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรมระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560 – 2579, แหล่งที่มา <http://waa.inter.nstda.or.th/stks/pub/2018/20180130-MinistryofJustice.pdf> เข้าถึงเมื่อ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2564.

- (3) สนับสนุนการฝึกอบรมการสืบสวนสอบสวนให้กับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มลุ่มน้ำโขงและอาเซียน

ระยะที่ 3

เป็นศูนย์กลางในการช่วยเหลือการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนให้กับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย

ระยะที่ 4

เป็นศูนย์กลางในการประสานความช่วยเหลือด้านการพัฒนาบุคลากรด้านการบังคับใช้กฎหมาย การสืบสวนสอบสวน

2.5 ระบบการจัดเก็บข้อมูลอาชญากรรมของประเทศไทย

2.5.1 วิธีการและรูปแบบการจัดเก็บข้อมูลอาชญากรรม

ระบบการจัดเก็บข้อมูลอาชญากรรมการเงินของประเทศไทย เป็นการจัดเก็บข้อมูลโดยหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่มีลักษณะต่างคนต่างเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติต่าง ๆ ที่ผ่านเข้าออก ขั้นตอนของกระบวนการงานในส่วนของตนเอง ได้แก่ สถิติอาชญากรรมของตำรวจ สถิติคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้น สถิติผู้ต้องขังที่ราชทัณฑ์ดูแล สถิติคดีที่เกี่ยวข้องกับการที่ผู้กระทำความผิดผ่านเข้าสู่กระบวนการงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมแต่ละหน่วยงาน โดยจัดทำเป็นรายปี และยังขาดความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและยังขาดการบริหารจัดการข้อมูลเชิงระบบเพื่อรับมือกับอาชญากรรมในปัจจุบันและในอนาคต²² โดยปัจจุบันมีหน่วยงานที่มีการเก็บข้อมูลสถิติเกี่ยวกับอาชญากรรม ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรม กรมราชทัณฑ์สำนักงานกิจการยุติธรรมกระทรวงยุติธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่ปรากฏตามพระราชบัญญัติฯ โดยการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวของแต่ละหน่วยงาน เป็นการจัดเก็บข้อมูลตาม

²² จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย , การสำรวจสถิติอาชญากรรมในประเทศไทยและข้อเสนอเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมยุคใหม่ , วารสารกระบวนการยุติธรรม เล่มที่ 2 ปีที่ 1 , หน้า 11.

ภารกิจตามกฎหมายที่ให้อำนาจของแต่ละหน่วยงานจัดเก็บและเป็นการจัดเก็บตามความต้องการใช้ข้อมูลของหน่วยงานนั้น ไม่มีรูปแบบการจัดเก็บที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน รวมทั้งประเภทข้อมูลที่จัดเก็บก็มีความแตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละหน่วยงานจะมีข้อมูลที่รับเข้ามาที่แตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น ข้อมูลที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติจัดเก็บจะเป็นข้อมูลที่เกี่ยวกับการรับแจ้งเหตุและการสืบสวนประเภทความผิดอาญา 5 ประเภท ข้อมูลหมายจับ ข้อมูลประวัติอาชญากรรม ในขณะที่หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในความผิดอาชญากรรมการเงินตามที่ปรากฏตามพระราชบัญญัติฯ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย (ความผิดเกี่ยวกับสถาบันการเงิน) สำนักงานคณะกรรมการหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์และความผิดเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล) หรือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน) จะมีการเก็บข้อมูลและการจำแนกข้อมูลตามฐานความผิดในกฎหมาย ดังนั้น ข้อมูลที่จัดเก็บมีความแตกต่างกัน ทำให้ยากแก่การนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ทางสถิติและนำมาเชื่อมโยงเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นว่าแต่ละหน่วยงานจะมีประเภทของข้อมูลและการจัดเก็บข้อมูลรายละเอียดของคดีอาชญากรรมแตกต่างกันตามภารกิจของหน่วยงาน ตัวอย่างเช่น

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะเก็บข้อมูลสถิติคดีเกี่ยวกับข้อมูลผู้กระทำความผิด รายละเอียดพฤติการณ์แห่งคดีซึ่งจะจัดเก็บข้อมูลตามเนื้อหาและองค์ประกอบความผิดของกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ ข้อมูลเกี่ยวกับเหยื่อหรือผู้เสียหายจากการกระทำความผิด

สำนักงานอัยการสูงสุด มีการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสถิติคดีที่รับมา และสถิติการสั่งฟ้องและสั่งไม่ฟ้องคดี โดยจำแนกตามรายภาคและประเภทสำนวนคดี

สำนักงานศาลยุติธรรม มีการจัดเก็บข้อมูลสถิติคดีของศาลทั่วราชอาณาจักร แยกประเภทคดีตามเขตอำนาจศาล โดยแยกออกเป็นคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาล คดีที่พิพากษาแล้วเสร็จ และคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล โดยแยกประเภทคดีตามเขตอำนาจศาลและชั้นศาล

กรมราชทัณฑ์ มีการจัดเก็บรวบรวมสถิติที่เกี่ยวข้องกับจำนวนนักโทษเด็ดขาด ผู้ต้องขังเยาวชนที่ฝากขัง ผู้ถูกกักกันและผู้ต้องกักขัง และการเก็บสถิติเกี่ยวกับการกระทำความผิดซ้ำ

สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม จะมีการจัดทำรายงานสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม เป็นข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมและกระบวนการ

ยุติธรรมในประเทศไทย ซึ่งมีลักษณะกระจายตามแต่ละหน่วยงานมาจัดรวบรวมให้อยู่ในที่เดียวกัน โดยจำแนกตามหมวดสารสนเทศที่มีประเด็นหรือเนื้อหาในลักษณะคล้ายคลึงกัน ได้แก่ สถานการณ์ อาชญากรรม สถิติคดีอาญาและการดำเนินงานในชั้นตำรวจ กระบวนการดำเนินคดี สถิติการดำเนินคดี อาญาในชั้นพนักงานอัยการและกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาล กระบวนการหลังการพิจารณาคดีสถิติ การบังคับโทษในเรือนจำ การส่งคุมประพฤติและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด และการให้ความช่วยเหลือและการคุ้มครองสิทธิด้านกระบวนการยุติธรรม

2.5.2 หน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องและตัวอย่างสถิติคดี

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

มีการเก็บรวบรวมและทำสถิติคดีตามฐานความผิดคดีอาญาของคดี 4 กลุ่มคือ ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ฐานความผิดพิเศษและคดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหายของแต่ละพื้นที่ทั่วประเทศ ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 1 สถิติฐานความผิดคดีอาญา (คดี 4 กลุ่ม) หน่วยงานทั่วประเทศ

สถิติฐานความผิดคดีอาญา(คดี 4 กลุ่ม) หน่วยงาน ทั่วประเทศ

ตั้งแต่วันที่ 01 มกราคม 2562 ถึง 31 ธันวาคม 2562

จำนวนคดีที่รับสำร้องทุกข์

787355

คดี

738613

คดี

(1)

จับกุมได้(2)

ประเภทความผิด	(3)	(4)		(5)	(6)		(7)	ประเภทความผิด	(8)	จับกุม			
	รับแจ้ง	ราย	คน	เป้านาย (%)	ผลปฏิบัติ (%)	อัตราความผิดต่อประชากรแสน	รับแจ้ง		ราย	คน	ร้อยละ		
1.ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ (ภาพรวม)*	18130	16219	20627	80.28	89.46	29.80		3.ฐานความผิดพิเศษ(ต่อ)					
1.1 ฉกฉวย (คดีลูกกรรง)	1370	1102	1567	74.26	80.44	2.25		3.12 สงเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535	295	224	227	75.93	
1.2 ทำร้ายผู้อื่นถึงแก่ความตาย	429	404	564	87.28	94.17	0.71		3.13 พ.ร.บ.ราชาง	1	1	1	100.00	
1.3 พยายามฆ่า	2086	1786	2385	77.07	85.62	3.43		3.14 พ.ร.บ.การขูดหินและถมดิน	379	361	402	95.25	
1.4 ทำร้ายร่างกาย	10283	9425	12300	81.58	91.66	16.90		3.15 พ.ร.บ.ศุลกากร	1909	1553	1737	81.35	
1.5 ข่มขืนหรือทำชำว	1965	1704	1893	79.46	86.72	3.23		3.16 พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542	406	245	363	60.34	
1.6 อื่นๆ	1997	1798	1918	80.92	90.04	3.28		3.17 พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา	1362	1268	1578	93.10	
2.ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน (ภาพรวม)**	51564	38722	47190	63.19	75.10	14.16		ราย (12)		คน (13)			
2.1 ปล้นทรัพย์ (คดีลูกกรรง)	69	57	163	79.35	82.61	0.11		4.คดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	588886		642841		
2.2 ชิงทรัพย์	493	421	506	79.51	85.40	0.81		4.1 ยาเสพติด	460575		475027		
2.3 ริ้วราหรือทรัพย์	770	662	772	75.75	85.97	1.27		4.1.1 มล็ด	8205		9372		
2.4 ลักทรัพย์	22523	17519	21205	63.46	77.78	-33.58		4.1.2 ไม้เท้า	308		271		
2.5 การลักทรัพย์	140	113	176	65.27	80.71	0.23		4.1.3 หลอก	70		28		
2.6 ฉ้อโกง	9595	5661	7541	49.02	59.00	15.77		4.1.4 จำหน่าย	12964		14414		
2.7 ยึดถือทรัพย์	7071	4797	5372	57.63	67.84	11.62		4.1.5 ครอบครองเพื่อจำหน่าย	70128		75937		
2.8 ทำโพยทรัพย์	3873	3428	3865	76.35	88.51	6.37		4.1.6 ครอบครอง	116151		120373		
2.9 รับของโจร	1180	1096	1400	90.02	92.88	1.94		4.1.7 ครอบครองผิด	252512		254399		
2.10 ลักพาเรียกค่าไถ่	8	4	15	85.00	50.00	0.01		4.1.8 อื่นๆ	237		233		
2.11 วางเพลิง	295	244	249	75.09	82.71	0.48		4.2 อาวุธปืนและวัตถุระเบิด	35992		36606		
2.12 อื่นๆ	5547	4720	5926	70.41	85.09	9.12		4.2.1 อาวุธปืนสงคราม (ไม่สามารถออกใบอนุญาตได้)	661		624		
ฐานความผิดจราจรธรรมดา	115	78			67.83	0.19		4.2.2 อาวุธปืนธรรมดา (ไม่มีทะเบียน)	24348		24692		
ฐานความผิดจราจรธรรมดา	1404	772			54.99	2.31		4.2.3 อาวุธปืนธรรมดา (มีทะเบียน)	6410		6684		
* ของหมายเลข 3 และ 4 จะคำนวณวันที่ตามเงื่อนไขที่เลือกขงวันที่ในการประมวลผลวันที่ 1-31 ก.ค. 58 หมายถึง คดีที่รับแจ้งและจับกุมได้ ในช่วงเวลานั้น				(8)	จับกุม								
				รับแจ้ง	(9)	(10)	(11)		4.2.4 วัตถุระเบิด	177		165	
				ราย	ราย	คน	ร้อยละ		4.2.5 อื่นๆ	4396		4441	
									4.3 การพนัน	36245		74840	
3.ฐานความผิดพิเศษ (รวมรวมของเลข 3.1 - 3.17)				23596	14525	17046	61.56		4.3.1 ขอบการพนัน (เล่นการพนันตั้งแต่ 20 คนขึ้นไป)	74		2067	
3.1 พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้ายาสูบ				231	180	301	77.92		4.3.2 สลากกินรวม	9780		9861	
3.2 พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก				2386	2339	2355	98.03		4.3.3 ทายผลฟุตบอลออนไลน์	5270		5421	
3.3 พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์				2980	1560	1749	52.35		4.3.4 การพนันอื่นๆ	21121		57491	
3.4 พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์				2	0	0	0.00		4.4 ความผิดเกี่ยวกับวัตถุ สือสิ่งพิมพ์ลามกอนาจาร	69		69	
3.5 พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า				1812	1308	1373	72.19		4.5 ความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ. คนขามเมือง	20596		21130	
3.6 พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำผิดทางคอมพิวเตอร์				1103	519	592	47.05		4.6 ความผิดเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้าประเพณี	24850		24682	
3.7 ความผิดเกี่ยวกับบัตรเครดิตหรือบัตรเดบิต พ.ร.บ. 269/1-269/7)				220	154	163	70.00		4.7 ความผิดเกี่ยวกับสถาบันบริการ	2188		2177	
3.8 พ.ร.บ.ป่าไม้				4803	1602	2307	33.35		4.8 ความผิดเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	8371		8310	
3.9 พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ				2312	649	958	28.07		4.8.1 พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551	5275		5241	
3.10 พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ				2067	1608	1820	77.79		4.8.2 พ.ร.บ.สุรา พ.ศ.2493	3096		3069	
3.11 พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า				1328	954	1120	71.84		ประชากร 60837331คน ผู้พิมพ์รายงาน ส.ค.ค.หญิง อภิษฎา ปราบปรามความผิดวันที่พิมพ์รายงาน 06 ม.ค. 2563 เวลา 10:21 น.				

ที่มา : ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ที่มา : ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

2) สำนักงานอัยการสูงสุด

สำหรับคดีอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด มีการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสถิติคดีที่รับมา และสถิติการสั่งฟ้องและสั่งไม่ฟ้องคดี โดยจำแนกตามรายภาคและประเภทสำนวนคดี ได้แก่ ความอาญาปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา ความอาญาปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (เว้นแต่คดีเปรียบเทียบ) ความอาญาปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (เฉพาะคดีเปรียบเทียบ) ความอาญาไม่ปรากฏผู้กระทำความผิด ความอาญาแก้ต่าง ชั้นสูตรพลิกศพ และสำนวนฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามตารางดังนี้

ตารางที่ 2 สถิติคดีอาญารับใหม่ จำแนกตามรายภาคและประเภทสำนวนคดี ปี พ.ศ. 2562

สถิติคดีอาญารับใหม่ จำแนกตามรายภาคและประเภทสำนวนคดี ปี พ.ศ. 2562

The statistics of new Criminal cases classified by Region and Type of cases in 2019

ประเภทสำนวน	กทม. Bangkok	ภาค 1 Region 1	ภาค 2 Region 2	ภาค 3 Region 3	ภาค 4 Region 4	ภาค 5 Region 5	ภาค 6 Region 6	ภาค 7 Region 7	ภาค 8 Region 8	ภาค 9 Region 9	รวม Total	Type of cases
ความอาญาปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา	56,620	66,122	52,620	71,190	65,857	50,039	41,205	48,401	68,504	45,314	565,872	Alleged offenders sent for prosecution
ความอาญาปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (เว้นแต่คดีเปรียบเทียบ)	6,376	3,012	3,293	2,526	4,149	3,041	2,969	3,558	2,646	2,228	33,798	Alleged offenders not sent for prosecution (Exclude settlement cases)
ความอาญาปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (เฉพาะคดีเปรียบเทียบ)	267,297	26,966	235,679	156,247	240,505	317,665	86,691	88,597	113,742	54,357	1,587,746	Alleged offenders not sent for prosecution (Settlement cases only)
ความอาญาไม่ปรากฏผู้กระทำความผิด	1,290	281	632	980	1,316	1,727	781	738	884	2,086	10,715	Unknown offenders
ความอาญาแก๊ต่าง	78	12	7	8	18	5	2	3	-	5	138	Post mortem inquest
ชั้นสูตรพิภคคท	-	12	7	67	18	111	63	8	3	28	317	Representing as counsels in Criminal cases
สำนวนพินฟูสมรรณภพผู้คคคยเสทคคค	12,305	9,204	16,746	34,111	14,365	15,360	4,842	12,662	2,793	7,335	129,723	Narcotics Addict Rehabilitation cases
รวม	343,966	105,609	308,984	265,129	326,228	387,948	136,553	153,967	188,572	111,353	2,328,309	Total

ที่มา สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการสูงสุด

3) สำนักงานศาลยุติธรรม

สำนักงานศาลยุติธรรมมีการจัดเก็บข้อมูลสถิติของศาลทั่วราชอาณาจักร แยกประเภทคดีตามเขตอำนาจศาล โดยแยกออกเป็นคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาล คดีที่พิพากษาแล้วเสร็จ และคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล โดยแยกประเภทคดีตามเขตอำนาจศาลและชั้นศาล ตัวอย่างเช่น ศาลชั้นต้น มีการจัดเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็นคดีแพ่ง คดีพาณิชย์ คดีผู้บริโภค คดีสิ่งแวดล้อม คดีอาญา คดียาเสพติด คดีค้ำมนุษย์ คดีนักท่องเที่ยว (อาญา) คดีทุจริตฯ (แพ่ง) คดีทุจริตฯ (อาญา) คดีเยาวชนฯ (แพ่ง) คดีเยาวชนฯ (อาญา) คดีภาษีอากร คดีแรงงาน คดีทรัพย์สิน (แพ่ง) คดีทรัพย์สิน (อาญา) คดีล้มละลาย คดีฟื้นฟูกิจการ เป็นต้น

ตารางที่ 3 สถิติคดีที่เข้าสู่การพิจารณาพิพากษาของศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร (จำแนกประเภทคดี)
ประจำปีงบประมาณ 2564

หน่วยนับ : คดี

ศาลชั้นต้น / ประเภทคดี	คดีที่เข้าสู่การพิจารณา						คดีที่พิพากษาแล้วเสร็จ			ร้อยละของคดี พิพากษาแล้วเสร็จ	คดีอุทธรณ์พิจารณา			
	คดีค้างมา		คดีรับใหม่		รวม		แพ่ง	อาญา	รวม		แพ่ง	อาญา	รวม	
	แพ่ง	อาญา	แพ่ง	อาญา	แพ่ง	อาญา								รวม
คดีแพ่ง	48,360		195,364		243,724	-	243,724	162,465		162,465	66.66	81,259	-	81,259
คดีพาณิชย์	435		245		680	-	680	232		232	34.12	448	-	448
คดีผู้บริโภค	126,059		585,039		711,098	-	711,098	532,920		532,920	74.94	178,178	-	178,178
คดีสิ่งแวดล้อม	79		824		903	-	903	554		554	61.35	349	-	349
คดีอาญา		37,316		433,953	-	471,269	471,269		401,236	401,236	85.14	-	70,033	70,033
คดีอาชญากรรม		496		2,032	-	2,528	2,528		1,653	1,653	65.39	-	875	875
คดีล้มละลาย		38		70	-	108	108		40	40	37.04	-	68	68
คดีทุจริต	4	590	5	1,551	9	2,141	2,150	-	930	930	43.26	9	1,211	1,220
คดีปกครองที่ขอเพิกถอน					-	-	-			-	-	-	-	-
คดีปกครองที่ขอผู้รับโทษ					-	-	-			-	-	-	-	-
คดีปกครองที่ขอ(อาญา)		16		397	-	413	413		399	399	96.61	-	14	14
คดีภาษีอากร	104		213		317	-	317	123		123	38.80	194	-	194
คดีแรงงาน	5,526		14,007		19,533	-	19,533	9,056		9,056	46.36	10,477	-	10,477
คดีทรัพย์สินทางปัญญา	607	211	520	1,430	1,127	1,641	2,768	554	1,247	1,801	65.07	573	394	967
คดีอาชญากรรม	3,691	698	17,903	9,959	21,594	10,657	32,251	16,476	9,495	25,971	80.53	5,118	1,162	6,280
คดีคุ้มครองเด็ก		3		30	-	33	33		32	32	96.97	-	1	1
คดีคุ้มครองความรุนแรง		10		169	-	179	179		151	151	84.36	-	28	28
คดีล้มละลาย	2,328	6	6,820	11	9,148	17	9,165	5,491	6	5,497	59.98	3,657	11	3,668
คดีล้มละลาย(ฟื้นฟู)	14		20		34	-	34	22		22	64.71	12	-	12
คดีล้มละลาย(สาขา)	192		894		1,086	-	1,086	572		572	52.67	514	-	514
รวมทั้งสิ้น	187,399	39,384	821,854	449,602	1,009,253	488,986	1,498,239	728,465	415,189	1,143,654	76.33	280,788	73,797	354,585

ที่มา รายงานผลการดำเนินงานด้านคดีของศาลยุติธรรม ประจำปี พ.ศ. 2564 , สืบค้นเมื่อวันที่ 13

กุมภาพันธ์ 2565 จาก

<https://oppb.coj.go.th/th/file/get/file/202202078fb6db3898ddb5236f4e506c21236fec160137.pdf>

4) กรมราชทัณฑ์

มีการจัดเก็บรวบรวมสถิติที่เกี่ยวข้องกับจำนวนนักโทษเด็ดขาด ผู้ต้องขัง เยาวชนที่ฝากขัง ผู้ถูกกักกันและผู้ต้องกักขัง ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 4 รายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ ณ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2565

รายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ				
สำรวจ ณ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2565				
ประเภท	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ (%)
1.นักโทษเด็ดขาด	189,998	24,529	214,527	79.569
2.ผู้ต้องขังระหว่าง	47,200	6,479	53,679	19.910
2.1 อุทธรณ์-ฎีกา	23,722	2,993	26,715	9.909
2.2 ใต้สวน-พิจารณา	11,463	1,898	13,361	4.956
2.3 สอสมสวน	12,015	1,588	13,603	5.045
3.เบาชนที่ฝากขัง	19	0	19	0.007
4.ผู้ถูกกักกัน	37	7	44	0.016
5.ผู้ต้องกักขัง	1,188	154	1,342	0.498
รวมผู้ต้องราชทัณฑ์ทั้งสิ้น	238,442	31,169	269,611	100.00

ที่มา รายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ กรมราชทัณฑ์ , สืบค้นเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2565, http://www.correct.go.th/rt103pdf/report_result.php?date=2022-02-01&report=

ที่น่าสนใจคือ การเก็บสถิติเกี่ยวกับการกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งหมายถึง ผู้ต้องขังที่ถูกปล่อยตัวออกจากเรือนจำไปแล้วทั้งกรณีพ้นโทษแบบมีเงื่อนไขและไม่มีเงื่อนไขในช่วงปีงบประมาณหนึ่งๆ แล้วหวนกลับมากระทำความผิดซ้ำโดยถูกส่งตัวเข้าสู่เรือนจำอีกครั้ง ทั้งในกรณีผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีและผู้ต้องขังภายในระยะเวลาช่วงหนึ่งที่กำหนดไว้หลังการปล่อยตัวดังกล่าว โดยข้อมูลผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำในฐานข้อมูลมาจากการเชื่อมโยงกับระบบฐานข้อมูลผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ โดยระบบจะดำเนินการประมวลผลรายชื่อผู้ต้องขังทั้งหมดที่ได้รับการปล่อยตัวในปีงบประมาณหนึ่งๆ (1 ตุลาคม - 30 กันยายนของปีถัดไป) แล้วสืบค้นข้อมูลว่านักโทษที่ปล่อยตัวในกลุ่มดังกล่าวมีการพบข้อมูลการป้อนรายชื่อกลับเข้ามาในระบบฐานข้อมูลผู้ต้องขังอีกหรือไม่ ภายในกรอบระยะเวลาติดตามผลที่กำหนด²³

²³ <http://www.correct.go.th/recstats/> สืบค้นเมื่อ 6 ธันวาคม 2563

5) สำนักงานกิจการยุติธรรมกระทรวงยุติธรรม

มีการจัดทำรายงานสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม เป็นข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทย โดยจำแนกเป็นหมวดหมู่ ได้แก่ สถานการณ์อาชญากรรม สถิติคดีอาญาและการดำเนินงานในชั้นตำรวจ กระบวนการดำเนินคดี สถิติการดำเนินคดีอาญาในชั้นพนักงานอัยการและกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาล กระบวนการหลังการพิจารณาคดีสถิตการบังคับโทษในเรือนจำ การส่งคุมประพฤติและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด และการให้ความช่วยเหลือและการคุ้มครองสิทธิด้านกระบวนการยุติธรรม

ทั้งนี้เนื้อหาในแต่ละส่วนประกอบด้วยสถิติเกี่ยวกับสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมในด้านต่างๆ ซึ่งได้รับการบันทึกและเก็บรวบรวมโดยหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (กองแผนงาน อาชญากรรม) สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรม (สำนักแผนงานและงบประมาณ กลุ่มงานส่วนระบบข้อมูลสถิติ) กรมราชทัณฑ์กรมคุมประพฤติ (กองยุทธศาสตร์และแผนงาน) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายในคดีอาญา กลุ่มงานพัฒนาระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กลุ่มงานให้คำปรึกษากฎหมายและส่งเสริมสิทธิผู้ต้องหา) และสถาบันนิติวิทยาศาสตร์²⁴

ในส่วนของการเก็บข้อมูลคดีอาญา ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับฐานความผิด ในคดีอาญา 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มข้อหาฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศ กลุ่มข้อหาฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน กลุ่มข้อหาฐานความผิดพิเศษ และกลุ่มข้อหาคดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย

²⁴ สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม , รายงานสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม ประจำปี 2562 , 2562, หน้า 3.

รูปภาพที่ 2 ภาพรวมข้อมูลกระบวนการยุติธรรมประจำปี 2563

ที่มา สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม , รายงานสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม ประจำปี 2563 (White Paper on Crime & Justice 2020)

2.5.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บข้อมูล

ในปัจจุบันมีกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานรัฐคือ พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ.2562 ซึ่งมีเหตุผลในการประกาศใช้เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีได้มีความก้าวหน้าและเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตและการประกอบธุรกิจของประชาชน ซึ่งในการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐที่ผ่านมายังมีได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนได้อย่างเต็มที่ และโดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้มีการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน โดยให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดทำบริการสาธารณะ และให้มีการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานเข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นระบบข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินและเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน สมควรให้มีกฎหมายในการขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินและการบริการประชาชนตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และเพื่อยกระดับการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐให้อยู่ในระบบดิจิทัล อันจะนำไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลที่มีระบบการทำงานและข้อมูลเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานของรัฐอย่างมั่นคงปลอดภัย มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว เปิดเผยและโปร่งใส รวมทั้งประชาชนได้รับความสะดวกในการรับบริการและสามารถตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐได้

ที่มาของการตรากฎหมายมาจากคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2560 รับทราบการดำเนินการเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา 266 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เรื่องการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินและการบริการประชาชนด้วยระบบดิจิทัลและร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล พ.ศ. .... ที่เสนอโดยสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ และได้มอบหมายให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย คณะกรรมการขับเคลื่อนและปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน คณะที่ 3 สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (สรอ.) (ปัจจุบันคือสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การ

มหาชน) (สพร.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ.) เร่งรัดการพิจารณาขับเคลื่อนการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ซึ่ง สรอ. ก.พ.ร. และ ดศ. ได้ดำเนินการขับเคลื่อนร่างพระราชบัญญัติร่วมกับคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน

ต่อมาเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2561 สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ได้จัดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล พ.ศ. .... เพื่อนำข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นต่างๆ ไปประกอบการเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อคณะรัฐมนตรี โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2561 อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล พ.ศ. .... และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้ความเห็นและข้อสังเกตของหน่วยงานต่างๆ ไปประกอบการพิจารณาด้วย ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เพื่อพิจารณาร่างกฎหมาย ทั้งนี้ คณะกรรมการได้มีการเปลี่ยนชื่อร่างกฎหมายจาก “ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล พ.ศ. ....” เป็น “ร่างพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ....”

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 19/2562 เป็นพิเศษ เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2562 ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. .... และได้ลงมติวาระที่ 3 เห็นสมควรประกาศใช้ร่างกฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายต่อไป และเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2562 ราชกิจจานุเบกษาได้ประกาศให้พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 ใช้บังคับมีผลตั้งแต่วันที่ 23 พฤษภาคม 2562 เป็นต้นไป

กฎหมายนี้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัล รวมทั้งมาตรฐาน ข้อกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดขึ้นตามกฎหมายเพื่อให้หน่วยงานของรัฐเกิดการพัฒนาระบบการทำงานและระบบข้อมูลด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสอดคล้องเชื่อมโยงกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐ

โดยมีคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานทำหน้าที่กำกับดูแล รวมถึงขับเคลื่อนภารกิจและแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลตามกฎหมายนี้

หน่วยงานที่อยู่ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ ได้แก่ หน่วยงานของรัฐต่างๆ ทั้งราชการ ส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน รัฐสภา ศาล องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์การอัยการ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และหน่วยงานอิสระของรัฐ แต่สำหรับกรณีของศาล กฎหมายนี้มุ่งหมายให้ครอบคลุมเพียงในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณา อรรถคดี ส่วนหน่วยงานของรัฐสภาก็มุ่งหมายเฉพาะหน่วยงานธุรการของรัฐสภาเท่านั้น

สาระสำคัญกำหนดไว้ในมาตรา 4 กล่าวคือ เพื่อให้การบริหารงานภาครัฐและการจัดทำ บริการสาธารณะเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อการให้บริการและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการบริหารงานและการจัดทำบริการ สาธารณะในรูปแบบและช่องทางดิจิทัลโดยมีการบริหารจัดการและการบูรณาการข้อมูลภาครัฐและการทำงานให้มีความสอดคล้องกันและเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างมั่นคงปลอดภัยและมีธรรมาภิบาล โดยมุ่งหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกในการให้บริการและการเข้าถึงของประชาชน และในการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐต่อสาธารณะและสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ในการดำเนินการดังกล่าว อย่างน้อยต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(1) การนำระบบดิจิทัลที่เหมาะสมมาใช้ในการบริหารและการให้บริการของหน่วยงานของรัฐทุกแห่ง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและให้มีการใช้ระบบดิจิทัลอย่างคุ้มค่าและเต็มศักยภาพ

(2) การพัฒนามาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับระบบดิจิทัล และพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลที่จำเป็น ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล เพื่อสร้างและพัฒนากระบวนการ ทำงานของหน่วยงานของรัฐให้มีความสอดคล้องและมีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน รวมทั้งมีความมั่นคงปลอดภัยและน่าเชื่อถือ โดยมีการบูรณาการและสามารถทำงานร่วมกันอย่างเป็น เอกภาพเกิดการพัฒนาการบริการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพและนำไปสู่การบริหารราชการและการบริการ ประชาชนแบบบูรณาการ รวมทั้งให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

(3) การสร้างและพัฒนาระบบความมั่นคงปลอดภัยในการใช้ระบบดิจิทัลและมาตรการปกป้องคุ้มครองข้อมูลที่อาจกระทบถึงความมั่นคงหรือความเป็นส่วนตัวของประชาชนที่มีความพร้อมใช้และน่าเชื่อถือ

(4) การเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะที่หน่วยงานของรัฐจัดทำและครอบครองในรูปแบบและช่องทางดิจิทัล เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก มีส่วนร่วมและตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐ และสามารถนำข้อมูลไปพัฒนาบริการและนวัตกรรมที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศในด้านต่าง ๆ

(5) การรักษาวินัยการเงินการคลังภาครัฐและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณให้เกิดความคุ้มค่าและเป็นไปตามเป้าหมาย โดยมีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินความคุ้มค่าในการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามการบริหารงานภาครัฐและการจัดทำบริการสาธารณะผ่านระบบดิจิทัล รวมทั้งพัฒนาให้มีกลไกการใช้ข้อมูลเพื่อลดความซ้ำซ้อนและเกิดความสอดคล้องกับแผนงานและโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐ

และความในมาตรา 12 บัญญัติว่า เพื่อให้การบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา 4 และเกิดการบูรณาการร่วมกัน ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐในระดับหน่วยงาน และดำเนินการดังต่อไปนี้ให้เป็นไปตามธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ

(1) จัดทำข้อมูลตามภารกิจให้อยู่ในรูปแบบข้อมูลดิจิทัล โดยเป็นข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ เชื่อถือได้ และสามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน สามารถแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นและนำไปประมวลผลต่อไปได้

(2) จัดทำกระบวนการหรือการดำเนินงานทางดิจิทัลเพื่อการบริหารราชการแผ่นดินและการให้บริการประชาชน กระบวนการหรือการดำเนินงานทางดิจิทัลนั้นต้องทำงานร่วมกันได้ตามมาตรฐาน ข้อกำหนด และหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลกำหนด เพื่อให้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นได้ โดยมุ่งเน้นถึงการอำนวยความสะดวกและการเข้าถึงของประชาชนที่เป็นไปตามมาตรฐานและมีการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐเป็นสำคัญ

(3) จัดให้มีระบบการชำระเงินทางดิจิทัลอีกช่องทางหนึ่ง กรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานของรัฐสามารถเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียม ค่าบริการ ค่าปรับ หรือค่าใช้จ่ายอื่นใดจากประชาชน

จากการให้บริการของหน่วยงานของรัฐนั้น และอาจตกลงกับหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นให้จัดเก็บเงินดังกล่าวแทนได้

(4) จัดให้มีระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกในการบริการประชาชน ซึ่งมีมาตรฐานและแนวทางที่สอดคล้องกันตามที่คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลกำหนด

(5) จัดให้มีมาตรการหรือระบบรักษาความมั่นคงปลอดภัยในการเข้าสู่บริการดิจิทัลของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้มีความพร้อมใช้ น่าเชื่อถือ และสามารถตรวจสอบได้ โดยอย่างน้อยต้องจัดให้มีระบบป้องกันหรือรับมือกับภัยคุกคามหรือความเสี่ยงทางไซเบอร์ตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

(6) จัดให้มีการพัฒนาทักษะบุคลากรภาครัฐให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานด้านการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล ให้เป็นไปตามแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัล

(7) ให้มีการทบทวนแผนปฏิบัติการหรือแผนงาน นโยบาย และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัลของหน่วยงานของรัฐ โดยต้องจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผน นโยบาย และแนวปฏิบัติดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

การจัดทำข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบข้อมูลดิจิทัลตาม (1) ให้เป็นไปตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลกำหนด

กรณีหน่วยงานของรัฐจะจัดทำข้อมูลดิจิทัลตาม (1) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของหน่วยงานของตน หากมีหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นซึ่งมีหน้าที่และอำนาจรับผิดชอบในการจัดทำหรือรวบรวมข้อมูลดิจิทัลนั้นไว้เป็นข้อมูลหลักในเรื่องดังกล่าวแล้วไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวจัดให้มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัลนั้นระหว่างกันโดยไม่จำเป็นต้องจัดทำข้อมูลขึ้นใหม่ทั้งหมด โดยคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลอาจวางระเบียบในการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ ภายใต้ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ

นอกจากนั้น กฎหมายยังกำหนดให้มีศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลางทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัลและทะเบียนดิจิทัลระหว่างหน่วยงานของรัฐ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐในการให้บริการประชาชนผ่านระบบดิจิทัล และดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) กำหนดนโยบายและมาตรฐานเกี่ยวกับการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัล เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลให้ความเห็นชอบ

(2) ประสานและให้ความช่วยเหลือแก่หน่วยงานของรัฐในการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยน ข้อมูลดิจิทัลระหว่างกัน รวมทั้งกำกับติดตามให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปในแนวทางและมาตรฐาน เดียวกันตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลกำหนด

(3) จัดทำคำอธิบายชุดข้อมูลดิจิทัลของภาครัฐ และจัดเก็บบันทึกหลักฐานของการ เชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัล

(4) เรื่องอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลมอบหมาย

ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลางทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัล และทะเบียนดิจิทัลระหว่างหน่วยงานของรัฐ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐใน การให้บริการประชาชนผ่านระบบดิจิทัล โดยจะไม่กระทบต่อความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐ ที่ได้มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกันอยู่ก่อนแล้ว โดยเฉพาะระบบการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยน ข้อมูลเฉพาะด้านเพื่อการบริหารงานราชการ เช่น การเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลทรัพยากรน้ำ เป็น ต้น ทั้งนี้ ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลางจะมีการพัฒนารูปแบบการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูล ดิจิทัลระหว่างหน่วยงานรัฐที่ลดกระบวนการและขั้นตอนเดิมๆ โดยเฉพาะการทำบันทึกข้อตกลง ความร่วมมือ (MOU) และมีกลไกที่ทำให้การเปิดเผยและเข้าถึงข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐมี ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยลดความกังวลด้านความรับผิดทางกฎหมายของหน่วยงานที่เป็น เจ้าของข้อมูล เนื่องด้วยกฎหมายฉบับนี้มีเจตนารมณ์ต้องการให้หน่วยงานของรัฐเกิดการบูรณาการ ฐานข้อมูลของภาครัฐทุกหน่วยงานเข้าด้วยกันให้เป็นระบบข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการบริหาร ราชการแผ่นดินและอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็น เครื่องมือในการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน

อย่างไรก็ดี เมื่อเทคโนโลยีดิจิทัลทำให้การสร้าง รับส่ง จัดเก็บและนำข้อมูลไปใช้ ประโยชน์สามารถทำได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง แต่นั่นหมายถึงหากไม่มีการวางนโยบาย และแนวทางปฏิบัติในการดูแลข้อมูลที่เหมาะสมก็อาจเกิดปัญหาการรั่วไหลหรือละเมิดข้อมูลที่

จัดเก็บในหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นการบั่นทอนความน่าเชื่อถือในระบบการทำงานภาครัฐ และอาจเกิดความเสียหายต่อประเทศได้ ดังนั้น ธรรมชาติของข้อมูลภาครัฐ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง โดยธรรมชาติของข้อมูลภาครัฐ คือ การกำหนดกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนของหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการบริหารจัดการบรรดาข้อมูลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐตลอดช่วงชีวิตของข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลมีคุณภาพ สามารถนำมาใช้ประโยชน์รวมถึงเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนระหว่างหน่วยงานได้ มีการกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในหน่วยงานที่สามารถเข้าถึงหรือใช้ประโยชน์ในข้อมูล และต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนตลอดจนความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลที่สำคัญของรัฐ ทั้งนี้ คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลจะจัดทำธรรมชาติของข้อมูลภาครัฐที่เป็นกรอบใหญ่ หลังจากนั้น หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่จัดทำธรรมชาติของข้อมูลภาครัฐในระดับหน่วยงาน และต้องดำเนินการให้เป็นไปตามข้อปฏิบัติในธรรมชาติของข้อมูลภาครัฐที่กำหนดขึ้น

โดยปัจจุบันได้มีประกาศคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2563 เรื่อง มาตรฐานและหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐในรูปแบบข้อมูลดิจิทัลต่อสาธารณะเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ในการเข้าถึงข้อมูล และกำหนดแนวทางและมาตรฐานให้หน่วยงานของรัฐจัดส่งหรือเชื่อมโยงข้อมูลดังกล่าวเปิดเผยแก่ประชาชน ศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐ (Open Government Data of Thailand) ที่เว็บไซต์ data.go.th

โดยข้อมูลเปิดภาครัฐ คือ “ข้อมูลที่หน่วยงานของรัฐต้องเปิดเผยต่อสาธารณะตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการในรูปแบบข้อมูลดิจิทัลที่สามารถเข้าถึงและใช้ได้อย่างเสรี ไม่จำกัดแพลตฟอร์ม ไม่เสียค่าใช้จ่าย เผยแพร่ ทำซ้ำ หรือใช้ประโยชน์ได้โดยไม่จำกัดวัตถุประสงค์” หรือสรุปได้ว่า คือ ข้อมูลภาครัฐที่ผ่านกระบวนการจัดลำดับชั้นความลับของข้อมูลแล้วว่าเป็น “ข้อมูลสาธารณะ” ผู้ใช้งานสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้งาน วิเคราะห์ หรือตัดแปลงได้ตามความต้องการ²⁵

---

²⁵ ข้อมูลจากเว็บไซต์ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) , www.dga.or.th , สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2563.

2.6 การจำแนกประเภทอาชญากรรมการเงินตามกฎหมายไทย

2.6.1 ความหมายของอาชญากรรมการเงิน

ปัจจุบันไม่มีกฎหมายฉบับไหนให้ความหมายของคำว่า “อาชญากรรมการเงิน” แต่หากพิจารณาจากลักษณะของการกระทำความผิดและความเสียหายที่เกิดขึ้น อาจสรุปได้ว่า อาชญากรรมการเงินถือเป็นอาชญากรรมทางธุรกิจหรืออาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทหนึ่ง หมายถึง เป็นความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเงิน การธนาคารและสถาบันการเงิน ซึ่งเป็นความผิดที่มีลักษณะสำคัญคือ ผลของการกระทำความผิดได้ไปซึ่งเงิน หรือทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ในลักษณะที่เป็นตัวเงิน และเป็นความผิดที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ ระบบการเงิน ระบบการคลังและความเชื่อมั่นในการลงทุนของประเทศ

2.6.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมการเงิน

เนื่องจากมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมการเงินหลายฉบับ ซึ่งในงานวิจัยจะมุ่งศึกษาถึงรูปแบบและลักษณะการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเงิน ความผิดเกี่ยวกับสถาบันการเงิน และความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นความผิดที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ได้แก่ คดีความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

(1) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน ซึ่งเป็นคดีความผิดที่มีบทกำหนดโทษตามมาตรา 121 มาตรา 132 มาตรา 139 มาตรา 140 มาตรา 141 มาตรา 142 มาตรา 143 มาตรา 144 มาตรา 145 มาตรา 146 มาตรา 147 มาตรา 148 มาตรา 149 และมาตรา 150 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(2) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นคดีความผิดที่มีบทกำหนดโทษตามมาตรา 278 มาตรา 281/2 วรรคสอง มาตรา 288 มาตรา 289 มาตรา 296 มาตรา 296/1 มาตรา 300 เฉพาะความผิดตามมาตรา 278 มาตรา 288 มาตรา 289 และมาตรา 306 ถึงมาตรา 315 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

รวมถึงการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามพระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ. 2546 และการกระทำความผิดเกี่ยวกับการกระทำที่ไม่เป็นธรรมในการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลตามพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561

(3) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ซึ่งเป็นคดีความผิดที่มีบทกำหนดโทษตามมาตรา 12 มาตรา 15 แห่งพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(5) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งเป็นคดีความผิดที่มีบทกำหนดโทษตามมาตรา 60 และมาตรา 61 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2.6.3 การจำแนกประเภทอาชญากรรมการเงิน

การจำแนกประเภทหรือความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมการเงินของประเทศไทยนั้น มีการแบ่งกลุ่มกฎหมายตามฐานความผิดที่เกี่ยวกับอาชญากรรมการเงิน ซึ่งจะอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย 4 หน่วยงานด้วยกัน คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานอัยการสูงสุดและศาลยุติธรรม โดยแต่ละหน่วยงานได้กำหนดประเภทคดีภายใต้การบังคับใช้ตามขอบเขตและกฎหมายที่แตกต่างกัน แต่ในแต่ละหน่วยงานต่างมีกฎหมายที่เกี่ยวกับอาชญากรรมการเงินรวมอยู่ด้วยทั้งสิ้น กล่าวคือ

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้จัดตั้งกองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจตามคำสั่งของกรมตำรวจที่ 924 / 2535 สังกัดกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง กรมตำรวจ (ปัจจุบันคือกองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (บก.ปอศ.) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ) โดยมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับความผิดอาชญากรรมการเงิน ได้แก่ ความผิดอาชญากรรมที่เกี่ยวกับภาษีทุกประเภทและความผิดอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการเงินการธนาคารทุกประเภท

2. กรมสอบสวนคดีพิเศษ เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม ที่ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ.2545 มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินคดีอาญาบางประเภทตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 (ประกาศเมื่อ 19 มกราคม พ.ศ.2547) ซึ่งเรียกว่า คดีพิเศษ โดยคดีดังกล่าวจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นผู้ดำเนินการสืบสวนและสอบสวน เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในคดีพิเศษให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งกำหนดให้มีวิธีการสืบสวนสอบสวนของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษที่มีอำนาจตามมาตรา 3 มากกว่าพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยพิจารณาจากลักษณะความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อนจำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ ความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ ความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญหรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม ความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน และความผิดทางอาญาที่มีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ซึ่งมิใช่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นผู้ต้องสงสัยเมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าน่าจะได้กระทำความผิดอาญาหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ต้องหา ที่ผ่านมามีการกำหนดความผิดอาญาตามกฎหมายฉบับต่าง ๆ ไว้ 41 ฉบับตามบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2527 และกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษเพิ่มเติมตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 โดยในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับประเภทความผิดอาชญากรรมการเงินได้แก่ คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเล่นแชร์ คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทย คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ คดีความผิดตามประมวลรัษฎากร คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

3. สำนักงานอัยการสูงสุด ได้จัดตั้งสำนักงานคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร เป็นส่วนราชการในสำนักงานอัยการสูงสุดมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินคดีทั้งปวงอันเกี่ยวกับเศรษฐกิจและทรัพยากรโดยจัดตั้งขึ้นด้วยความจำเป็นของรัฐที่จะต้องดำเนินการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและทรัพยากร เพื่อลดความเสียหายมูลค่ามหาศาลลง รัฐจึงต้องสร้างหน่วยงานที่มีลักษณะเฉพาะมาทำหน้าที่ปราบปรามอาชญากรรมประเภทนี้โดยตรง ซึ่งความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมการเงินในส่วนนี้คือ ความผิดเกี่ยวกับการเงินและการธนาคาร ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับการเงินและการธนาคารที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ เป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหา ความผิดเกี่ยวกับกฎหมายปริวรรตเงินตรา การกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน การฉ้อโกงโดยเอกสารที่ผ่านทางธนาคาร ในการส่งสินค้าไปยังต่างประเทศ การฉ้อโกงด้วยการใช้เอกสารเลตเตอร์ออฟเครดิต หรือเอกสารการโอนเงิน หรือตัวแลกเงินระหว่างประเทศปลอม การฉ้อโกงด้วยการใช้พันธบัตร สิทธิบัตร หรือใบหุ้นปลอม หรือใช้โดยมิชอบ การฉ้อโกงในการซื้อขาย ในตลาดค้าผลิตผลล่วงหน้า การฉ้อโกงในการซื้อขายหุ้น ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การฉ้อโกงด้วยการใช้บัตรเครดิต ตัวแลกเงินเดินทางระหว่างประเทศปลอม การฉ้อโกง หรือหลักทรัพย์จากเครื่องจ่ายเงินอัตโนมัติ ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลงเงินตรา และความผิดเกี่ยวกับภาษีอากร ศุลกากร สรรพากร และสรรพสามิต

4. แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกา ตามประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมเรื่องการจัดตั้งแผนกในศาลฎีกา เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2547 ได้จัดตั้งแผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจในศาลฎีกาและให้มีอำนาจในคดีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 5 ลักษณะ 19 ลักษณะ 20 และลักษณะ 22 และคดีตามพระราชบัญญัติที่วางระเบียบควบคุมทางเศรษฐกิจ โดยความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมการเงิน ได้แก่ ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์ รวมทั้งคดีอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันตามที่ประธานศาลฎีกาจะได้อำนาจ

2.7 รูปแบบและกรณีศึกษาอาชญากรรมการเงินที่สำคัญของประเทศ

อาชญากรรมการเงินที่เกิดขึ้นในประเทศไทย กรณีศึกษาที่น่าสนใจเนื่องจากเป็นความผิดที่ส่งผลกระทบต่อระบบการเงิน ระบบเศรษฐกิจและประชาชนเป็นวงกว้าง ได้แก่

การกระทำทุจริตผู้บริหารสถาบันการเงิน/ผู้เกี่ยวข้อง

เป็นความผิดพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ในส่วนของข้อห้ามในการให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน ตามมาตรา 48 ถึงมาตรา 52 และบทกำหนดโทษของกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการของสถาบันการเงินที่กระทำโดยทุจริตต่อสถาบันการเงิน ตัวอย่างพฤติกรรมกรรรมการให้สินเชื่อหรือการให้กู้ยืมในความหมายของการกระทำทุจริตในเชิงปฏิบัติของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้ร้องทุกข์กล่าวโทษกับอดีตผู้บริหารสถาบันการเงินไปแล้ว อาทิ อนุมัติสินเชื่อโดยผิดปกติเป็นนัยสำคัญ เช่น อนุมัติสินเชื่อให้กับลูกหนี้ที่ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้คืน เช่น อนุมัติสินเชื่อให้ลูกหนี้ที่มีผลประกอบการขาดทุนสะสม ขาดทุนเกินทุน ลูกหนี้เพิ่งจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ลูกหนี้มิได้ประกอบกิจการ ลูกหนี้มีผลการดำเนินงานไม่น่าเชื่อถือ ลูกหนี้มีความสามารถในการหารายได้ต่ำ อนุมัติสินเชื่อให้กับลูกหนี้ที่ทุนจดทะเบียนต่ำในจำนวนที่สูงเกินกว่าทุนจดทะเบียนดังกล่าว หลายเท่าโดยไม่มีเหตุอันสมควร อนุมัติให้กู้เพิ่มเพื่อให้ลูกหนี้นำเงินมาชำระเงินต้นและดอกเบี้ย เพื่อให้ดูว่าเป็นลูกหนี้ที่มีคุณภาพ โดยไม่มีหลักประกันเพิ่มเติม หรือขณะให้สินเชื่อไม่เรียกหลักประกันเพื่อป้องกันความเสี่ยงหรือเรียกหลักประกันไม่คุ้มหนี้ เช่น ให้สินเชื่อวงเงินใหม่จำนวนสูงโดยไม่เรียกหลักประกันเพิ่มเติม อนุมัติเร่งด่วนให้ลูกหนี้ใช้เงินได้ก่อนดำเนินการเรื่องหลักประกัน มีเพียงบุคคลซึ่งไม่มีฐานะที่จะชำระหนี้ได้เป็นผู้ค้ำประกันเท่านั้น ประเมินราคาหลักประกันสูงกว่าความเป็นจริง ให้ลูกหนี้โอนลอยหลักประกัน หรืออนุมัติสินเชื่อโดยไม่มีการวิเคราะห์สินเชื่อหรือการวิเคราะห์สินเชื่อไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงเพื่อให้ลูกหนี้ได้รับการอนุมัติสินเชื่อ หรือกรณีอื่นๆ เช่น การอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ ซึ่งทำให้สถาบันการเงินเสียประโยชน์ กรรมการของบริษัทลูกหนี้เป็นพนักงานของสถาบันการเงินผู้ให้กู้ ลูกหนี้หลายรายจดทะเบียนนิติบุคคลโดยใช้ที่ตั้งสำนักงานเดียวกัน และ/หรือใช้สถาบันการเงินผู้ให้กู้เป็นสถานที่ติดต่อธุรกิจของลูกหนี้ อนุมัติสินเชื่อโดยอ้อมแก่ลูกหนี้ เช่น การรับซื้อตัว

แลกเงินผ่านสถาบันการเงินแบบ without recourse โดยมีได้วิเคราะห์ผู้ต้องรับผิดชอบตัว กรรมการสถาบันการเงินนำเงินฝากของสถาบันการเงินไปค้ำประกันหนี้เป็นการส่วนตัว เป็นต้น²⁶

การฉ้อโกงประชาชน / กู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่)

เป็นการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญาและฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่) ตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งมีรูปแบบการหลอกลวงหลายลักษณะ โดยเฉพาะการหลอกลวงเพื่อระดมเงินผ่านช่องทางออนไลน์ เป็นความผิดสร้างความเสียหายให้ประชาชนที่ตกเป็นเหยื่อเป็นจำนวนมาก และมีมูลค่าความเสียหายสูง กรณีศึกษาที่น่าสนใจ ได้แก่

(1) คดีแชร์ FOREX 3D ที่มีพฤติการณ์ใช้เว็บไซต์ www.Forex-3D.com เป็นช่องทางในการหลอกลวงโฆษณาชักชวนประชาชนทั่วไปให้นำเงินไปลงทุนซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนสกุลเงินต่างประเทศ (FOREX) โดยเสนอผลตอบแทนในอัตราร้อยละ 60 – 80 ของเงินผลกำไรที่ได้จากการเทรดฟอเร็กซ์ และประกันเงินต้นที่ร่วมลงทุนร้อยละ 100 อีกทั้งยังมีการชักชวนผ่านระบบแนะนำสมาชิก หากสมาชิกรายใดสามารถชักชวนบุคคลอื่นมาร่วมลงทุนจะได้รับผลตอบแทนในอัตราร้อยละ 1 – 5 ของผลตอบแทนของสมาชิกรายใหม่ที่ชักชวนมาร่วมลงทุน ทำให้มีผู้หลงเชื่อและร่วมลงทุน ต่อมาไม่จ่ายผลตอบแทนและไม่คืนเงินทุนตามที่ตกลงกันไว้ ทำให้มีผู้เสียหายจากการร่วมลงทุนเป็นจำนวนมาก สำนักงาน ปปง. ได้ทำการอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดจำนวน 9 รายการ พร้อมดอกผล (ที่ดินและเงินฝากในบัญชีธนาคาร) รวมมูลค่าทั้งสิ้นประมาณ 90,964,778.24 บาท ไว้ชั่วคราว

(2) คดีแชร์ NICE REVIEW มีพฤติการณ์ที่บริษัทเปิดรับสมัครคนกดไลค์กดแชร์โดยเรียกเก็บเงินค่าประกันการทำงานก่อนการทำสัญญาจ้างงาน โดยมีการโฆษณาเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของบริษัทว่าจะให้ค่าจ้างในอัตราที่เพิ่มขึ้น หากผู้สมัครจ่ายค่าประกันการทำงานในอัตราที่สูงขึ้น เพื่อเป็นการจูงใจให้ประชาชนทั่วไปหลงเชื่อเข้ามาสมัครและยอมจ่ายเงินค่าประกันการทำงานในอัตราที่สูง เป็นเหตุให้ประชาชนหลงเชื่อเข้ามาสมัครและยอมจ่ายเงินค่าประกันการทำงานในอัตราที่สูงให้แก่ผู้ต้องหาเป็น

²⁶ โปรตดู วีระชาติ ศรีบุญมา, กฎหมายสถาบันการเงิน ภาคความผิด , สำนักพิมพ์นิติธรรม : กรุงเทพมหานคร , 2560 , หน้า 82-84.

จำนวนมาก ต่อมาผู้ต้องหาได้มีการจ่ายเงิน ค่าทำงานให้แก่ผู้สมัครล่าช้าจนมีการขอยกเลิกสัญญาจ้างงาน และขอคืนเงินประกันการทำงาน แต่ผู้ต้องหาไม่ยอมคืนเงินประกันการทำงานให้แก่ผู้สมัครและได้ปิดบริษัทหลบหนีไป โดยในคดีดังกล่าว มีผู้เสียหายจำนวนหลายหมื่นคน สำนักงาน ปปง. ได้ทำการอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดจำนวน 35 รายการ พร้อมดอกผล (รถยนต์ รถจักรยานยนต์ นาฬิกาและกระเป๋าแบรนด์เนม เงินในบัญชีเงินฝากธนาคาร เงินในบัญชีกองทุนเปิด และเงินในบัญชีกองทุนรวม) รวมมูลค่าทั้งสิ้นประมาณ 174,362,095.45 บาท และเงินสกุลต่างประเทศ ธนบัตรดอลลาร์ สิงคโปร์ จำนวน 9,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ และธนบัตรดอลลาร์สหรัฐ จำนวน 18,800 ดอลลาร์สหรัฐ รวมมูลค่าทรัพย์สินทั้งสิ้นประมาณ 175,130,375.45 บาท ไว้ชั่วคราว

(3) คดีแชร์แม่เมณี ที่มีพฤติการณ์หลอกลวงชักชวนประชาชนโดยทั่วไปผ่านทางเฟซบุ๊กให้ร่วมออมเงิน (แชร์แม่เมณี) โดยกล่าวอ้างผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้ลงทุนสูง ร้อยละ 1,116 – 3,040.45 ต่อปี จนมีผู้หลงเชื่อและเข้าร่วมลงทุนกับเป็นจำนวนมาก ซึ่งในช่วงแรกผู้กระทำความผิดได้จ่ายผลตอบแทนแก่ผู้ร่วมลงทุนเพื่อจูงใจให้มีการลงทุนใหม่ในครั้งต่อไป แต่ต่อมาก็ไม่สามารถคืนทั้งต้นเงินลงทุนและผลตอบแทนให้แก่ผู้ลงทุนได้ตามกำหนด เป็นเหตุให้ผู้ลงทุนได้รับความเสียหายจำนวนมาก สำนักงาน ปปง. ได้ทำการอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดจำนวน 15 รายการ พร้อมดอกผล (ที่ดินและเงินในบัญชีเงินฝาก) รวมมูลค่าทั้งสิ้นประมาณ 56,690,803.51 บาท ไว้ชั่วคราว²⁷

การกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์

การกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ เช่น การเปิดเผยข้อมูลที่อาจทำให้ผู้ลงทุนและตลาดทุนเสียหาย การซื้อขายโดยใช้ข้อมูลภายใน (Insider Trading) การซื้อขายตัดหน้าลูกค้าโดยใช้ข้อมูลซื้อขายของลูกค้า (Front Running) การสร้างราคาหลักทรัพย์ การใช้หรือยอมให้ใช้บัญชี Nominee กระทำความผิด ทั้งนี้ ลักษณะความผิดเป็นไปตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2559 ซึ่งสาระสำคัญการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติใน

²⁷ ตามมติคณะกรรมการกฤษฎกรรมในการประชุมคณะกรรมการกฤษฎกรรมครั้งที่ 12/2562 วันที่ 19 ธันวาคม 2562 , สืบค้นเมื่อ 4 พฤศจิกายน 2564 , <https://www.komchadluek.net/news/405921>

ส่วนของการป้องกันการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ (Market Misconduct) ได้แบ่งความผิดออกเป็น 4 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 ความผิดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลที่อาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ลงทุนและตลาดทุน ได้แก่ การกระทำความผิดที่เป็นการบอกกล่าว เผยแพร่ หรือให้คำรับรองข้อความอันเป็นเท็จหรือข้อความอันอาจก่อให้เกิดความสำคัญผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงาน ราคาซื้อขายหลักทรัพย์ หรือข้อมูลอื่นใดที่เกี่ยวกับบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ โดยประการที่น่าจะทำให้มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์หรือต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ (มาตรา 240) และความผิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์หรือคาดการณ์ โดยนำข้อมูลที่รู้ว่าเป็นเท็จหรือไม่ครบถ้วนอันอาจก่อให้เกิดความสำคัญผิดในสาระสำคัญมาใช้ในการวิเคราะห์หรือคาดการณ์ หรือละเลยที่จะพิจารณาความถูกต้องของข้อมูลดังกล่าว และได้เปิดเผยหรือให้ความเห็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์หรือคาดการณ์นั้นต่อประชาชน โดยประการที่น่าจะมีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์หรือต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ (มาตรา 241)

กรณีศึกษาความผิดตามมาตรา 240

(1) บุคคล 3 คน (เจ้าของเว็บไซต์และหนังสือพิมพ์ บรรณาธิการ) ได้ร่วมกันเผยแพร่ข้อความเกี่ยวกับหุ้นของบริษัท A บนเว็บไซต์และหนังสือพิมพ์มีเนื้อหามีบุคคลเข้าไปเจรจาขอซื้อกิจการทั้งหมดของบริษัท A โดยอยู่ในขั้นตอนการดูรายละเอียดต่าง ๆ หากกระบวนการเข้าซื้อกิจการเสร็จสิ้น จะส่งผลให้บริษัท A มีศักยภาพในการขยายธุรกิจเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก และต่อมามีการเผยแพร่ข้อความว่าบริษัท A จะถูกเข้าซื้อกิจการเพราะกำไรลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งบริษัท A ได้ปฏิเสธข้อความที่เผยแพร่ และจากการตรวจสอบพบว่าไม่ปรากฏข้อเท็จจริงตามที่ได้มีการเผยแพร่ข้อความดังกล่าว ต่อมาบุคคลทั้ง 3 รายได้ร่วมกันเผยแพร่ข้อความเกี่ยวกับหุ้นบริษัท B ใน Line Official ของหนังสือพิมพ์ว่า ให้จับตาหุ้นบริษัท B พร้อมชิลลิ่ง ผู้ถือหุ้นชุ่มทำดีลขายหุ้นกว่า 30% ให้บริษัทน้ำมันยักษ์ใหญ่อินโด นอกจากนี้ ในวันและเวลาเดียวกัน ยังได้เผยแพร่ข้อความลักษณะเดียวกันในเพจเฟซบุ๊กส่วนตัวอีกช่องทางหนึ่งด้วย ซึ่ง บริษัท B ได้ปฏิเสธข้อความที่เผยแพร่ และจากการตรวจสอบพบว่าไม่ปรากฏข้อเท็จจริงตามที่ได้มีการเผยแพร่ข้อความดังกล่าว การกระทำของผู้กระทำความผิดทั้ง 3 ราย เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มาตรา 240 ฐานเผยแพร่ข้อความที่อาจก่อให้เกิดความสำคัญผิด ซึ่งมีบทกำหนดโทษตามมาตรา 296 และมาตรา 296/2 แห่ง พ.ร.บ.หลักทรัพย์ฯ โดยคณะกรรมการพิจารณา

มาตรการลงโทษทางแพ่ง (ค.ม.พ.) มีมติให้ ก.ล.ต. นำมาตรการลงโทษทางแพ่งมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดทั้ง 3 ราย โดยให้ชำระเงินค่าปรับทางแพ่งและชดใช้ค่าใช้จ่ายเนื่องจากการตรวจสอบการกระทำความผิดรวมจำนวน 3,755,033 บาท

(2) ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร กรรมการผู้จัดการและกรรมการของบริษัท A ได้เผยแพร่ข้อความผ่านเฟซบุ๊กส่วนตัว ในลักษณะว่าบริษัท A เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์เจ้าแรกเจ้าเดียว และเช่าเวลาสถานีโทรทัศน์แห่งหนึ่งในการดำเนินธุรกิจ แบบ 24 ชั่วโมง โดยสื่อความในทำนองว่าผลการดำเนินงานของบริษัท A จะดีขึ้นอย่างมาก หรือราคาหุ้นบริษัท A จะปรับตัวสูงขึ้นมาก รวมทั้งมีข้อความในลักษณะชักชวนให้รับซื้อหุ้น ซึ่งข้อความที่เผยแพร่ดังกล่าวอาจทำให้ประชาชนและผู้ลงทุนเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน ราคาซื้อขายหลักทรัพย์ หรือข้อมูลอื่นใดของบริษัท A ที่น่าจะทำให้มีผลกระทบต่อราคาหรือต่อการตัดสินใจลงทุน เป็นการกระทำเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 240 ฐานเผยแพร่ข้อความที่อาจก่อให้เกิดความสำคัญผิด โดยคณะกรรมการพิจารณามาตรการลงโทษทางแพ่ง (ค.ม.พ.) กำหนดมาตรการลงโทษทางแพ่งคือชำระค่าปรับทางแพ่ง 2,000,000.00 บาท และให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายของสำนักงานในการตรวจสอบ 166,840.00 บาท

กลุ่มที่ 2 ความผิดเกี่ยวกับการเอาเปรียบผู้ลงทุนในตลาดทุนรายอื่นโดยการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ตนล่วงรู้มา ได้แก่ การกระทำความผิดของบุคคลใดซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลภายในที่เกี่ยวข้องกับบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ ที่กระทำการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ไม่ว่าเพื่อตนเองหรือบุคคลอื่น หรือเปิดเผยข้อมูลภายในแก่บุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม โดยรู้หรือควรรู้ว่าผู้รับข้อมูลอาจนำข้อมูลนั้นไปใช้ประโยชน์ในการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ (Insider Trading) (มาตรา 242) และการกระทำความผิดโดยบริษัทหลักทรัพย์ที่ประกอบธุรกิจเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ รวมทั้งพนักงานหรือลูกจ้างของบริษัทหลักทรัพย์ ซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลเกี่ยวกับการสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์หรือสัญญาซื้อขายล่วงหน้าของลูกค้า ได้กระทำส่ง แก่ไข หรือยกเลิกคำสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์หรือสัญญาซื้อขายล่วงหน้าเกี่ยวกับหลักทรัพย์นั้น โดยใช้โอกาสดำเนินการก่อนที่ตนจะดำเนินการตามคำสั่งของลูกค้ารายดังกล่าวแล้วเสร็จ หรือเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับคำสั่งของลูกค้ารายดังกล่าวให้แก่บุคคลอื่น โดยรู้หรือควรรู้ว่าบุคคลนั้นจะอาศัยข้อมูลดังกล่าวเพื่อทำการส่ง แก่ไข หรือยกเลิกคำสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์หรือสัญญาซื้อขาย

ล่วงหน้าที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์นั้นได้ก่อนที่ตนจะดำเนินการตามคำสั่งของลูกค้ายรายดังกล่าวแล้วเสร็จ (Front Running) (มาตรา 244/1 , 244/2)

กรณีศึกษา ความผิดเกี่ยวกับการซื้อขายโดยใช้ข้อมูลภายใน (Insider Trading)

(1) ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร กรรมการบริษัท และกรรมการผู้จัดการ รู้ข้อมูลภายในเกี่ยวกับผลการดำเนินงานไตรมาสที่ 2 ปี 2561 ของบริษัท ที่มีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นจำนวนมากอย่างมีนัยสำคัญ และได้ซื้อหุ้นในช่วงเวลาก่อนมีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อตลาดหลักทรัพย์ฯ โดยคณะกรรมการพิจารณามาตรการลงโทษทางแพ่ง (ค.ม.พ.) กำหนดมาตรการลงโทษทางแพ่งคือ ชดใช้ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิด 16,643,072.00 บาท ค่าระค่าปรับทางแพ่ง 20,803,840.00 บาท ห้ามเป็นกรรมการหรือผู้บริหารของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์เป็นเวลา 12 เดือน ห้ามเป็นกรรมการหรือผู้บริหารของบริษัทหลักทรัพย์เป็นเวลา 12 เดือน และชดใช้ค่าใช้จ่ายของสำนักงานในการตรวจสอบ 191,671.00 บาท

(2) ได้รู้หรือครอบครองข้อมูลภายในเกี่ยวกับผลการดำเนินงานปี 2559 ของที่มีกำไรสุทธิลดลง ซึ่งเป็นผลขาดทุนสุทธิ 55.34 ล้านบาท จากการได้รับเปิดเผยจากน้องสาวซึ่งได้รู้หรือครอบครองข้อมูลภายในดังกล่าวจากการเป็นรองกรรมการผู้อำนวยการ รองประธานกรรมการบริหารและกรรมการของบริษัท จึงได้ขายหุ้นดังกล่าวออกไปในบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ของตนเอง ทำให้ได้รับประโยชน์จากการขายหุ้น โดยหลีกเลี่ยงผลขาดทุนเป็นเงินจำนวน 11,237,810 บาท ก่อนมีการเปิดเผยผลการดำเนินงานในงบการเงินประจำปี 2559 ต่อสาธารณชนในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2560 โดยคณะกรรมการพิจารณามาตรการลงโทษทางแพ่ง (ค.ม.พ.) กำหนดมาตรการลงโทษทางแพ่งคือ ชดใช้ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิด 11,237,810.00 บาท ค่าระค่าปรับทางแพ่ง 12,923,481.50 บาท ห้ามเป็นกรรมการหรือผู้บริหารของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์เป็นเวลา 12 เดือน ห้ามเป็นกรรมการหรือผู้บริหารของบริษัทหลักทรัพย์เป็นเวลา 12 เดือน และชดใช้ค่าใช้จ่ายของสำนักงานในการตรวจสอบ 105,225.66 บาท

กลุ่มที่ 3 ความผิดเกี่ยวกับการสร้างราคาหลักทรัพย์ให้ผิดไปจากสภาพปกติของตลาด ได้แก่ การกระทำการส่งคำสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์ หรือซื้อหรือขายหลักทรัพย์ อันเป็นการทำให้บุคคลทั่วไป เข้าใจผิดเกี่ยวกับราคาหรือปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ หรือในลักษณะต่อเนื่องกันโดยมุ่งหมายให้ ราคาหลักทรัพย์หรือปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์นั้นผิดไปจากสภาพปกติของตลาด (มาตรา 244/3)

กรณีศึกษาความผิดเกี่ยวกับการสร้างราคาตามมาตรา 244/3

(1) สร้างราคาหุ้นให้ผิดไปจากสภาพปกติของตลาด ซึ่งมีผลทำให้ราคาเพิ่มสูงขึ้นจาก 7.75 บาท เป็นราคา 15.60 บาท บุคคลข้างต้นได้แบ่งหน้าที่กันเพื่อสร้างราคาหุ้น เพื่อให้ราคาหุ้นปรับตัวสูงขึ้นผิดไป จากสภาพปกติของตลาด ร่วมทำรายการซื้อขายบนกระดานรายใหญ่ (Big Lot) เป็นจำนวนมากหลายครั้ง ตามราคาในกลุ่มผู้กระทำความผิดได้ผลักดันให้สูงขึ้นแล้ว ทำให้ผู้ลงทุนทั่วไปเข้าใจว่ามีผู้ร่วมลงทุนใหม่ สนใจลงทุนในหุ้นตัวนั้น ในขณะที่กลุ่มผู้ที่ร่วมกระทำความผิดดังกล่าว ได้ขายหุ้นเพื่อทำกำไร โดย คณะกรรมการพิจารณามาตรการลงโทษทางแพ่ง (ค.ม.พ.) กำหนดมาตรการลงโทษทางแพ่งคือ ชำระ ค่าปรับทางแพ่ง 10,530,345.00 บาท

(2) ร่วมกันใช้บัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ เพื่อสร้างราคาให้ผิดไปจากสภาพปกติ มีพฤติกรรมผลักดัน ราคากระหว่งวัน ด้วยการเข้ามาเคาะซื้อหุ้นในราคาตลาดเพื่อพุงราคากระหว่งวัน และในบางช่วงเวลามี การผลักดันราคาในระหว่างวันอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีพฤติกรรมควบคุมราคาปิดให้ปรับตัวสูงขึ้น และมีการ จับคู่ซื้อ ขายกันเองในสัดส่วนที่สูง โดยคณะกรรมการพิจารณามาตรการลงโทษทางแพ่ง (ค.ม.พ.) กำหนด มาตรการลงโทษทางแพ่งคือ ชำระค่าปรับทางแพ่ง 500,000,000 บาท

(3) พบการกระทำความผิดของบุคคล 7 ราย ได้ร่วมรู้เห็นตกลงแบ่งหน้าที่กันสลับเข้าซื้อขายหุ้น A ในลักษณะจับคู่ซื้อขายกันเองอันเป็นการอำพรางให้บุคคลอื่นหลงผิดเกี่ยวกับสภาพการซื้อขาย และซื้อ ขายในลักษณะผลักดันราคาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ราคาหรือปริมาณการซื้อขายหุ้น A ผิดไปจากสภาพ ผิดปกติของตลาด โดยเพิ่มขึ้นจาก 2.46 บาท ขึ้นไปสูงสุดที่ 3.02 บาท และปริมาณการซื้อขายเพิ่มขึ้น จาก 10,000 หุ้น เป็น 11,680,000 หุ้นและเพิ่มขึ้นจาก 2.46 บาท ขึ้นไปสูงสุดที่ 2.80 บาท และปริมาณ การซื้อขายเพิ่มขึ้นจาก 441,200 หุ้น เป็น 15,224,200 หุ้น เพื่อจูงใจให้ผู้ลงทุนรายอื่นเข้าซื้อหรือขาย ตาม และแสวงหาประโยชน์จากการกระทำดังกล่าว เป็นความผิดตามมาตรา 243 (1) ประกอบมาตรา 244 และมาตรา 243 (2) ซึ่งต้องระวางโทษมาตรา 296 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาด

หลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ประกอบมาตรา 83 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2559 บัญญัติให้นำมาตรการลงโทษทางแพ่งมาใช้กับการกระทำความผิดดังกล่าวได้ โดยเรียกให้ชำระค่าปรับทางแพ่งรวม 6,266,640 บาท

กลุ่มที่ 4 ความผิดที่มีผลกระทบต่อระบบซื้อขายหลักทรัพย์ของตลาดหลักทรัพย์ ได้แก่ การส่งคำสั่งซื้อขายเข้าไปในระบบซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์จนทำให้ระบบล่าช้าหรือหยุดชะงัก (มาตรา 244/7) หรือการใช้หรือยอมให้ใช้บัญชีซื้อขายหลักทรัพย์หรือบัญชีธนาคารที่ใช้ชำระค่าซื้อขายหลักทรัพย์เพื่อปกปิดตัวตนของบุคคลที่ใช้บัญชีดังกล่าว ในประการที่บุคคลนั้นอาจนำบัญชีไปใช้ในการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ (มาตรา 297)

ความผิดเกี่ยวกับสกุลเงินดิจิทัล (Cryptocurrency)

เป็นความผิดที่มีความเกี่ยวข้องกับสกุลเงินดิจิทัล (Cryptocurrency) โดยอาจกระทำได้ในหลายรูปแบบ ทั้งการแฮกระบบเพื่อลัก Private Key การย้ายออกเงินสกุลดิจิทัลที่อยู่ในความครอบครองของตน (บริษัทนายหน้า) การฉ้อโกงเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินสกุลดิจิทัล การใช้เงินสกุลดิจิทัลเพื่อฟอกเงิน/อำพรางเส้นทางการเงิน หรือกรณีผู้ให้บริการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด รวมถึงการใช้เงินสกุลดิจิทัลเป็นตัวกลางในการกระทำความผิด เช่น เล่นการพนัน การซื้อขายยาเสพติด

กรณีศึกษาเช่น การฟอกเงินกับ Cryptocurrency เป็นวิธีการอำพรางเส้นทางการเงิน โดยการฟอกเงินนี้ อาชญากรได้ใช้ Cryptocurrency ในการฟอกรายได้ที่ผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นการปิดบังรายได้และหลบเลี่ยงการที่จะต้องรายงานต่อหน่วยงานรัฐ ซึ่งทำได้ง่ายผ่านออนไลน์และมีการปิดบังตัวตนระหว่างผู้รับกับผู้โอนผ่าน Cryptocurrency โดยกลุ่มพ่อค้ายาเสพติด หรือกลุ่มผู้กระทำความผิดใช้ cryptocurrency ในการอำพรางรายได้หรือเงินสกปรก²⁸

²⁸ นรินทร์ เพชรทอง , “บทสรุปเกี่ยวกับการฟอกเงินจากเอกสารรายงานหน่วยงานเฉพาะกิจด้านไซเบอร์ดิจิทัลของอัยการสูงสุดสหรัฐ ปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) , วารสาร ปปง. , 2564 , สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2564 , https://online.pubhtml5.com/jitb/wehv/?fbclid=IwAR1WRLpJyPsR6q7SC2cCEZ-dP2uuZdGbu17fwav89gqGPJq1y9_T9Igl690#p=2

อาชญากรรมบนอินเทอร์เน็ต

อาชญากรรมบนอินเทอร์เน็ตก่อต้นทุนต่อเศรษฐกิจหลายอย่าง ทำให้ข้อมูลเสียหาย ขโมยเงิน ขโมยทรัพย์สินทางปัญญา ขโมยข้อมูล เช่น ข้อมูลการเงิน ข้อมูลสุขภาพ ทำให้องค์กรทำงานไม่ได้ ทำให้องค์กรหรือบุคคลเสียชื่อเสียง ตลอดจนต้นทุนที่ต้องใช้แก้ไขข้อมูลหรือระบบให้กลับมาทำงาน ตัวอย่างการเพิ่มขึ้นของอาชญากรรมบนอินเทอร์เน็ต เช่น สถิติองค์กรธุรกิจถูกโจมตีจากแรนซัมแวร์ จากทุก 40 วินาทีเกิดครั้งในปี 2016 เป็นทุก 11 วินาทีเกิดครั้งในปี 2021 ข้อมูลจาก Cybersecurity Ventures คาดว่าต้นทุนของอาชญากรรมบนอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น 15% ต่อปี ทำให้ในอีก 5 ปีข้างหน้า หรือปี 2025 ต้นทุนอาชญากรรมบนอินเทอร์เน็ตจะสูงถึง 10.5 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ²⁹

อาชญากรรมบนอินเทอร์เน็ตมีหลายประเภท ครอบคลุมตั้งแต่เรื่องความมั่นคงของชาติ ความปลอดภัยของหน่วยงานและบุคคล เรื่องการเงิน เรื่องคุ้มครองข้อมูล ภาวะไปเปลือย ฯลฯ จากข้อมูลของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีระบุว่า อาชญากรรมที่พบบ่อยบนอินเทอร์เน็ตมี 8 ประเภท ได้แก่

1. ด้านการเงิน เช่น แทรกแซงการประกอบธุรกรรมขององค์กรธุรกิจ แทรกแซงระบบธุรกรรม การค้าขายออนไลน์หรือ E-Commerce
2. ด้านการละเมิดลิขสิทธิ์ เช่น ก๊อปปี้หรือลอกเลียนผลงานที่มีลิขสิทธิ์ จำหน่ายหรือเผยแพร่ผลงานที่ได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาต
3. ด้านการเจาะระบบ เช่น เข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์หรือเครือข่ายของผู้อื่น องค์กรอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต
4. ด้านการก่อการร้ายทางคอมพิวเตอร์ เช่น เจาะระบบ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความหวาดกลัว เจาะระบบสาธารณสุขโลก
5. ด้านเพศหรือภาพอนาจาร เช่น เผยแพร่ภาพอนาจารเด็ก เผยแพร่ภาพลามกอนาจารแก่เยาวชน

²⁹ สิทธิพล วิบูลย์ธนากุล, อาชญากรรมบนอินเทอร์เน็ต ก่อต้นทุนทางเศรษฐกิจแค่ไหน , 28 กันยายน 2564 , <https://www.bangkokbiznews.com/business/962481>

6. ด้านที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนหรือโรงเรียน กระบวนการจัดการศึกษาและสันตนาการสำหรับเยาวชน เยาวชนเสี่ยงไม่ปลอดภัย
7. ด้านการลงทุน เช่น ชักชวนให้ประชาชนลงทุนผ่านเครือข่ายออนไลน์
8. ด้านแทรกแซงข้อมูลโดยมิชอบ เช่น นำข้อมูลที่แทรกแซง หรือหามาโดยไม่สุจริตมาเป็นประโยชน์ส่วนตัว เช่น เรียกค่าไถ่³⁰

2.8 มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (INTERNATIONAL CLASSIFICATION OF CRIME FOR STATISTICAL PURPOSES)

มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ หรือที่เรียกว่ามาตรฐาน ICCS ถือเป็นมาตรฐานสากลที่นำมาใช้ในการเก็บข้อมูลสถิติทางอาชญากรรมในทุกรูปแบบโดยการจำแนกความผิดทางอาญาตามแนวคิด นิยาม และหลักการที่ตกลงกันเป็นสากล ซึ่งการเก็บข้อมูลแบบ ICCS จะสามารถลดปัญหาเรื่องความแตกต่างกันในระบบกฎหมายของแต่ละประเทศ เนื่องจากรูปแบบการเก็บข้อมูลจะไม่เก็บข้อมูลอาชญากรรมตามฐานความผิดตามตัวบทของกฎหมาย แต่จะเก็บข้อมูลจากการจัดหมวดหมู่อาชญากรรมตามลักษณะของพฤติกรรมการกระทำความผิดอาญาทุกรูปแบบ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้สถิติอาชญากรรมมีความสอดคล้องและนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลทางอาญา โดยสามารถเก็บสถิติอาชญากรรมได้ทุกขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ไม่ว่าจะเป็นชั้นตำรวจ อัยการ ศาล เรือนจำ นอกจากนี้ยังรวมถึงการเก็บข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลเหยื่อ (Crime Victimization Surveys) ด้วย

ทั้งนี้ ข้อมูลสถิติทางอาชญากรรมที่เก็บได้ย่อมก่อประโยชน์ทั้งแก่หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดขึ้นหรือกำลังจะเกิดขึ้น รวมถึงรัฐก็สามารถนำข้อมูลอาชญากรรมดังกล่าวมาวิเคราะห์แนวโน้มอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้นในประเทศ เพื่อกำหนดนโยบายในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่สำคัญอันเป็น

³⁰ เรื่องเดียวกัน

ปัญหาในระดับชาติได้ อีกทั้งในระดับระหว่างประเทศก็สามารถนำข้อมูลอาชญากรรมของแต่ละประเทศมาเปรียบเทียบกันได้

สาระสำคัญของมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติมีดังนี้

2.8.1 ความเป็นมาของมาตรฐานสากล

ความเป็นมาของการจัดทำมาตรฐานการจำแนกประเภทความผิดเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1951 โดยคณะกรรมการสังคมแห่งสหประชาชาติ (The Social Commission of the United Nations) เป็นหน่วยงานที่ริเริ่มในการดำเนินการ³¹ อย่างไรก็ตาม จากการพยายามดำเนินการเพื่อพัฒนามาตรฐานระหว่างประเทศดังกล่าวก็พบปัญหามากมายเนื่องจากแต่ละประเทศมีนิยามกฎหมายแต่ละประเทศที่แตกต่างกัน มีระบบกฎหมายอาญาที่แตกต่างกัน กล่าวคือ การกระทำอย่างเดียวกันอาจเป็นความผิดอาญาภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายที่ต่างกันโดยสิ้นเชิงในแต่ละประเทศ หรือ อาจถือเป็นความผิดอาญาในประเทศหนึ่ง แต่ไม่เป็นความผิดทางอาญาในอีกประเทศหนึ่ง ทำให้รูปแบบการเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมมีความแตกต่างกัน อันส่งผลให้ระบบการรายงานไม่สอดคล้องกัน

ตั้งแต่ช่วงต้นปี.ศ. 1970 องค์การสหประชาชาติได้ออกแบบสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลอาชญากรรมทั่วโลกที่เรียกว่า The United Nations Survey on Crime Trends and Operations of Criminal Justice Systems (UN-CTS) ซึ่ง UN-CTS ถือเป็นแหล่งที่มาในการอ้างอิงการกำหนดนิยามความผิดทางอาญาของ ICCS อีกทั้งยังมีส่วนสำคัญเพื่อทำให้เข้าใจถึงแนวทางในการเก็บข้อมูลทางอาญาที่มีการเก็บข้อมูลจากประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดย UN-CTS ได้นำเอารูปแบบการเก็บข้อมูลอาชญากรรมมาจาก European Statistical System (ESS) มาบรรจุไว้ในแบบสำรวจข้อมูลของ UN-CTS ตั้งแต่ต้น

³¹ คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ. คณะกรรมการสังคม. Criminal Statistics: Recommendations of the Secretary-General (8 มกราคม 1951). E/CN.5/233. อ้างใน สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย), กรุงเทพมหานคร: สถาบัน, 2562 หน้า 12.

ทศวรรษ 2000 ซึ่งรูปแบบการเก็บข้อมูลอาชญากรรมของ ESS เป็นรูปแบบการเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมเกี่ยวกับข้อมูลอาชญากรรมที่ถูกบันทึกโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจตามฐานความผิด และผู้กระทำความผิด สถิติการดำเนินคดีอาญา สถิติการลงโทษ สถิติการจำคุก และการเก็บข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลเหยื่อ ที่ใช้ในประเทศภาคีสถิติอาชญากรรมแห่งยุโรป (The Council of Europe)³² ที่ถูกนำมาใช้ตั้งแต่ช่วงต้นทศวรรษที่ 1990 อีกทั้ง ESS ยังเป็นหน่วยงานที่แนะนำวิธีการกำหนดนิยามของความผิดที่ควรนำมาใส่ไว้ในแบบเก็บข้อมูลอาชญากรรม รวมถึงกรณีรายการที่นับรวมและกรณีรายการที่ไม่นับรวม และตัวแปรย่อยที่ให้รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบข้อมูลที่ใช้อธิบายข้อมูล (Meta-data)³³

ในปี ค.ศ.2009 ความพยายามในการแก้ไขข้อจำกัดเกี่ยวกับนิยามกฎหมายแต่ละประเทศที่แตกต่างกันได้มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมมากขึ้น เมื่อที่ประชุมร่วมนักสถิติยุโรปได้จัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจขึ้น นำโดยสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) และคณะกรรมการการเศรษฐกิจแห่งสหประชาชาติสำหรับยุโรป (UNECE) เป็น 2 หน่วยงานที่ดำเนินการเพื่อพัฒนากรอบการจำแนกประเภทอาชญากรรมโดยอิงจากคำอธิบายลักษณะของการกระทำมากกว่าตัวบทกฎหมาย³⁴ ทั้งนี้ ในการประชุมใหญ่สมัยที่ 60 เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ.2012 กรอบในการ

³² สหภาพยุโรป (European Union: EU) เป็นการรวมกลุ่มในระดับภูมิภาคที่มีพัฒนาการและรูปแบบของการรวมกลุ่มที่พิเศษกว่าองค์การระดับภูมิภาคแห่งอื่น ทั้งยังเป็นแบบอย่างของประชาคมที่มีลักษณะเหนือรัฐ (supranational) เป็นแห่งแรก สหภาพยุโรปประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 27 ประเทศ ได้แก่ ฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก เดนมาร์ก ไอร์แลนด์ กรีซ โปรตุเกส สเปน ออสเตรีย ฟินแลนด์ สวีเดน เอสโตเนีย ลิทัวเนีย ลัตเวีย โปแลนด์ สโลเวเนีย สาธารณรัฐเช็ก ฮังการี สโลวีเนีย มอลตา ไซปรัส โรมาเนีย บัลแกเรีย และโครเอเชีย. *ขจิต จิตตเสวี, องค์การระหว่างประเทศ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2557, หน้า 319.*

³³ Enrico Bisogno, Jenna Dawson-Faber and Michael Jandl, United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), Austria, *The International Classification of Crime for Statistical Purposes: A new instrument to improve comparative criminological research*, European Journal of Criminology 2015, Vol. 12(5) 537 [Online] Available from: www.euc.sagepub.com retrieved 13 December 2020.

³⁴ คณะกรรมการการเศรษฐกิจแห่งสหประชาชาติสำหรับยุโรป. *Terms of Reference of UNECE/UNODC Task Force on Crime Classification* (16 ตุลาคม 2009). ECE/CES/BUR/209/OCT/2012. อ้างใน สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, *มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย)*, หน้า 13.

กำหนดมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมฉบับแรกได้รับการพัฒนาขึ้น โดยคณะกรรมการเฉพาะกิจ และได้รับการเห็นชอบจากที่ประชุมร่วมนักสถิติยุโรป³⁵

ต่อมาในการประชุมคณะกรรมการสถิติแห่งสหประชาชาติ (UNSC) สมัยที่ 43³⁶ และ ที่ประชุมคณะกรรมการว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา (CCPCJ) สมัยที่ 21³⁷ ได้มีการหยิบยกประเด็นข้อเสนอเรื่องการพัฒนามาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนก ประเภทอาชญากรรมอย่างเต็มรูปแบบ อีกทั้งในที่ประชุมของทั้ง UNSC และ CCPCJ คณะกรรมการได้เห็นชอบแผนพัฒนามาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทาง สถิติ³⁸ โดยได้มีการหารือร่วมกับนักสถิติและผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานสถิติแห่งชาติของประเทศต่างๆ หน่วยงานอื่นของรัฐในระดับประเทศ และองค์กรระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ

³⁵ คณะกรรมการเศรษฐกิจแห่งสหประชาชาติสำหรับยุโรป. การประชุมร่วมนักสถิติยุโรป. *Report of the UNODC/UNECE Task Force on Crime Classification to the Conference of European Statisticians*. 2011 สืบค้นทาง: www.unodc.org/documents/data-and-analysis/statistics/crime/Report_ อ้างใน สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, *มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย)*, หน้า 13.

³⁶ คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ. คณะกรรมการสถิติ. *Report of the forty-third session* (28 กุมภาพันธ์ - 2 มีนาคม 2012). E/2012/24, E/CN.3/2012/34. อ้างใน สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, *มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย)*, หน้า 13.

³⁷ คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ. คณะกรรมการว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา. *Report of the twenty-first session* (13 ธันวาคม 2011 และ 23-27 เมษายน 2012). E/2012/30, E/CN.15/2012/24. อ้างใน สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, *มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย)*, หน้า 13.

³⁸ คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ. คณะกรรมการว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา. *Report of the twenty-second session* (7 ธันวาคม 2011 และ 22-26 เมษายน 2013). E/2013/30, E/CN.15/2013/27. คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ. คณะกรรมการสถิติ. *Report of the forty-fourth session* (26 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม 2013). E/2013/24, E/CN.3/2013/33. อ้างใน สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, *มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย)*, หน้า 13.

ในระหว่างปี ค.ศ.2012 ถึง ค.ศ.2014 ได้มีการจัดประชุมหารือขึ้นอีกสามครั้ง อีกทั้งยังมีการดำเนินการเพื่อทดสอบมาตรฐาน ICCS ฉบับต่างๆ ในวงกว้างอีกสองครั้งในช่วงเวลาเดียวกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

- “การประชุมหารือครั้งแรกมีขึ้นเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ.2012 ที่กรุงเม็กซิโกซิตี โดยมีผู้แทนเข้าร่วมจาก 13 ประเทศในทวีปอเมริกา เอเชีย และยุโรป ตลอดจนผู้แทนจากองค์กรระหว่างประเทศ ประเด็นหนึ่งที่มีการหารือกันคือ ที่ประชุมได้วิเคราะห์ผลของการทดสอบร่างกรอบการจำแนกประเภทครั้งแรกในประเทศอาสาสมัคร 16 ประเทศ
- การประชุมหารือครั้งที่สองมีขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.2013 ที่กรุงเวียนนา โดยมีผู้แทนเข้าร่วมจาก 18 ประเทศในทวีปแอฟริกา อเมริกา เอเชีย และยุโรป ตลอดจนผู้แทนจากองค์กรระหว่างประเทศและสถาบันวิจัย
- การประชุมหารือครั้งที่สามซึ่งเป็นครั้งสุดท้ายในรูปแบบการประชุมคณะผู้เชี่ยวชาญ จัดขึ้นที่กรุงเวียนนาในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.2014 โดยมีผู้แทนเข้าร่วมจาก 31 ประเทศในทวีปแอฟริกา อเมริกา เอเชีย และ ยุโรป ตลอดจนผู้แทนจากองค์กรระหว่างประเทศ และสถาบันวิจัย นอกจากนี้ ที่ประชุมครั้งนี้ได้พิจารณา ICCS ฉบับปรับปรุงซึ่งได้รับข้อมูลจากผลการดำเนินการทดสอบโดยละเอียด ครั้งที่สอง เมื่อปีค.ศ. 2014 โดยมีประเทศอาสาสมัครเข้าร่วม 41 ประเทศ (จากทวีปแอฟริกา 6 ประเทศ ทวีปเอเชีย 7 ประเทศ ทวีปอเมริกา 7 ประเทศ ทวีปยุโรป 19 ประเทศ และกลุ่มประเทศโอเชียเนียอีก 2 ประเทศ) เอกสารทั้งหมดเกี่ยวกับกระบวนการที่ได้ดำเนินการเพื่อพัฒนา ICCS กล่าวได้ว่า การดำเนินการทดสอบทั้งสองครั้งเป็นการช่วยยืนยันเกี่ยวกับความเป็นไปได้ที่จะพัฒนาและปรับใช้มาตรฐาน ICCS โดยมุ่งให้นำมาประยุกต์ใช้กับข้อมูลสถิติที่จัดเก็บในระดับประเทศอย่างค่อยเป็นค่อยไป”³⁹

³⁹ กระบวนการที่ได้ดำเนินการเพื่อพัฒนา ICCS สืบค้นทาง: <http://www.unodc.org/unodc/en/dataand-analysis/statistics/ICCS.html> อ้างใน สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย), หน้า 14.

ต่อมาในเดือนสิงหาคม ค.ศ.2014 สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) และส่วนงานสถิติแห่งสหประชาชาติ (UN Statistical Division) ได้ส่งร่างสุดท้ายของมาตรฐาน ICCS ให้แก่รัฐสมาชิกและองค์กรที่เกี่ยวข้องอื่นๆ⁴⁰

ในที่สุดในการประชุมสมัยที่ 46 เมื่อมีนาคม ค.ศ.2015 คณะกรรมาธิการสถิติแห่งสหประชาชาติได้รับรองให้ใช้มาตรฐาน ICCS เป็นมาตรฐานทางสถิติระหว่างประเทศในการเก็บข้อมูลทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ และใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับสิ่งผลักดันและปัจจัยทำให้เกิดอาชญากรรม นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการสถิติยังระบุให้ UNODC เป็นหน่วยงานผู้ดูแลมาตรฐาน ICCS และรับรองการนำมาตรฐานดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับระหว่างประเทศ รวมถึงการจัดตั้งคณะที่ปรึกษาทางเทคนิคเพื่อให้คำแนะนำ และความช่วยเหลือที่สำคัญเพื่อดูแลปรับปรุงมาตรฐาน ICCS อย่างต่อเนื่อง⁴¹

สำหรับมาตรฐาน ICCS ฉบับปัจจุบันถูกพัฒนาขึ้นจากการที่ผู้เชี่ยวชาญจากหลายประเทศที่เข้ามามีบทบาทและความร่วมมือกันอย่างจริงจังซึ่งผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้ได้มีการประชุมและการดำเนินการทดสอบ ตลอดจนให้ข้อมูลและข้อคิดเห็น มาตรฐาน ICCS ฉบับนี้จึงเป็นผลที่ได้จากการปรึกษาหารือและการร่วมมือกันอย่างแข็งขันระหว่างสำนักงานสถิติแห่งชาติของประเทศต่างๆ หน่วยงานอื่นของรัฐในระดับประเทศ องค์กรระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ รวมถึงศูนย์แห่งความเป็นเลิศด้านข้อมูลสถิติเกี่ยวกับการบริหารจัดการภาครัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ การตกเป็นเหยื่อ และความยุติธรรม (UNODC - INEGI Center of Excellence on Statistics on Governance, Public Safety, Victimization and Justice), องค์การอนามัยโลก (WHO), โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP), สำนักงานสถิติแห่งสหภาพยุโรป (Eurostat), ธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างทวีปอเมริกา (IADB) และองค์การรัฐอเมริกัน (OAS)

⁴⁰ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย), หน้า 14.

⁴¹ คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ. คณะกรรมาธิการสถิติ. ร่างรายงานการประชุมสมัยที่ 46 (3 - 6 มีนาคม 2015). อ้างใน สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย), หน้า 14.

นอกจากนี้ มาตรฐาน ICCS ยังได้ผ่านการพิจารณาโดยคณะผู้เชี่ยวชาญด้านมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภททางสถิติซึ่งเป็นหน่วยงานกลางผู้ประสานงานด้านมาตรฐานการจำแนกประเภทระหว่างประเทศที่จัดตั้งขึ้นโดยคณะกรรมการสถิติแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Statistical Commission)⁴² เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจสูงสุดในการจัดลำดับความสำคัญของการเก็บข้อมูลสถิติในระดับระหว่างประเทศ ทั้งนี้ เนื่องจากการเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมตามมาตรฐาน ICCS จะประกอบไปด้วยการให้ความสำคัญกับการเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมตามความหมายของพฤติกรรมการกระทำความผิดทางอาญามากกว่าการเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมตามความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาของกฎหมายของแต่ละประเทศ และเพื่อให้การนำมาตรฐาน ICCS ไปบังคับใช้ในแต่ละประเทศสมาชิกเป็นผลสัมฤทธิ์ จึงกำหนดให้มีการก่อตั้งที่ปรึกษาเกี่ยวกับเทคนิคที่เรียกว่า Technical Advisory Group (TAG-ICCS) ในแต่ละประเทศด้วย⁴³

ทั้งนี้ Technical Advisory Group (TAG-ICCS) คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งทำหน้าที่ทั้งภายในประเทศสมาชิกต่างๆ และยังเป็นผู้เชี่ยวชาญในระดับภูมิภาค ซึ่งมีหน้าที่หลักในการให้การส่งเสริมการดำเนินงานของแต่ละประเทศภาคีให้ดำเนินไปตามกรอบมาตรฐาน ICCS โดยการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเทคนิคในการพัฒนาเครื่องมือระเบียบการวิจัยตามมาตรฐาน ICCS การดำเนินการเพื่อให้มีการนำมาตรฐาน ICCS ไปบังคับใช้ในประเทศสมาชิกโดยการตอบคำถามทางเทคนิคที่เกี่ยวกับการจำแนกประเภทอาชญากรรม การให้คำจำกัดความฐานความผิดอาญาต่างๆ หรือดำเนินการอื่นใดที่เป็นการสนับสนุนประเทศภาคีในเก็บสถิติอาชญากรรมให้สอดคล้องตามมาตรฐาน ICCS อีกทั้งยังมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับกระบวนการเกี่ยวกับการจัดทำสถิติตามมาตรฐาน ICCS ให้มีความทันสมัยโดยการ

⁴² สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย), หน้า 14.

⁴³ Thomas Baumann, Jürgen Kerner, Robert Mischkowitz and Heiko Hergenbahn. *National Implementation of the New International Classification of Crimes for Statistical Purpose (ICCS)*, retrieved February 10, 2022 From <https://www.destatis.de/EN/Methods/WISTAScientificJournal/Downloads/ational-implementation-052016.pdf?blob=publicationFile>

ริเริ่มนำเอามาตรฐาน ICCS ไปบังคับใช้ภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการต้องกำหนดให้มีการ ทบทวนการจำแนกประเภทการเก็บข้อมูลอาชญากรรมเป็นระยะๆ อีกด้วย

สำหรับผู้ที่จะเป็นตัวแทน Technical Advisory Group ของแต่ละประเทศจะถูก คัดเลือกจากการผู้ที่เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางเทคนิค เข้าใจกระบวนการ ระเบียบวิธีวิจัย และ กรอบแนวคิดที่ใช้ในการจัดทำสถิติอาชญากรรมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในระดับชาติ ซึ่งบุคคลที่ ถูกเลือกเป็นตัวแทนจะต้องทำหน้าที่ในฐานะอาสาสมัครที่ทำหน้าที่ประจำในการช่วยเหลือสนับสนุนให้มีการ นำเอามาตรฐาน ICCS ไปบังคับใช้ในประเทศบ้านเกิดของตน อีกทั้งต้องทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน กลางในประเทศตน อย่างไรก็ตาม สำหรับผู้เชี่ยวชาญซึ่งไม่ได้แสดงออกว่าตนเป็นตัวแทนผู้เชี่ยวชาญของ ประเทศใดก็จะสามารถถูกเชิญให้ทำหน้าที่ในฐานะผู้สังเกตการณ์ได้

ตัวแทนที่ทำหน้าที่เป็น Technical Advisory Group จะถูกเชิญให้ไปทำหน้าที่ในการ อภิปรายหรือถกเถียงกันถึงประสบการณ์ของตน และต้องแสดงเอกสารที่ใช้ในการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการ บังคับใช้มาตรฐาน ICCS ในประเทศของตน ผ่านทาง Virtual Platform Online ที่มีระบบรักษา ความปลอดภัยที่ดี โดยการประชุมจะมีการจัดขึ้นอย่างน้อยทุกๆ 2 ปี สำหรับการประชุมครั้งแรกได้ถูกจัด ขึ้นที่กรุงเวียนนา ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2016 ซึ่งได้มีการจัดทำรายงานเพื่อแสดงรายละเอียดในการ ประชุมดังกล่าวแล้วด้วย⁴⁴

2.8.2 หลักการสำคัญ

หลักการที่นำมาใช้ในมาตรฐาน ICCS มี 3 ประการดังนี้

- 1) การกำหนดนิยามของอาชญากรรมเพื่อจุดประสงค์ของมาตรฐาน ICCS

⁴⁴ United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (2016). *Report of the First Meeting of the Technical Advisory Group on the ICCS*, 12-13 May 2016, retrieved February 10, 2022 From http://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/statistics/Activities/iccs/TAG_ICCS_2016_Report_final.pdf

อาจกล่าวได้ว่าอาชญากรรมจะมีองค์ประกอบร่วมบางประการ เช่น “อันตราย” และ “ความไม่ชอบด้วยกฎหมาย” แต่ในทางปฏิบัติแล้วองค์ประกอบเหล่านี้ก็ไม่อาจกำหนดนิยามคำว่าอาชญากรรมได้อย่างครบถ้วน เนื่องจากตามข้อเท็จจริงแล้วแต่ละประเทศก็ให้คำจำกัดความนิยามลักษณะการกระทำทางอาญาที่แตกต่างกันตามบทบัญญัติกฎหมายของแต่ละประเทศ ทำให้การกำหนดนิยามคำว่าอาชญากรรมให้มีความสอดคล้องและครอบคลุมนั้นไม่สามารถทำได้ อย่างไรก็ตามเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวมาตรฐาน ICCS ได้ใช้

ลักษณะร่วมที่ใช้เป็นเกณฑ์ว่าการกระทำใดถือเป็น “อาชญากรรม” ก็คือการกระทำนั้นต้องประกอบด้วยพฤติกรรมที่ถูกกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญาและมีบทลงโทษตามกฎหมาย ทั้งนี้มาตรฐาน ICCS ได้ให้นิยามคำว่า “อาชญากรรม ไว้ว่า หมายถึง การฝ่าฝืนหรือการละเมิดขอบเขตจำกัดของพฤติกรรมมนุษย์ซึ่งมีบทลงโทษตามกฎหมายอาญาของประเทศ ความผิดทางอาญาแต่ละชนิดจะมีผู้กระทำผิด ได้แก่ บุคคล องค์กร หรือหน่วยงาน ซึ่งต้องรับผิดชอบในพฤติกรรมที่เป็นความผิดอาญานั้น”⁴⁵

2) หน่วยในการจัดจำแนกประเภทของมาตรฐาน ICCS

หน่วยในการจัดจำแนกประเภทของมาตรฐาน ICCS ได้แก่ การกระทำที่ถือเป็นความผิดทางอาญา คำอธิบายของความผิดทางอาญาที่กำหนดโดยอ้างอิงพฤติกรรมของผู้ก่ออาชญากรรมนั้นๆ ในกรณีส่วนใหญ่ พฤติกรรมที่เห็นได้ชัดมักเพียงพอที่จะกำหนดความผิดตามจุดประสงค์ของมาตรฐาน ICCS แต่ในบางกรณีต้องมีการพิจารณาองค์ประกอบอื่นเพิ่มเติมด้วย เช่น เจตนา (สภาวะจิตใจ) ของผู้กระทำ ความผิด หรือสภาพ/สถานะของผู้เสียหาย (เช่น เป็นผู้เยาว์หรือไม่) และในกรณีอื่นๆ อาชญากรรมอาจกำหนด โดยพฤติกรรมหลายอย่างต่อเนื่องกัน เช่น กรณีการค้ามนุษย์ เป็นต้น

การกำหนดนิยามและจำแนกประเภทเหตุการณ์ที่เป็นอาชญากรรมคือจุดมุ่งหมายหลักของการจำแนกโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการจัดความผิดทางอาญาทั้งหมดเข้าหมวดหมู่ตามหลักเกณฑ์ต่างๆ (ดูหัวข้อ: “หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดทำมาตรฐาน ICCS”) นอกจากนี้ มาตรฐาน ICCS ยังกำหนดลักษณะเพิ่มเติมของอาชญากรรมเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเชิงวิเคราะห์สำหรับข้อมูลทางสถิติ

⁴⁵ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย), หน้า 15.

เกี่ยวกับอาชญากรรม เช่นลักษณะบางประการของผู้เสียหายหรือผู้กระทำผิด (ดูหัวข้อ: “ตัวแปรแยกย่อยที่ให้รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับอาชญากรรม”)

นอกจากนั้น การจำแนกประเภทความผิดทางอาญาแล้ว มาตรฐาน ICCS ยังสามารถนำมาใช้กับเหตุการณ์หรือสถานการณ์อื่นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ด้วย เช่น การจับกุม การดำเนินคดี การตัดสินคดี และการลงโทษจำคุก ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องในฐานะผู้กระทำ ความผิดหรือผู้เสียหาย หากแหล่งข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องนำมาตราฐาน ICCS มาใช้อย่างสอดคล้องกัน มาตรฐาน ICCS จะสามารถวัดความต่อเนื่องและการเชื่อมโยงระหว่างขั้นตอนต่างๆ ในระบบยุติธรรมทางอาญาได้ ยกตัวอย่างเช่น หากมีการนำมาตราฐาน ICCS มาใช้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จะเห็นการเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลเกี่ยวกับความผิดประเภทหนึ่ง (ไม่ว่าจากข้อมูลทางปกครองหรือการสำรวจข้อมูลเหยื่ออาชญากรรม) จำนวนการจับกุมสำหรับความผิดประเภทเดียวกัน และการดำเนินคดี การตัดสินคดี และผู้ที่ถูกจำคุกสำหรับความผิดประเภทเดียวกันนั้น ตามลำดับ”⁴⁶

3) การนำหลักการจำแนกประเภททางสถิติมาประยุกต์ใช้

สำหรับโครงสร้างของมาตรฐาน ICCS วางอยู่บนพื้นฐานที่มาจากวิธีปฏิบัติและหลักการทางสถิติซึ่งเป็นที่ยอมรับแล้ว 3 ประการ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้⁴⁷

- การไม่ทับซ้อนกัน (Mutual Exclusivity) เป็นการนำมาตราฐาน ICCS มาใช้จำแนกความผิดแต่ละประเภทไว้ในหมวดหมู่ได้เพียงหมวดเดี่ยวนั้นๆ โดยไม่มีการทับซ้อน ทั้งนี้ คำอธิบายแต่ละหมวดหมู่จะให้นิยามเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน อีกทั้งให้แนวทางเพิ่มเติมจากกรณีที่น่าบววมและไม่บววมตามกฎหมาย ซึ่งจะช่วยให้ขอบเขตของแต่ละหมวดหมู่ชัดเจนขึ้น นอกจากนี้ มีการนำการใช้วิธีแยกย่อยอาชญากรรมเพิ่มเติม หรือ แท็ก (Tag) ทำให้มีวิธีจัดการกับกรณีที่ตัวแปรแยกย่อยให้รายละเอียดเพิ่มเติมทำให้สามารถบันทึกข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความผิดซึ่งจำเป็นสำหรับอธิบายลักษณะของผู้กระทำผิดและผู้เสียหายได้ลึกซึ้งมากขึ้น⁴⁸

⁴⁶ เรื่องเดียวกัน หน้า 15.

⁴⁷ เรื่องเดียวกัน หน้า 17.

⁴⁸ เรื่องเดียวกัน หน้า 24.

- การครอบคลุมข้อมูลทั้งหมด (Exhaustiveness) เป็นการระบุการกระทำหรือเหตุการณ์ที่รับทราบกันโดยทั่วไปว่าเป็นความผิดพลาดทางอาญาในประเทศจำนวนหลายประเทศ ซึ่งมาตรฐาน ICCS จะไม่รวมหมวดหมู่การจำแนกประเภทสำหรับเหตุการณ์ที่โดยทั่วไปถือเป็นความผิดพลาดทางปกครอง (เช่น การฝ่าฝืนกฎจราจรไม่ร้ายแรง) โดยการกำหนดให้การกระทำใด ๆ เป็นอาชญากรรมก็เพื่อเป้าหมายที่เป็นไปได้จริงสำหรับการจัดหมวดหมู่การจำแนกประเภทอาชญากรรม

- ความเป็นไปได้ในเชิงสถิติ (Statistical Feasibility) “ความเป็นไปได้ในเชิงสถิติของการจำแนก หมายความว่า ข้อมูลที่สังเกตได้เท่าที่มีอยู่ต้องสามารถจัดเข้าหมวดหมู่ในการจำแนกประเภทได้ เช่น ต้องสามารถจำแนกบนพื้นฐานของข้อมูลที่สมควรจะมีได้จากการตั้งคำถามในการสำรวจทางสถิติ หรือจากแบบฟอร์มทางการ⁴⁹ มาตรฐาน ICCS รองรับหลักการนี้ โดยการให้คำนิยามการกระทำที่เป็นอาชญากรรมอย่างระมัดระวังตามคำอธิบายลักษณะพฤติกรรม รวมทั้งมีการให้ตัวอย่างกรณีที่น่ารวบรวมและไม่รวบรวมในแต่ละหมวดหมู่ตามกฎหมายด้วย”⁵⁰

2.8.3 หลักเกณฑ์การจำแนกประเภทอาชญากรรม

สำหรับหลักเกณฑ์การจำแนกประเภทอาชญากรรมรายการหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดหมวดหมู่ของมาตรฐาน ICCS มีดังต่อไปนี้

- นโยบายด้านที่เกี่ยวกับการกระทำ/เหตุการณ์ (การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สิน การคุ้มครองสุขภาพ ฯลฯ)
- เป้าหมายของการกระทำ/เหตุการณ์ (เช่น ต่อบุคคล ต่อวัตถุ ต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ต่อรัฐ ฯลฯ)

⁴⁹ แอนดรูว์ แชนค็อก, *Best Practice Guidelines for Developing International Statistical Classifications*. สำนักงานกิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ. กองสถิติ. ESA/STAT/AC.267/5 ฉบับวันที่ 6 พฤษภาคม 2013. สืบค้นทาง: <http://unstats.un.org/unsd/class/intercop/expertgroup/2013/AC267-5.PDF> อ้างใน สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, *มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย)*, หน้า 16.

⁵⁰ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, *มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย)*, หน้า 17.

- ความรุนแรงของการกระทำ/เหตุการณ์ (เช่น การกระทำที่นำไปสู่การตาย การกระทำที่ก่อให้เกิดภัยอันตราย ฯลฯ)
- วิธีการกระทำ/ก่อความผิด (เช่น โดยใช้ความรุนแรง การข่มขู่ว่าจะใช้ความรุนแรง ฯลฯ)

ตามหลักเกณฑ์ข้างต้นทั้ง 4 ประการสามารถนำมาใช้ตามระดับความเชื่อมโยงเชิงนโยบายของแต่ละกลุ่มโดยเฉพาะ ไม่มีการจัดว่าหลักเกณฑ์ใดหลักเกณฑ์หนึ่งมีความสำคัญเหนือหลักเกณฑ์อื่น ซึ่งความผิดทางอาญาอาจถูกนำมาจัดรวมเป็นกลุ่มจำพวกที่มีลักษณะเดียวกันได้ โดยจัดไว้เป็น 4 ระดับลดหลั่นกันไป ได้แก่ ระดับที่ 1, 2, 3, 4⁵¹ ทั้งนี้ หมวดหมู่ในระดับที่ 1 จะมีทั้งหมด 11 หมวด ซึ่งได้ถูกออกแบบให้ครอบคลุมทุกการกระทำหรือเหตุการณ์ที่ถือเป็นอาชญากรรมตามขอบเขตของมาตรฐาน ICCS โดยข้อมูลความผิดทางอาญาในระดับที่ 2, 3 และ 4 สามารถยุบรวมกันเพื่อให้ได้ข้อมูลข้อสังเกตในระดับที่เป็นภาพใหญ่ ในขณะที่ข้อมูลในระดับที่สูงกว่าอาจนำมาแบ่งย่อยจัดหมวดหมู่ในระดับต่ำกว่าได้⁵²

ความผิดทางอาญาต่างๆ สามารถแยกแยะได้ในระดับความละเอียดตามความสนใจ นอกจากนี้ มาตรฐาน ICCS ยังออกแบบมาเพื่อให้เป็นเครื่องมือที่สร้าง “หมวดหมู่ของหมวดหมู่” ได้อย่างยืดหยุ่น หากมีความจำเป็น สามารถนำหมวดหมู่ต่างๆ มารวมกับหมวดหมู่ที่อยู่ต่างระดับได้ ยกตัวอย่างเช่น หมวดหมู่ในระดับที่ 1 ส่วนที่ว่าด้วย “การกระทำความผิดต่อทรัพย์สินที่มีการใช้ความรุนแรงหรือการ

⁵¹ ในระบบการเรียกชื่อเฉพาะ ระดับที่ 1 อาจเรียกว่า “ส่วน” ระดับที่ 2 อาจเรียกว่า “หมวด” ระดับที่ 3 อาจเรียกว่า “กลุ่ม” และระดับที่ 4 อาจเรียกว่า “ลักษณะ” อ้างใน สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, *มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย)*, หน้า 17

⁵² องค์การสหประชาชาติ, ส่วนงานสถิติ, *UN Glossary of Classification Terms*. “Group”, สืบค้นทาง: http://unstats.un.org/unsd/class/family/glossary_short.asp, เพื่อความชัดเจนและประหยัดเนื้อที่ หมวดหมู่ในระดับที่สูงขึ้นไปซึ่งไม่มีการแบ่งแยกอีกจะไม่ปรากฏซ้ำในระดับที่ต่ำกว่า อ้างใน สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, *มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย)*, หน้า 17.

ข่มขู่” อาจรวมกับหมวดหมู่ในระดับที่ 1 ส่วนที่ว่าด้วย “การกระทำความผิดต่อทรัพย์สินเท่านั้น” เพื่อสร้างหมวดหมู่ของหมวดหมู่ใหม่ คือ “การกระทำความผิดต่อทรัพย์สิน” ได้”⁵³

“การกำหนดเลขรหัสประจำหมวดหมู่เป็นไปตามระดับในการจำแนกประเภท: หมวดหมู่ในระดับที่ 1 เป็นหมวดหมู่ที่กว้างที่สุดและมีเลขรหัสสองตัว (เช่น 01) หมวดหมู่ในระดับที่ 2 มีเลขรหัสสี่ตัว (เช่น 0101) หมวดหมู่ในระดับที่ 3 มีเลขรหัสห้าตัว (เช่น 01011) และหมวดหมู่ในระดับที่ 4 ซึ่งเป็นหมวดหมู่ที่มีรายละเอียดมากที่สุด จะมีเลขรหัสหกตัว (เช่น 010111)”⁵⁴

ตารางที่ 6 ตารางแสดงการจัดหมู่ประเภทการกระทำผิดตามมาตรฐาน ICCS

หมวดหมู่ในระดับที่ 1	
1	การกระทำที่นำไปสู่การตายหรือมีเจตนาให้คนตาย
2	การกระทำที่ก่อให้เกิดภัยอันตรายหรือเจตนาให้เกิดอันตรายต่อผู้อื่น
3	การประทุษร้ายทางเพศ
4	การกระทำความผิดต่อทรัพย์สินที่มีการใช้ความรุนแรงหรือการข่มขู่
5	การกระทำความผิดต่อทรัพย์สินเท่านั้น
6	การกระทำที่เกี่ยวกับยาควบคุมพิเศษหรือสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทประเภทอื่น
7	การกระทำเกี่ยวกับการฉ้อฉล การหลอกลวง หรือการทุจริต
8	การกระทำความผิดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน อำนาจอธิปไตย และบกเบญญัติแห่งรัฐ
9	การกระทำผิดต่อความปลอดภัยสาธารณะและความมั่นคงของรัฐ
10	การกระทำความผิดต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
11	การกระทำความผิดทางอาญาในลักษณะอื่นซึ่งไม่ได้จัดประเภทไว้ในเอกสารนี้

ที่มา: สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย), กรุงเทพมหานคร: สถาบัน, 2562 หน้า 18.

⁵³ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย), หน้า 18.

⁵⁴ เรื่องเดียวกัน.

สำหรับการคัดเลือกหมวดหมู่ของการกระทำความผิดทางอาญาทั้ง 11 ส่วน ซึ่งอยู่ในระดับที่ 1 นั้นใช้หลักเกณฑ์ 4 ข้อทั้งหมดข้างต้น ตลอดจนการกำหนดความผิดที่ถูกกำหนดขึ้นตามมาตรฐาน ICCS นี้ได้คำนึงถึงหมวดหมู่ของการกระทำความผิดทางอาญาที่มักใช้กับข้อมูลในระดับประเทศด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถนำมาตราฐาน ICCS ไปใช้ในทางปฏิบัติได้จริงและสะดวกสำหรับประเทศสมาชิกแต่ละประเทศในการไปจำแนกหมวดหมู่ของการกระทำความผิดทางอาญา หลักเกณฑ์เดียวกันนี้ยังได้ถูกนำมาใช้ในการกำหนดหมวดหมู่ของการกระทำความผิดทางอาญาในระดับที่ 2, 3 และ 4 ด้วย⁵⁵

ตัวอย่างเช่น เมื่อพิจารณาเป้าหมายของการกระทำ/เหตุการณ์แล้ว การฉ้อฉลจะแบ่งออกเป็นการฉ้อฉลทางการเงินและการฉ้อฉลในลักษณะอื่น การฉ้อฉลทางการเงินจะแบ่งย่อยออกไปอีกเป็น 4 หมวดหมู่หรือลักษณะในระดับที่ 4 ตามความเกี่ยวข้องกันโยบาย ได้แก่ การฉ้อฉลทางการเงินต่อรัฐ การฉ้อฉลทางการเงินต่อบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล

“หมวดหมู่ที่แบ่งการกระทำความผิดทางอาญาเป็นระดับที่ 1, 2 และ 3 ของมาตรฐาน ICCS มุ่งแสดงข้อมูลที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ และครอบคลุมการกระทำความผิดทางอาญาที่เป็นไปได้ทุกแบบ อย่างไรก็ตาม การกระทำความผิดทางอาญาในระดับที่ 2 และ 3 นั้นไม่อาจแบ่งย่อยออกเป็นหมวดหมู่ในระดับที่ 4 ได้ทุกหมวดหมู่ ทั้งนี้ เนื่องจากการใช้หมวดหมู่ในระดับที่ 4 เพื่อระบุความผิดที่เกี่ยวข้องกันโยบายนั้นอาจไม่ได้จำเป็นเสมอไป”⁵⁶

“ทั้งนี้ การแบ่งหมวดหมู่ของการกระทำความผิดทางอาญาในแต่ละระดับจะมีคำอธิบายโดยละเอียด คำอธิบายของแต่ละความผิดจะอิงจากการกระทำหรือจากเหตุการณ์ ซึ่งหมายถึง กลุ่มการกระทำและลักษณะพฤติกรรมรวมทั้งบริบทหลักที่ใช้กำหนดนิยามของความผิด การให้คำอธิบายจะมีการระบุตัวอย่างกรณีที่น่าบวมและไม่บวมตามกฎหมาย เพื่อชี้ให้เห็นความผิดทางอาญาที่พบบ่อยหรือสำคัญที่สุดซึ่งรวมอยู่หรือไม่รวมอยู่ในหมวดหมู่นั้น ตัวอย่างเช่น มาตรฐาน ICCS กำหนดนิยามของความประมาทเลินเล่อโดยพิจารณาจากการกระทำที่เป็นพฤติกรรมหลักๆ ได้แก่ การไม่ใช้ความระมัดระวังต่อ

⁵⁵ เรื่องเดียวกัน.

⁵⁶ เรื่องเดียวกัน.

ผู้อื่นแย้งวิญญูชนหรือผู้มีความรอบคอบพึงใช้ในสถานการณ์เช่นนั้น หรือการกระทำสิ่งทีวิญญูชนยอมไม่กระทำ นอกจากนี้ การกำหนดคำนิยามของความประมาทเลินเล่อที่เกิดขึ้นในกรณีของบุคคลที่อยู่ในความดูแล จะเพิ่มลักษณะของการกระทำในเชิงบริบท (ในกรณีนี้ได้แก่บริบทผู้เสียหาย) เนื่องจากไม่อาจใช้ลักษณะพฤติกรรมเพียงอย่างเดียวในการกำหนดนิยามการกระทำที่เป็นความผิดอาญาลักษณะเฉพาะ (ซึ่งมักมีโทษสูงกว่า) อันเป็นผลมาจากความเปราะบางของเป้าหมายผู้ถูกระทำ”⁵⁷

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการแบ่งหมวดหมู่ของมาตรฐาน ICCS ตามที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น จะสามารถระบุและอธิบายลักษณะของความผิดทางอาญาได้ แต่ยังคงต้องมีการนำระบบตัวแปรแยกย่อยที่ให้รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับอาชญากรรมหรือที่เรียกว่า แท็ก (Tag) เพื่อให้ใส่รหัสข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความผิดได้ ช่วยให้การวิเคราะห์ข้อมูลอาชญากรรมที่ได้ทำได้ละเอียดมากยิ่งขึ้นจากการมีข้อมูลคุณลักษณะเฉพาะของเหตุการณ์ ผู้เสียหาย และผู้กระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมนั้นๆ ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว ควรมีการนำชุดตัวแปรแยกย่อยที่ให้รายละเอียดเพิ่มเติมขั้นต่อไปนี้มาใช้กับความผิดทางอาญาในกรณีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้⁵⁸

- คำอธิบายเหตุการณ์: ความสำเร็จของการกระทำ ประเภทของอาวุธที่ใช้ บริบทสถานการณ์ ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ วันที่และเวลา ประเภทของสถานที่เกิดเหตุการณ์ แรงจูงใจ ความเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมไซเบอร์ ผู้แจ้งเหตุการณ์
- คำอธิบายผู้เสียหาย: เพศ อายุ สถานะทางอายุ สัญชาติ สถานะบุคคลทางกฎหมาย ภาคส่วนทางเศรษฐกิจ (ของธุรกิจที่เป็นผู้เสียหาย) สภาพความมีนเมา
- คำอธิบายผู้กระทำผิด: เพศ อายุ สถานะทางอายุ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เสียหายกับผู้กระทำผิด สัญชาติ สถานะบุคคลทางกฎหมาย สภาพความมีนเมา การกระทำผิดซ้ำ

นอกจากนั้น ในแต่ละหมวดหมู่จะมีรายการกรณีที่น่าบวรมและไม่บวรมในมาตรฐาน ICCS อีกด้วย โดยแต่ละประเภทมีลักษณะการนำไปประยุกต์ใช้ดังนี้

⁵⁷ เรื่องเดียวกัน หน้า 18-19.

⁵⁸ เรื่องเดียวกัน หน้า 20.

- กรณีที่นับรวม แต่ละหมวดหมู่จะมีรายการที่นับรวม หรือตัวอย่างความผิดหรือการกระทำ เหตุการณ์ที่เป็นความผิดที่พบบ่อยซึ่งจัดอยู่ในหมวดหมู่นั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้แนวทางปฏิบัติสำหรับการจัดหมวดหมู่ความผิดและการแบ่งขอบเขตระหว่างแต่ละหมวดหมู่⁵⁹ ยกตัวอย่างเช่น หมวดการฉ้อฉล (0701) กำหนดให้รวม การฉ้อฉลการจ้างงาน การฉ้อฉลทางการเงิน การต้มตุ๋น การปลอมตัว การขโมยข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อแอบอ้างสวมรอย; การครอบครอง จัดทำ หรือการใช้เครื่องมือโก่งมาตรชั่งตวงวัด; ใช้กรณีที่นับรวมทั้งหมดที่ระบุใน 07011-0701
- กรณีที่ไม่นับรวม หมวดหมู่ส่วนใหญ่จะมีรายการกรณีที่ไม่นับรวม หรือตัวอย่างความผิดหรือการกระทำ/องค์ประกอบที่จัดอยู่ในหมวดหมู่อื่น แม้จะมีความคล้ายคลึงกับหมวดหมู่ที่กำลังพิจารณาอยู่ หลังลักษณะความผิดที่ไม่นับรวมแต่ละข้อจะมีรหัสอ้างอิงถึงหมวดหมู่ที่เหมาะสมของความผิดนั้น⁶⁰ ยกตัวอย่างเช่น ในรายการที่ไม่นับรวมของหมวดการฉ้อฉล (0701) จะกำหนดไว้ว่า การได้มาซึ่งเงินที่ไม่ได้มาจากการกระทำทุจริต แต่มีเจตนาจะยึดไว้จากเจ้าของ (0502) การฉ้อฉลในคดีล้มละลาย การทำการค้าโดยใช้ข้อมูลภายในและการกระทำในลักษณะอื่นซึ่งฝ่าฝืนข้อกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเงินในทางพาณิชย์ (08042) การฉ้อฉลเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (08079) การร่ำรวยขึ้นโดยผิดกฎหมาย (07035)

⁵⁹ องค์การอนามัยโลก. *International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems 10th Revision, Volume2 Instruction Manual*. หน้า 19. 2010. สืบค้นทาง : : www.who.int/classifications/icd/ICD10Volume2_en_2010.pdf. อ้างใน สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, *มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย)*, หน้า 24.

⁶⁰ เรื่องเดียวกัน.

ตารางที่ 7 ตารางแสดงกรณีที่น่าบวมและกรณีที่ไม่บวม

ส่วนที่ 07		การกระทำที่เกี่ยวข้องกับการฉ้อฉล การหลอกลวง หรือการทุจริต	
0701 การฉ้อฉล การชว่นชวยได้มาซึ่งเงินหรือผลประโยชน์อื่น หรือการเสี่ยงความรับผิดชอบโดยใช้การหลอกลวง หรือการกระทำที่ไม่ซื่อสัตย์	+	กรณีที่น่าบวม: การฉ้อฉลการจ้างงาน การฉ้อฉลทางการเงิน การต้มตุ๋น การปลอมตัว, การขโมยข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อแอบอ้างสวมรอย; การครอบครอง จัดทำ หรือการใช้เครื่องมือโกงมาตรฐานซึ่งวางวัด; ใช้กรณีที่น่าบวมทั้งหมดที่ระบุใน 07011 - 07019	
		กรณีที่ไม่บวม: การได้มาซึ่งเงินที่ไม่ได้มาจากการกระทำทุจริต แต่มีเจตนาที่จะยึดไว้จากเจ้าของ (0502); การฉ้อฉลในคดีล้มละลาย การทำการค้าโดยใช้ข้อมูลภายในและการกระทำในลักษณะอื่นซึ่งดำเนินขึ้นข้อกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเงินในทางพาณิชย์ (08042); การฉ้อฉลเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (08079); การร่ำรวยขึ้นโดยผิดกฎหมาย (07035)	
07011 การฉ้อฉลทางการเงิน การฉ้อฉลที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงิน โดยมีจุดประสงค์เพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล กรณีดังกล่าวรวมถึงการใช้ผลิตภัณฑ์ทางการเงินของผู้บริโภค เช่น บัญชีธนาคาร บัตรเครดิต เช็ค บัตรร้านค้า หรือระบบธุรกรรมการเงินออนไลน์ - การฉ้อฉล ตามนิยามใน 0701	+	กรณีที่น่าบวม: การฉ้อฉลเกี่ยวกับธนาคาร; การฉ้อฉลเกี่ยวกับการลงทุน; การฉ้อฉลเกี่ยวกับเช็ค/บัตรเครดิต; การฉ้อฉลเกี่ยวกับบัตรร้านค้าที่มีมูลค่า; การฉ้อฉลเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงินออนไลน์; การเขียนเช็คที่ส่งจ่ายไม่ได้; ใช้กรณีที่น่าบวมทั้งหมดที่ระบุใน 070111 - 070112	
		กรณีที่ไม่บวม: การกระทำธุรกรรมทางการเงินเพื่อปิดบัง โอน หรืออำพราง ทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรม (07041) การยกยอก (07032); ใช้กรณีที่น่าบวมทั้งหมดที่ระบุใน 0701	
070111 การฉ้อฉลทางการเงินต่อรัฐ การฉ้อฉลทางการเงิน ตามนิยามใน 07011 - การฉ้อฉลทางการเงิน ตามนิยามใน 07011	+	กรณีที่น่าบวม: การฉ้อฉลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและผู้รับจ้าง; การเรียกรับสินไหมโดยฉ้อฉลซึ่งไม่ใช่การฉ้อฉลทางการแพทย์	
		กรณีที่ไม่บวม: การฉ้อฉลเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและภาษี (08041); ใช้กรณีที่น่าบวมทั้งหมดที่ระบุใน 07011	
070112 การฉ้อฉลทางการเงินต่อบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล การฉ้อฉลทางการเงินต่อบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ^{๑๑} - การฉ้อฉลทางการเงิน ตามนิยามใน 07011	+	กรณีที่น่าบวม: การฉ้อฉลในการจ้างงาน; การฉ้อฉลเกี่ยวกับหลักทรัพย์; การฉ้อฉลเกี่ยวกับการลงทุน; การฉ้อฉลเกี่ยวกับธนาคาร	
		กรณีที่ไม่บวม: ใช้กรณีที่น่าบวมทั้งหมดที่ระบุใน 07011	
07019 การฉ้อฉลในลักษณะอื่น การฉ้อฉล ซึ่งไม่ได้บรรยายหรือจัดประเภทไว้ใน 07011 - การฉ้อฉล ตามนิยามใน 0701	+	กรณีที่น่าบวม: การครอบครอง จัดทำ หรือการใช้เครื่องมือโกงมาตรฐานซึ่งวางวัด; การฉ้อฉลทางการแพทย์หรือการต้มตุ๋น ซึ่งไม่ใช่การปฏิบัติที่ประกอบวิชาชีพโดยมิชอบหรือการประมวลเงินเลอทางทางการแพทย์; การฉ้อฉลโดยไม่ส่งมอบสินค้าอุปโภคบริโภคหรือการได้มาซึ่งสินค้าโดยการฉ้อฉล; การปลอมแปลงบัญชี; การซ่อนหรือการทำลายเงิน; การฉ้อฉลเกี่ยวกับการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์; การฉ้อฉลเกี่ยวกับประกันภัย; การปฏิบัติการค้าหรือการปฏิบัติวิชาชีพโดยไม่มีใบอนุญาต/ไม่ได้รับอนุญาต; การขโมยข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อแอบอ้างสวมรอย; การแสดงข้อมูลตัวตนหรือสถานะทางวิชาชีพที่เป็นเท็จ; การปลอมตัว; การแสวงผลประโยชน์ฉ้อฉล; การจัดตั้งหรือการดำเนินกิจการธุรกิจแบบพริตตี้; การฉ้อโกง	
		กรณีที่ไม่บวม: การทำธุรกรรมทางการเงินเพื่อปิดบัง โอน หรืออำพราง ทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรม (07041); การยกยอก (07032); การร่ำรวยขึ้นโดยผิดกฎหมาย (07035); การฉ้อฉลเกี่ยวกับภาษี (08041); ใช้กรณีที่น่าบวมทั้งหมดที่ระบุใน 0701	

^{๑๑} บุคคลธรรมดา หมายถึงมนุษย์ ซึ่งตามกฎหมายมีสถานะแยกต่างหากจากนิติบุคคล
นิติบุคคล หมายถึงสมาคม บริษัท ห้างหุ้นส่วน กิจการห้างร้าน ทรัสต์ที่ขอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นบุคคลซึ่งมีความสามารถในการเข้าทำข้อตกลงหรือสัญญา รับภาระผูกพัน และรับความรับผิดชอบในกิจกรรมที่กระทำผิด

ที่มา: สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, *มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย)*, กรุงเทพมหานคร: สถาบัน, 2562 หน้า 71.

ตัวแปรแยกย่อยที่ให้รายละเอียดเพิ่มเติม หรือที่เรียกว่า แท็ก (Tag) สามารถทำให้มีการบันทึกข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความผิดซึ่งจำเป็นสำหรับการทำความเข้าใจความซับซ้อนของความผิดแต่ละอย่าง เช่น ลักษณะของผู้เสียหายและผู้กระทำผิดแยกย่อยที่ให้รายละเอียดเพิ่มเติมขั้นต่ำที่อาจใช้เพื่อให้อธิบายการกระทำ/เหตุการณ์ที่เป็นอาชญากรรมแต่ละอย่างได้ครบถ้วนมากขึ้น หรืออธิบายลักษณะของผู้กระทำผิดและผู้เสียหายได้ลึกซึ้งมากขึ้น โดยมีอักษรย่อของประเภทตัวแปร เพื่อใช้ใส่รหัสตัวแปรเหล่านี้ในบันทึก

ข้อมูลอาชญากรรมแปรแยกย่อยที่ให้รายละเอียดเพิ่มเติมอื่นๆ จะบอกลักษณะบางประการของอาชญากรรมซึ่งให้ข้อมูลเชิงนโยบาย ดังต่อไปนี้

- ตัวแปรแยกย่อยที่ให้รายละเอียดเพิ่มเติม หรือ แท็ก (Tag) ประเภทของอาวุธ (We) ใช้แยกอาชญากรรมรุนแรงตามประเภทของอาวุธที่ใช้ในการกระทำความผิด
- ตัวแปรแยกย่อยที่ให้รายละเอียดเพิ่มเติม หรือ แท็ก (Tag) บริบทสถานการณ์ (SiC) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเภทขององค์กรอาชญากรรมหลักที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมนั้น
- ตัวแปรแยกย่อยที่ให้รายละเอียดเพิ่มเติม หรือ แท็ก (Tag) ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ (Geo) ช่วยให้เราสามารถระบุพื้นที่ที่เกิดอาชญากรรมภายในประเทศ และแยกบันทึกข้อมูลเป็นอาชญากรรม “นอกอาณาเขต” ได้
- ตัวแปรแยกย่อยที่ให้รายละเอียดเพิ่มเติม หรือ แท็ก (Tag) วันที่และเวลา (DaT) ทำให้ระบุวันที่และเวลาที่กระทำความผิดทางอาญาได้อย่างชัดเจน (ในกรณีที่ทราบข้อมูล) และอาจดึงกลุ่มข้อมูลตามความสนใจได้ (เช่น การลักทรัพย์ในเคหสถานที่เกิดขึ้นระหว่างช่วงเวลาหนึ่งของวัน)
- ตัวแปรแยกย่อยที่ให้รายละเอียดเพิ่มเติม หรือ แท็ก (Tag) สถานที่เกิดอาชญากรรม (Lo) จะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่เกิดอาชญากรรมแบ่งตามประเภท และทำให้สามารถบ่งชี้สภาพแวดล้อมพบอาชญากรรมนั้นได้บ่อย เช่น บ้านหรือเรือนจำ
- ตัวแปรแยกย่อยที่ให้รายละเอียดเพิ่มเติม หรือ แท็ก (Tag) แรงจูงใจ (Mo) เน้นให้เห็นรูปแบบของแรงจูงใจในการก่ออาชญากรรมที่จำเป็นเชิงนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมจากความเกลียดชังบางประเภทที่ผู้เสียหายถูกเพ่งเล็งเป็นพิเศษ อันเนื่องมาจากคุณลักษณะคุณสมบัติ ความเชื่อ หรือค่านิยมของตน
- ตัวแปรแยกย่อยที่ให้รายละเอียดเพิ่มเติม หรือ แท็ก (Tag) ความเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมไซเบอร์ (Cy) ใช้บ่งชี้รูปแบบต่างๆ ของอาชญากรรมที่กระทำโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ (เช่น การฉ้อฉลทางอินเทอร์เน็ต การแอบสะกดรอยทางไซเบอร์ หรือการละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านการเผยแพร่ทางอิเล็กทรอนิกส์)

- ตัวแปรแยกย่อยที่ให้รายละเอียดเพิ่มเติม หรือ แท็ก (Tag) ผู้แจ้งเหตุ (Rep) ช่วยให้วิเคราะห์ช่องทางการรายงานที่ทำให้อาชญากรรมได้รับการบันทึกไว้ เช่น อาชญากรรมบางอย่างได้รับแจ้งจากผู้เสียหายหรือพยาน หรือตำรวจมักเป็นผู้ตรวจพบมากกว่ากัน”

ตารางที่ 8 ตารางแสดงตัวแปรแยกย่อยที่ให้รายละเอียดเพิ่มเติม หรือแท็ก (Tag)

ตัวแปรแยกย่อยตามเหตุการณ์	ตัวแปรแยกย่อยตามผู้เสียหาย	ตัวแปรแยกย่อยตามผู้กระทำความผิด	คำอธิบายข้อมูล/กรณีมีพฤติกรรมร่วม
At - พยายามกระทำ/กระทำการสำเร็จ	SV - เพศของผู้เสียหาย	SP - เพศของผู้กระทำความผิด	Th - มีการข่มขู่
We - ประเภทของอาวุธ	AV - อายุผู้เสียหาย	AP - อายุผู้กระทำความผิด	AA - มีการช่วยเหลือสนับสนุน
SiC - สถานการณ์	STV - สถานะทางอายุของผู้เสียหาย	STP - สถานะทางอายุของผู้กระทำความผิด	Ac - มีการอำนวยความสะดวก/การสมรู้ร่วมคิด
Geo - ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์	VIP - ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เสียหายกับผู้กระทำความผิด	VIP - ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เสียหายกับผู้กระทำความผิด	CP - มีการสมคบคิด
DaT - วันที่และเวลา	Cit - สัญชาติ	Cit - สัญชาติ	In - มีการยยงสงเสริม
Lo - สถานที่เกิดอาชญากรรม	LS - สถานะทางกฎหมาย (บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล)	LS - สถานะทางกฎหมาย (บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล)	
Mot - แรงจูงใจ	Int - สภาพความมึนเมา	Int - สภาพความมึนเมา	
Cy - ความเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมไซเบอร์	ES - ภาคส่วนทางเศรษฐกิจของผู้เสียหาย	EAS - สถานะทางเศรษฐกิจ	
Rep - ผู้แจ้งเหตุ		Rec - สถานะการกระทำความผิดซ้ำ	

ที่มา: สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, *มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย)*, กรุงเทพมหานคร: สถาบัน, 2562 หน้า 25.

2.8.4 การจำแนกประเภทอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการเงิน

สำหรับหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดทำมาตรฐาน ICCS ที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางการเงินนั้น ก็จะนำหลักเกณฑ์ในการจำแนกประเภทความผิดก็จะนำการจัดหมวดหมู่ในระดับที่ 1 ที่ประกอบด้วย

กระทำความผิดทางอาญาทั้ง 11 หมวด มาพิจารณาก่อน โดยจากการวิเคราะห์ของผู้วิจัยพบว่ามีความผิดที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางการเงิน คือ หมวดที่ 7 การกระทำที่เกี่ยวกับการฉ้อฉล การหลอกลวง หรือการทุจริต และหมวดที่ 8 การกระทำความผิดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน อำนาจอรัฐ และบทบัญญัติแห่งรัฐ จากนั้นประเด็นต่อมาที่จะต้องพิจารณาก็คือ เนื่องจากอาชญากรรมทางการเงินเป็นความผิดที่มีลักษณะความซับซ้อนกว่าความผิดอาญาโดยทั่วไป⁶¹ ดังนั้น จึงต้องอาศัยการแบ่งการกระทำ ความผิดอาญาเป็นระดับที่ 2, 3, 4 มาอธิบายเพื่อการแสดงข้อมูลที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ และครอบคลุมการกระทำความผิดทางอาญาที่เกี่ยวกับการเงินที่เป็นไปได้ทุกแบบ

หมวดที่ 7 การกระทำที่เกี่ยวกับการฉ้อฉล การหลอกลวง หรือการทุจริต จะมีความผิดที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางการเงินดังนี้

ในการการแบ่งการกระทำความผิดอาญาเป็นหมวดหมู่ในระดับที่ 2 ได้ให้ความหมายคำว่า การฉ้อฉล (0701) ไว้ว่าหมายถึง การชวนขายได้มาซึ่งเงินหรือผลประโยชน์อื่น หรือการเลี่ยงความรับผิดโดยใช้การหลอกลวงหรือการกระทำที่ไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งกรณีที่น่ารวมจะได้แก่ การฉ้อฉลทางการเงิน และใช้กรณีที่น่ารวมทั้งหมดที่ระบุใน 07011-07019 ดังนั้น จึงต้องมาพิจารณาการอธิบายในหมวดหมู่ในระดับที่ 3 การฉ้อฉลทางการเงิน (07011) เป็นลำดับต่อมา ซึ่งหมายถึง การฉ้อฉลที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงิน โดยมีจุดประสงค์เพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล กรณีดังกล่าวรวมถึงการใช้ผลิตภัณฑ์ทางการเงินของผู้บริโภค เช่น บัญชีธนาคาร เช็ค บัตรร้านค้า หรือระบบธุรกรรมการเงินออนไลน์ ซึ่งมีกรณีที่น่ารวม ได้แก่ การฉ้อฉลเกี่ยวกับธนาคาร การฉ้อฉลเกี่ยวกับการลงทุน การฉ้อฉลเกี่ยวกับเช็ค หรือบัตรเครดิต การฉ้อเกี่ยวกับบัตรร้านค้าที่มีมูลค่า การฉ้อฉลเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ การเขียนเช็คที่ส่งจ่ายไม่ได้

นอกจากนั้น เพื่อให้การอธิบายการฉ้อฉลทางการเงินเพื่อรายละเอียดสมบูรณ์ที่สุดจึงได้มีการอธิบายประเภทของการฉ้อฉลทางการเงินในหมวดหมู่ในระดับที่ 4 ออกเป็น 2 ประเภท คือ การฉ้อฉลทางการเงินต่อรัฐ (070111) ซึ่งมีกรณีที่น่ารวมคือ การฉ้อฉลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและ

⁶¹ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, *มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย)*, หน้า 17.

ผู้รับจ้าง การเรียกร้องสิทธิโดยฉ้อฉลซึ่งไม่ใช่การฉ้อฉลในทางการแพทย์ ประเภทหนึ่ง และอีกประเภทหนึ่งคือ การฉ้อฉลทางการเงินต่อบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล (070112) ซึ่งมีกรณีที่น่าสนใจคือ การฉ้อฉลในการจำนอง การฉ้อฉลเกี่ยวกับหลักทรัพย์ การฉ้อฉลเกี่ยวกับการลงทุน การฉ้อฉลเกี่ยวกับการธนาคาร

ส่วนการอธิบายหมวดหมู่ในระดับที่ 3 การฉ้อฉลในลักษณะอื่น (07019) เป็นการอธิบายหมวดหมู่การฉ้อฉลที่ไม่ได้บรรยายหรือจัดประเภทไว้ในกรณีการฉ้อฉลทางการเงิน (07011) โดยฉ้อฉลในลักษณะอื่นจะมีกรณีที่น่าสนใจ ได้แก่ การครอบครอง จัดทำ หรือการใช้เครื่องมือโกงมาตรฐานซึ่งตรงวัด การฉ้อฉลทางการแพทย์หรือการต้มตุ๋น ซึ่งไม่ใช่การปฏิบัติการประกอบวิชาชีพโดยมิชอบหรือการประมาทเลินเล่อทางการแพทย์ การฉ้อฉลโดยไม่ส่งมอบสินค้าอุปโภคบริโภคหรือการได้มาซึ่งสินค้าโดยการฉ้อฉล การปลอมแปลงบัญชี การซ่อนหรือทำลายเงิน การฉ้อฉลเกี่ยวกับการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ การฉ้อฉลเกี่ยวกับประกันภัย การปฏิบัติการค้าหรือการปฏิบัติวิชาชีพโดยไม่มีใบอนุญาตหรือไม่ได้รับอนุญาต การขโมยข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อแอบอ้างสวมรอย การแสดงข้อมูลตัวตนหรือสถานะทางวิชาชีพที่เป็นเท็จ การปลอมตัว การสร้างสมรสโดยฉ้อฉล การจัดตั้งหรือการดำเนินธุรกิจแบบพินิจ การฉ้อโกง

ตารางที่ 9 การกระทำที่เกี่ยวกับการฉ้อฉล การหลอกลวง หรือการทุจริต

ส่วนที่ 07		การกระทำที่เกี่ยวข้องกับการฉ้อฉล การหลอกลวง หรือการทุจริต	
0701	การฉ้อฉล การขโมยทรัพย์สินหรือเงินหรือผลประโยชน์ หรือการเล็งความรับผิดชอบโดยใช้การหลอกลวง หรือการกระทำที่ไม่ซื่อสัตย์	+	กรณีที่น่ารวม: การฉ้อฉลทางการเงิน การฉ้อฉลทางการเงิน การต้มตุ๋น การปลอมตัว, การไม่เปิดเผย ส่วนบุคคลเพื่อแอบอ้างสมรอย; การครอบครอง จัดทำ หรือการใช้เครื่องมือโกงมาตรึงตัววัด; ใช้กรณีที่น่ารวมทั้งหมดที่ระบุใน 07011 - 07019
		-	กรณีที่ไม่นับรวม: การได้มาซึ่งเงินที่ไม่ได้มาจากการกระทำทุจริต แต่มีเจตนาที่จะปิดบังจากเจ้าของ (0502); การฉ้อฉลในคดีล้มละลาย การทำการค้าโดยใช้ข้อมูลภายในและการกระทำในลักษณะอื่นซึ่งห้ามข้อกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเงินทางพาณิชย์ (08042); การฉ้อฉลเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (08079); การรื้อรื้อขึ้นโดยผิดกฎหมาย (07035)
07011	การฉ้อฉลทางการเงิน การฉ้อฉลที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงิน โดยมีจุดประสงค์เพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล กรณีดังกล่าวรวมถึงการใช้ผลิตภัณฑ์ทางการเงินของผู้บริโภค เช่น บัญชีธนาคาร บัตรเครดิต เช็ค บัตรเงินสด หรือระบบธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ - การฉ้อฉล ตามนิยามใน 0701	+	กรณีที่น่ารวม: การฉ้อฉลเกี่ยวกับธนาคาร; การฉ้อฉลเกี่ยวกับการลงทุน; การฉ้อฉลเกี่ยวกับเช็ค/บัตรเครดิต; การฉ้อฉลเกี่ยวกับบัตรเงินสดที่มีมูลค่า; การฉ้อฉลเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงินออนไลน์; การเขียนเช็คที่ส่งจ่ายไม่ได้; ใช้กรณีที่น่ารวมทั้งหมดที่ระบุใน 070111 - 070112
		-	กรณีที่ไม่นับรวม: การกระทำธุรกรรมทางการเงินเพื่อปิดบัง โอน หรืออำพราง ทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรม (07041) การยกยอก (07032); ใช้กรณีที่น่ารวมทั้งหมดที่ระบุใน 0701
070111	การฉ้อฉลทางการเงินต่อรัฐ - การฉ้อฉลทางการเงิน ตามนิยามใน 07011	+	กรณีที่น่ารวม: การฉ้อฉลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและผู้รับจ้าง; การเรียกร้องสิทธิโดยฉ้อฉล ซึ่งไม่ใช่การฉ้อฉลทางการแพทย์
		-	กรณีที่ไม่นับรวม: การฉ้อฉลเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและภาษี (08041); ใช้กรณีที่น่ารวมทั้งหมดที่ระบุใน 07011
070112	การฉ้อฉลทางการเงินต่อบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล การฉ้อฉลทางการเงินต่อบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ^{**} - การฉ้อฉลทางการเงิน ตามนิยามใน 07011	+	กรณีที่น่ารวม: การฉ้อฉลในการจ้าง; การฉ้อฉลเกี่ยวกับหลักทรัพย์; การฉ้อฉลเกี่ยวกับการลงทุน; การฉ้อฉลเกี่ยวกับธนาคาร
		-	กรณีที่ไม่นับรวม: ใช้กรณีที่น่ารวมทั้งหมดที่ระบุใน 07011
07019	การฉ้อฉลในลักษณะอื่น การฉ้อฉล ซึ่งไม่ได้บรรยายหรือจัดประเภทไว้ใน 07011 - การฉ้อฉล ตามนิยามใน 0701	+	กรณีที่น่ารวม: การครอบครอง จัดทำ หรือการใช้เครื่องมือโกงมาตรึงตัววัด; การฉ้อฉลทางการแพทย์หรือการต้มตุ๋น ซึ่งไม่ใช่การปฏิบัติกรประกอบวิชาชีพโดยมิชอบหรือการระบาทเงินเล่ห์ทางแพทย์; การฉ้อฉลโดยไม่ส่งมอบสินค้าอุปโภคบริโภคหรือการได้มาซึ่งสินค้าโดยการฉ้อฉล; การปลอมแปลงบัญชี; การซ่อนหรือการกักขังเงิน; การฉ้อฉลเกี่ยวกับการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์; การฉ้อฉลเกี่ยวกับประกัน; การปฏิบัติการค้าหรือการปฏิบัติวิชาชีพโดยไม่ใบอนุญาต/ไม่ได้รับอนุญาต; การไม่เปิดเผยส่วนบุคคลเพื่อแอบอ้างสมรอย; การแสดงข้อมูลตัวตนหรือสถานะทางวิชาชีพที่เป็นเท็จ; การปลอมตัว; การแสวงงผลประโยชน์; การจัดตั้งหรือการดำเนินกิจการธุรกิจแบบพหุมิติ; การฉ้อโกง
		-	กรณีที่ไม่นับรวม: การทำธุรกรรมทางการเงินเพื่อปิดบัง โอน หรืออำพราง ทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรม (07041); การยกยอก (07032); การรื้อรื้อขึ้นโดยผิดกฎหมาย (07035); การฉ้อฉลเกี่ยวกับภาษี (08041); ใช้กรณีที่น่ารวมทั้งหมดที่ระบุใน 0701

^{**} บุคคลธรรมดา หมายถึงมนุษย์ ซึ่งตามกฎหมายมีสถานะแยกต่างหากจากนิติบุคคล

นิติบุคคล หมายถึงสมาคม บริษัท ห้างหุ้นส่วน กิจการห้างร้าน หรือสิ่งที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือปัจเจกบุคคลซึ่งมีความสามารถในการเข้าทำข้อตกลงหรือสัญญา รับผิดชอบผูกพัน และรับผิดชอบรับผิดในกิจกรรมที่กระทำผิด

ที่มา: สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, *มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย)*, กรุงเทพมหานคร: สถาบัน, 2562 หน้า 71.

นอกจากนี้ ยังมีการแบ่งการกระทำตามความผิดอาญาเป็นหมวดหมู่ในระดับที่ 2 ได้ให้ความหมายคำว่า การกระทำที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรม (0704) ไว้ว่าหมายถึง การรับ การจัดการ หรือการแปรรูปเงินหรือทรัพย์สินที่มาจากหรือได้รับจากอาชญากรรมไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมซึ่งกรณีที่น่ารวมจะได้แก่ การครอบครองของโจรหรือเงินของโจร และใช้กรณีที่น่ารวมทั้งหมดที่ระบุใน 07041-07049 ดังนั้น จึงต้องมาพิจารณาการอธิบายในหมวดหมู่ในระดับที่ 3 การฟอกเงิน เป็นลำดับต่อมาอันเป็นความผิดประเภทเดียวที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางการเงิน ซึ่งการฟอกเงิน (07041) หมายถึง การแปรหรือโอนทรัพย์สินโดยรู้ว่าทรัพย์สินดังกล่าวได้มาจากอาชญากรรมเพื่อปิดบังหรืออำพรางต้นกำเนิดที่ผิดกฎหมายของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ

ความผิดมูลฐานให้หลีกเลี่ยงผลทางกฎหมายของการกระทำดังกล่าว รวมถึงการปิดบังหรืออำพราง
 ธรรมชาติแหล่งที่มา สถานที่ การควบคุม การเคลื่อนไหวหรือการเป็นเจ้าของต่างๆ ในทรัพย์สินนั้น ซึ่งจะ
 มีกรณีที่น่าบวม ได้แก่ การแปลงหรือการโอนทรัพย์สิน การปิดบังหรือการอำพรางข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ
 ทรัพย์สินโดยผิดกฎหมาย การได้มาโดยผิดกฎหมาย การครอบครองหรือการใช้ทรัพย์สินที่ผ่านการฟอก
 เงินโดยผิดกฎหมาย การฟอกเงินที่ตนได้จากการกระทำผิด ซ่อนหรือเก็บไว้ซึ่งทรัพย์สินที่ได้มาจาก
 อาชญากรรม

ตารางที่ 10 การกระทำที่เกี่ยวกับการฉ้อฉล การหลอกลวง หรือการทุจริต (ต่อ)

ส่วนที่ 07		การกระทำที่เกี่ยวข้องกับการฉ้อฉล การหลอกลวง หรือการทุจริต	
07035	การร่ำรวยขึ้นโดยผิดกฎหมาย การที่เจ้าหน้าที่รัฐหรือภาคเอกชนมีหลักทรัพย์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งไม่อาจอธิบายได้ด้วยเหตุผลอันสมควรให้เชื่อมโยงกับรายได้ โดยชอบด้วยกฎหมายของตน ¹⁵²	+	กรณีที่น่าบวม: การร่ำรวยขึ้นผิดปกติ
		-	กรณีที่น่าบวม: การฉ้อฉล (0701); ใช้กรณีที่น่าบวมทั้งหมดที่ระบุใน 0703
07039	การทุจริตในลักษณะอื่น การทุจริต ซึ่งไม่ได้บรรยายหรือจัดประเภทไว้ในหมวดหมู่ 07031 - 07035 - การทุจริต ตามนิยามใน 0703	+	กรณีที่น่าบวม: การมีผลประโยชน์ขัดกัน; การใช้ทรัพย์สินโดยไม่สุจริต
		-	กรณีที่น่าบวม: ใช้กรณีที่น่าบวมทั้งหมดที่ระบุใน 0703
0704	การกระทำที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้จากอาชญากรรม การรับ การจัดการ หรือการแปรรูปเงินหรือทรัพย์สินที่มาจาก หรือได้รับจากอาชญากรรม ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม	+	กรณีที่น่าบวม: การครอบครองของโจรหรือเงินของโจร; ใช้กรณีที่น่าบวมทั้งหมดที่ระบุใน 07041 - 07049
		-	กรณีที่น่าบวม: ความคิดที่กระทำขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินหรือเงินซึ่งไม่ได้กำหนดไว้ในระดับนี้
07041	การฟอกเงิน การแปรหรือโอนทรัพย์สินโดยรู้ว่ามีทรัพย์สินดังกล่าวได้มาจากอาชญากรรม เพื่อปิดบังหรืออำพรางต้นกำเนิดที่ผิดกฎหมายของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อ ช่วยเหลือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดมูลฐานให้หลีกเลี่ยงผลทาง กฎหมายของการกระทำดังกล่าว รวมถึงการปิดบังหรืออำพรางธรรมชาติ แหล่งที่มา สถานที่ การควบคุม การเคลื่อนไหวหรือการเป็นเจ้าของสิ่ง ต่างๆ ในทรัพย์สินนั้น ¹⁵⁴	+	กรณีที่น่าบวม: การแปลงหรือการโอนทรัพย์สิน; การปิดบังหรือการอำพรางข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินโดย ผิดกฎหมาย; การได้มาโดยผิดกฎหมาย การครอบครองหรือการใช้ทรัพย์สินที่ผ่านการฟอกเงินโดยผิดกฎหมาย; การฟอกเงินที่ตนเองได้จากการกระทำผิด; ซ่อนหรือเก็บไว้ซึ่งทรัพย์สินที่ได้มาจากอาชญากรรม
		-	กรณีที่น่าบวม: ใช้กรณีที่น่าบวมทั้งหมดที่ระบุใน 0704
07042	การลักลอบค้าทรัพย์สินทางวัฒนธรรม โดยผิดกฎหมาย การขาย การแจกจ่าย การนำส่ง การเป็นนายหน้าซื้อขาย การขนส่ง การนำเข้า การส่งออก หรือการครอบครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรม โดยมีข้อด้วยกฎหมาย ¹⁵⁵	+	กรณีที่น่าบวม: การลักลอบค้าทรัพย์สินทางวัฒนธรรมโดยผิดกฎหมาย; ความคิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ทางวัฒนธรรมและทางศิลปะซึ่งไม่ใช่การลักทรัพย์หรือการค้าขายทรัพย์สิน
		-	กรณีที่น่าบวม: การเอาไปซึ่งทรัพย์สินทางวัฒนธรรมโดยมีข้อด้วยกฎหมาย (0502); ความคิดเกี่ยวกับ การนำเข้า/ส่งออก (08042); ความคิดเกี่ยวกับตุลาการ (08041); ใช้กรณีที่น่าบวมทั้งหมดที่ระบุใน 0704

¹⁵⁴ สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ, อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และพิธีสารที่ออกตามอนุญาดังกล่าว ข้อ 6, นิวยอร์ก, นิวยอร์ก, 2004.
 เว็บไซต์: [https://www.unodc.org/documents/treaties/untoc/publications/toc-""convention/tocebook-e.pdf](https://www.unodc.org/documents/treaties/untoc/publications/toc-)

¹⁵⁵ ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม อย่างน้อยที่สุดให้หมายถึง ทรัพย์สินซึ่งได้กำหนดโดยรัฐ ด้วยเหตุผลด้านศาสนาหรือในทางโลก ให้มีการควบคุมการส่งออก เนื่องจากมีความสำคัญทางโบราณคดี ทางก่อนประวัติศาสตร์ ทางประวัติศาสตร์ วรรณคดี
 ศิลปะ หรือวิทยาศาสตร์ (องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ, อนุสัญญาว่าด้วยวิธีห้ามและป้องกันการนำเข้า ส่งออก และโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินทางวัฒนธรรมโดยมีข้อด้วยกฎหมาย ค.ศ. 1970 ข้อ 1.
 เว็บไซต์: <http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/licit-traffic-of-cultural-property/1970-convention/>).

ที่มา: สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, *มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภท
 อาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย)*, กรุงเทพมหานคร: สถาบัน, 2562 หน้า 75.

หมวดที่ 8 การกระทำความผิดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน อำนาจรัฐ และ บทบัญญัติแห่งรัฐ

การแบ่งการกระทำความผิดอาญาเป็นหมวดหมู่ในระดับที่ 2 ของหมวดที่ 8 ก็มีการอธิบายความผิดที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางการเงินไว้เช่นกัน กล่าวคือ การกระทำที่ขัดต่อกฎหมายเกี่ยวกับรายได้ของภาครัฐหรือบทบัญญัติอันมีลักษณะบังคับ (0804) ไว้ว่าหมายถึง การกระทำที่ขัดต่อบัญญัติแห่งกฎหมายในเรื่องรายได้ภาครัฐและการกระทำที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่กฎหมายกำหนดหรือห้ามด้วยเหตุทางคุณธรรมหรือจริยธรรม ซึ่งมีกรณีที่น่ารวม ได้แก่ การเล็งภาษี ความผิดเกี่ยวกับบริษัท การพ่นผิดกฎหมาย และใช้กรณีที่น่ารวมทั้งหมดที่ระบุใน 08041-08049 ดังนั้น จึงต้องมาพิจารณาการอธิบายในหมวดหมู่ในระดับที่ 3 การกระทำผิดต่อกฎหมายข้อบังคับเกี่ยวกับการค้าหรือการเงิน และการแทรกแซงตลาดหรือการซื้อขายโดยใช้ข้อมูลวงใน เป็นลำดับต่อมาอันเป็นความผิด 2 ประเภทที่เป็นการกระทำความผิดอาชญากรรมทางการเงิน

ทั้งนี้ การกระทำผิดต่อกฎหมายข้อบังคับเกี่ยวกับการค้าหรือการเงิน (08042) หมายถึง การกระทำที่ขัดต่อกฎหมายข้อบังคับเกี่ยวกับการค้า การอุตสาหกรรม หรือการเงิน ซึ่งมีกรณีที่น่ารวมได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับนิติบุคคลหรือบริษัท รวมถึงความผิดเกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้า และการล้มละลาย การล้มละลายโดยการฉ้อฉล ความผิดเกี่ยวกับการค้า คำบรรยายขายสินค้า หรือการนำเข้าหรือส่งออก การกระทำที่ขัดต่อกฎหมายข้อกำหนด ข้อจำกัดทางการค้าหรือคำสั่งห้ามค้าขาย ความผิดเกี่ยวกับการลงทุนหรือเกี่ยวกับหุ้นหรือหุ้นส่วนบริษัท (ซึ่งไม่ใช่การฉ้อโกง) การเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา

ส่วนความผิดเกี่ยวกับการแทรกแซงตลาดหรือการซื้อขายโดยใช้ข้อมูลวงใน (08045) หมายถึง การแทรกแซงตลาดหรือการซื้อขาย โดยใช้ข้อมูลวงในโดยมิชอบด้วยกฎหมาย การปั่นตลาด

ตามนิยามในเชิงอรรถ 112 การซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลวงในตามนิยามในเชิงอรรถ 112 โดยตามนิยามในเชิงอรรถ 112 ได้ความหมายของคำว่า “การแทรกแซงตลาด” ไว้ว่าหมายถึง การเข้าทำธุรกรรม การสั่งซื้อหรือขาย หรือความประพฤติในลักษณะอื่นอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งส่งสัญญาณอันเป็นเท็จหรือทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจผิดเกี่ยวกับอุปทาน อุปสงค์หรือราคาของตราสารมือทางการเงินหรือสัญญาสินค้าโภคภัณฑ์ซื้อขายทันที หรือการตั้งราคาตราสารทางการเงินประเภทหนึ่งหรือ

หลายประเภท หรือสัญญาสินค้าโภคภัณฑ์ซื้อขายทันที ในระดับที่ผิดปกติหรือไม่เป็นไปตามกลไกตลาด ส่วนคำว่า “การซื้อขายโดยใช้ข้อมูลวงใน” ในเชิงอรรถ 112 ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การครอบครองข้อมูลภายในและการใช้ข้อมูลนั้น เพื่อซื้อหรือขายตราสารทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนั้น ทั้งโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือของบุคคลภายนอก

นอกจากนี้ การแทรกแซงตลาดหรือการซื้อขายโดยใช้ข้อมูลวงใน (08045) ยังได้มีการอธิบายถึงกรณีที่น่าบวมไว้ด้วย อันได้แก่ การค้าขายผลิตภัณฑ์ทางการเงินโดยอาศัยข้อมูลวงใน (การซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลวงใน) การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการซื้อขายตลาดหลักทรัพย์อย่างไม่เหมาะสม การนำข้อมูลเกี่ยวกับตลาดซื้อขายตลาดหลักทรัพย์ไปใช้ในทางที่ผิด การปั่นธุรกรรมในตลาด การร่วมกันตั้งราคา

ตารางที่ 11 การกระทำความผิดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน อำนาจรัฐ และบทบัญญัติแห่งรัฐ

ส่วนที่ 08	การกระทำความผิดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน อำนาจรัฐ และบทบัญญัติแห่งรัฐ		
08032	การกระทำที่เกี่ยวกับการแสดงออกถึงความเชื่อและบรรทัดฐานทางสังคมที่กฎหมายควบคุม การตีพิมพ์เผยแพร่ การแสดงออก การผลิต การครอบครอง การแจกจ่าย หรือการจัดแสดง ความคิดเห็นหรือวัตถุประสงค์ที่ห้ามตามกฎหมายหรือที่กฎหมายห้ามหรือที่กฎหมายควบคุม	+	กรณีที่น่าบวม: ใช้กรณีที่น่าบวมทั้งหมดที่ระบุใน 080321 - 080329
		-	กรณีที่ไม่บวม: การจัดทำ การครอบครอง การแจกจ่าย หรือการจัดแสดงสิ่งลามกอนาจารเด็ก (030221); ความผิดเกี่ยวกับสิ่งลามกอนาจาร (08022)
080321	การฝ่าฝืนบรรทัดฐานด้านความคิดเห็น/ความเชื่อทางศาสนา การตีพิมพ์เผยแพร่ การแสดงออก การผลิต การครอบครอง การแจกจ่าย หรือการจัดแสดง ความคิดเห็นหรือวัตถุประสงค์ที่ห้ามตามกฎหมายหรือที่กฎหมายห้าม ซึ่งฝ่าฝืนบรรทัดฐานด้านความเชื่อ/ความคิดเห็น ทางศาสนา	+	กรณีที่น่าบวม: การดูหมิ่นศาสนา; การเลือกนับถือศาสนาหรือการอภิศด; การใช้ความโหดร้ายทารุณศาสนา
		-	กรณีที่ไม่บวม: การเลือกปฏิบัติ (0210); การทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงหรือการดูหมิ่นโดยอาศัยเหตุแห่งความเชื่อหรือค่านิยมของผู้เสียหาย (02092); ใช้กรณีที่น่าบวมทั้งหมดที่ระบุใน 08032
080322	การฝ่าฝืนบรรทัดฐานเกี่ยวกับการไม่อดทนอดกลั้นต่อความแตกต่าง และการปลุกปั่นให้เกิดความเกลียดชัง การแสดงออกโดยมีขอบข่ายหมายถึงการไม่อดทนอดกลั้นต่อความแตกต่าง และการปลุกปั่นให้เกิดความเกลียดชัง	+	กรณีที่น่าบวม: การส่งเสริมความเกลียดชังโดยอาศัยเหตุแห่งชาติพันธุ์ เชื้อชาติหรือศาสนา; การปลุกปั่นให้เกิดความเกลียดชังโดยเหตุแห่งเชื้อชาติ; การขู่ว่าจะแสดงความเกลียดชัง; การเชิดชูการใช้ความรุนแรง; การส่งจดหมายแสดงความเกลียดชัง
		-	กรณีที่ไม่บวม: การแสดงออกถึงการไม่ยอมรับในความแตกต่างและการปลุกปั่นให้เกิดความเกลียดชังโดยบุคคลหนึ่งบุคคลใด ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียง ความรู้สึกน่าเคารพ ความเชื่อมั่นในส่วนบุคคลอื่น หรือชักนำให้เกิดความวิตกกังวลหรือความรู้สึกเป็นปรปักษ์หรือไม่พอใจ (0209); การเลือกปฏิบัติ (0210); ใช้กรณีที่น่าบวมทั้งหมดที่ระบุใน 08032
080329	การกระทำในลักษณะอื่นที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกถึงความเชื่อและบรรทัดฐานทางสังคมที่กฎหมายควบคุม การกระทำที่แตกต่างจากการควบคุมการแสดงออก ซึ่งไม่ได้บรรยายหรือจัดประเภทไว้ในหมวดหมู่ 080321 - 080322 - เสรีภาพในการแสดงออก ตามนิยามในเชิงอรรถ 110	+	กรณีที่น่าบวม: การประกาศ การส่งเสริม หรือการเผยแพร่ความคิดเห็นหรือสื่อที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ซึ่งกฎหมายควบคุม
		-	กรณีที่ไม่บวม: ใช้กรณีที่น่าบวมทั้งหมดที่ระบุใน 08032
08039	การกระทำในลักษณะอื่นที่เกี่ยวข้องกับเสรีภาพในการแสดงออกหรือการควบคุมการแสดงออก การกระทำที่เกี่ยวข้องกับเสรีภาพในการแสดงออกหรือการควบคุมการแสดงออกตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งไม่ได้บรรยายหรือจัดประเภทไว้ในหมวดหมู่ 08031 - 08032 - เสรีภาพในการแสดงออก ตามนิยามในเชิงอรรถ 110	+	
0804	การกระทำที่ขัดต่อกฎหมายเกี่ยวกับรายได้ของภาครัฐหรือบทบัญญัติอื่นที่มีลักษณะบังคับ การกระทำที่ขัดต่อบัญญัติแห่งกฎหมายในเรื่องรายได้ภาครัฐและการกระทำที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการกฎหมายกำหนดหรือห้ามด้วยเหตุทางคุณธรรมหรือจริยธรรม	+	กรณีที่น่าบวม: การเลี่ยงภาษี; ความผิดเกี่ยวกับบริษัท; การพนันผิดกฎหมาย; ใช้กรณีที่น่าบวมทั้งหมดที่ระบุใน 08041 - 08049
		-	กรณีที่ไม่บวม: การมิดอันตรายต่อร่างกายหรือความเสียหายที่จะเกิดขึ้นโดยต่อร่างกายผู้อื่นอันเกิดจากความประมาทเลินเล่อ (0206); การเกิดอันตรายต่อร่างกายหรือความเสียหายที่จะเกิดขึ้นโดยต่อร่างกายผู้อื่นอันเกิดจากการกระทำซึ่งเป็นอันตาย (0207); การกระทำที่เกี่ยวข้องกับการฉ้อฉล การหลอกลวง หรือการทุจริต (07); การลักลอบค้าทรัพย์สินทางวัฒนธรรมโดยผิดกฎหมาย (07042)

ที่มา: สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, *มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย)*, กรุงเทพมหานคร: สถาบัน, 2562 หน้า 79.

ตารางที่ 12 การกระทำความผิดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน อำนาจรัฐ และบทบัญญัติแห่งรัฐ (ต่อ)

ส่วนที่ 08		การกระทำความผิดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน อำนาจรัฐ และบทบัญญัติแห่งรัฐ	
08041	การกระทำความผิดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายเกี่ยวกับรายได้ของภาครัฐ การกระทำที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายในเรื่องศุลกากรภาษีอากรและรายได้ของภาครัฐประเภทอื่น	+	กรณีนับรวม: ความผิดเกี่ยวกับพิทักษ์ตรา การเก็บภาษี ยากร และรายได้
		-	กรณีไม่นับรวม: การฉ้อฉลเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและภาษีอากรและการกระทำในลักษณะอื่นที่เกี่ยวข้องกับการฉ้อฉล การหลอกลวง หรือการทุจริต (07); การลักลอบขนคนเข้าเมือง (0805); ใช้กรณีที่ไม่นับรวมทั้งหมดที่ระบุใน 0804
08042	การกระทำความผิดต่อกฎเกณฑ์ข้อบังคับเกี่ยวกับการค้า การค้าหรือการเงิน การกระทำที่ขัดต่อกฎเกณฑ์ข้อบังคับเกี่ยวกับการค้า การอุตสาหกรรม หรือการเงิน	+	กรณีนับรวม: ความผิดเกี่ยวกับนิติบุคคลหรือบริษัท รวมถึงความผิดเกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้า และการล้มละลาย; การล้มละลายโดยการฉ้อฉล; ความผิดเกี่ยวกับการค้า คับวายขายสินค้า หรือการนำเข้า/ส่งออก; การกระทำที่ขัดต่อกฎเกณฑ์ข้อกำหนด ข้อจำกัดทางการค้าหรือคำสั่งห้ามค้าขาย; ความผิดเกี่ยวกับการลงทุนหรือเกี่ยวกับหุ้นส่วนบริษัท (ซึ่งไม่ใช่การฉ้อฉล); การเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา
		-	กรณีไม่นับรวม: ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา (0503); การกระทำที่เกี่ยวข้องกับการฉ้อฉล การหลอกลวง หรือการทุจริต (07); การกระทำที่ขัดต่อสุขภาพและความปลอดภัย (0902); การกระทำความผิดต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ (10); ใช้กรณีที่ไม่นับรวมทั้งหมดที่ระบุใน 0804
08043	การกระทำความผิดต่อกฎเกณฑ์ข้อบังคับเกี่ยวกับการพนัน การกระทำที่ขัดต่อกฎเกณฑ์ข้อบังคับ ข้อจำกัด หรือข้อห้ามเกี่ยวกับการพนันและการพนัน	+	กรณีนับรวม: ความผิดเกี่ยวกับการพนันชนิดต่อ
		-	กรณีไม่นับรวม: ใช้กรณีที่ไม่นับรวมทั้งหมดที่ระบุใน 0804
08044	การลักลอบนำเข้าหรือส่งออกสินค้า การกระทำที่ประกอบด้วยการฉ้อฉลเกี่ยวกับการศุลกากรและการเคลื่อนย้ายสินค้าข้ามเขตศุลกากรโดยพฤติการณ์ที่ไม่เปิดเผย ¹¹	+	กรณีนับรวม: การลักลอบนำเข้าหรือส่งออกสินค้า; การลักลอบขนสินค้าที่นำเข้าหรือส่งออกโดยผิดกฎหมาย
		-	กรณีไม่นับรวม: ความผิดเกี่ยวกับการนำเข้า/ส่งออก (08042); การปลอมสินค้าและผลิตภัณฑ์ (07022); ใช้กรณีที่ไม่นับรวมทั้งหมดที่ระบุใน 0804

ที่มา: สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, *มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย)*, กรุงเทพมหานคร: สถาบัน, 2562 หน้า 80.

ตารางที่ 13 การกระทำความผิดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน อำนาจรัฐ และบทบัญญัติแห่งรัฐ (ต่อ)

ส่วนที่ 08		การกระทำความผิดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน อำนาจรัฐ และบทบัญญัติแห่งรัฐ	
08045	การแทรกแซงตลาดหรือการซื้อขายโดยใช้อิทธิพล การแทรกแซงตลาดหรือการซื้อขาย โดยใช้อิทธิพลในโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ¹¹² การบั่นปลาย ตามนิยามในเชิงวรรค 112 - การซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้อิทธิพลใน ตามนิยามในเชิงวรรค 112	+	กรณีที่มีประมวล: การค้าขายผลิตภัณฑ์ทางการเงินโดยอาศัยอิทธิพลใน (การซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้อิทธิพลใน); การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับตลาดซื้อขายหลักทรัพย์อย่างไม่เหมาะสม การนำข้อมูลเกี่ยวกับตลาดซื้อขายหลักทรัพย์ไปใช้ในทางที่ผิด การบ่อนุกรรมในตลาด การรวมกันตลาดราคา
		-	กรณีที่ไม่มีการประมวล: ใช้กรณีที่ไม่มีการประมวลทั้งหมดที่ระบุใน 0804
08049	การกระทำความผิดต่อการบริหารรัฐกิจหรือบทบัญญัติอันมีลักษณะบังคับในลักษณะอื่น การกระทำที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายเกี่ยวกับรายได้ของภาครัฐ และการกระทำที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติที่กฎหมายกำหนดกฎเกณฑ์หรือต้องห้ามด้วยเหตุทางคุณธรรมหรือจริยธรรม ซึ่งไม่ได้บรรยายหรือจัดประเภทไว้ในหมวดหมู่ 08041 - 08045	+	กรณีที่มีประมวล: การนำกรรมาธิการวัฒนธรรมไปใช้ในทางที่ผิด; การทำให้เสียหายหรือการทำลายอนุสรณ์สถานทางวัฒนธรรม; การกระทำในลักษณะอื่นที่ขัดต่อการบริหารรัฐกิจ
		-	กรณีที่ไม่มีการประมวล: ใช้กรณีที่ไม่มีการประมวลทั้งหมดที่ระบุใน 0804
0805	การกระทำที่เกี่ยวข้องกับการโยกย้ายถิ่นฐาน การกระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการโยกย้ายถิ่นฐาน ¹¹³	+	กรณีที่มีประมวล: การลักลอบขนคนเข้าเมือง; การเข้ามาในรัฐโดยมิชอบด้วยกฎหมาย; การจ้างงานหรือการให้ที่อยู่อาศัยแก่พลเมืองต่างประเทศโดยมิชอบด้วยกฎหมาย; การรื้อถอนเกี่ยวกับเมือง; ใช้กรณีที่ไม่มีการประมวลทั้งหมดที่ระบุใน 08051 - 08059
		-	กรณีที่ไม่มีการประมวล: การค้ามนุษย์ (2004); การริบถอนสัญชาติโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (202091); การสร้างการผลิต การขาย การส่งต่อ หรือการครอบครองการตรวจตรา หนังสือเดินทางหรือเอกสารประเภทอื่นที่กฎหมายกำหนดให้ใช้ในการเข้ารัฐ ซึ่งเป็นของปลอมแปลง (07023)
08051	ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบขนคนเข้าเมือง การจัดหาเพื่อได้มา ทั้งโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม ซึ่งประโยชน์ทางการเงินหรือประโยชน์อื่นเป็นวัตถุประสงค์หลัก จากการทำบุคคลเข้ามาในรัฐภาคีโดยผิดกฎหมาย โดยบุคคลนั้นไม่ใช่บุคคลผู้มีสัญชาติหรือมีถิ่นที่อยู่ถาวรในชาติ ^{114 115}	+	กรณีที่มีประมวล: ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบขนคนเข้าเมือง; ให้ที่พำนักแก่ผู้ถูกขนคนเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย
		-	กรณีที่ไม่มีการประมวล: ใช้กรณีที่ไม่มีการประมวลทั้งหมดที่ระบุใน 0805

¹¹² **การแทรกแซงตลาด** ให้นิยามถึง การเข้าทำธุรกรรม การส่งซื้อขาย หรือความประพฤติในลักษณะอื่นอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งส่งผลผูกพันกันเป็นเหตุหรือทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใช้ผิดเกี่ยวกับอุปทาน อุปสงค์หรือราคาของตราสารมีอยู่ทางการเงินหรือสัญญาเงินค่าใบคดเคี้ยวซื้อขายทางตรงหรือทางอ้อม หรือสัญญาเงินค่าใบคดเคี้ยวซื้อขายกับที่ ในระดับที่ผิดปกติหรือไม่เป็นไปตามกลไกตลาด

การซื้อขายโดยใช้อิทธิพล ให้นิยามถึง การครอบครองข้อมูลภายในและการใช้ข้อมูลนั้น เพื่อซื้อหรือขายตราสารทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนั้น ซึ่งโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือของบุคคลภายนอกสหภาพยุโรป, แนวทางของวิธีปฏิบัติและสภายุโรปเกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาสำหรับการใช้ประโยชน์จากข้อมูลภายในที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลในทำเนียบของข้อมูลในตลาดหลักทรัพย์

การโยกย้ายถิ่นฐาน ให้นิยามถึง การเคลื่อนย้ายของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการข้ามเขตแดนระหว่างประเทศหรือภายในรัฐ (องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน คำศัพท์เกี่ยวกับการโยกย้ายถิ่นฐานที่สำคัญ, 1990, 114-115)

สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ, พินิจพิจารณาว่าการต่อต้านการลักลอบขนคนเข้าเมืองเป็นฐานโดยหมายก จะเสและอาชญากรรม เสริมอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์การ, 2000, 114-115 <http://www.unjci.org/Documents/Conventions/dcatoc/final_documents_2/convention_smug_eng.pdf>

การเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ให้นิยามถึง การข้ามเขตแดนโดยไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่กำหนดการเข้ามาในรัฐผู้รับอย่างถูกต้องตามกฎหมาย (สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ, พินิจพิจารณาว่าการต่อต้านการลักลอบขนคนเข้าเมืองโดยหมายก จะเส และอาชญากรรม เสริมอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์การ, 2000, 114-115 <http://www.unjci.org/Documents/Conventions/dcatoc/final_documents_2/convention_smug_eng.pdf>)

ที่มา: สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย, *มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (คำแปลภาษาไทย)*, กรุงเทพมหานคร: สถาบัน, 2562 หน้า 81.

2.9 การจำแนกประเภทอาชญากรรมการเงินตามกฎหมายต่างประเทศ

การจำแนกประเภทอาชญากรรมการเงินตามกฎหมายต่างประเทศที่เหมาะสมในการนำมาศึกษาในวิจัยเล่มนี้คือ สหภาพยุโรป และสาธารณรัฐเกาหลี สำหรับเหตุผลที่ต้องศึกษาการนำมาตรฐาน ICCS มาใช้ในสหภาพยุโรปก็เนื่องจากถือว่าเป็นต้นแบบของที่มาในการจัดทำมาตรฐาน ICCS ตามที่ได้กล่าวไปแล้วในส่วนความเป็นมาของ ICCS ว่า The United Nations Surveys on Crime Trends and the Operations of Criminal Justice Systems (UN-CTS) ซึ่งได้นำเอารูปแบบการเก็บข้อมูล

อาชญากรรมมาจาก The European Sourcebook on Crime and Criminal Justice Statistics (ESB) มาบรรจุไว้ในแบบสำรวจข้อมูลของ UN-CTS ตั้งแต่ต้นค.ศ. 2000 ซึ่งรูปแบบการเก็บข้อมูลอาชญากรรมของ ESB เป็นรูปแบบการเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมเกี่ยวกับข้อมูลอาชญากรรมที่ถูกบันทึกโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจตามฐานความผิด และผู้กระทำความผิด สถิติการดำเนินคดีอาญา สถิติการลงโทษ สถิติการจำคุก และการเก็บข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลเหยื่อที่ใช้ในประเทศภาคีกลุ่มคณะมนตรีแห่งยุโรป (The Council of Europe-CoE) ส่วนสาธารณรัฐเกาหลีก็ถือเป็นประเทศแรกที่มีการนำมามาตรฐาน ICCS มาใช้ในเอเชีย อีกทั้งยังเป็นประเทศที่มีการตั้งหน่วยงานที่เรียกว่า KOSTAT มีหน้าที่ในการรับผิดชอบเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลตามมาตรฐาน ICCS ของสาธารณรัฐเกาหลี อีกทั้งยังมีหน้าที่เป็นเหมือนหน่วยกลางของภูมิภาคเอเชียในการประสานความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคนี้เกี่ยวกับการเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมตามมาตรฐาน ICCS

2.9.1 สหภาพยุโรป

สำหรับหน่วยงาน Eurostat เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการประสานข้อมูลสถิติระหว่างประเทศสมาชิกในคณะกรรมการยุโรป (European Commission) และเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมทางอาญาจากประเทศต่างๆ ในกลุ่มประเทศ EU และ EFTA ที่เรียกว่า European Statistical System (ESS) โดยมีการเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมและกระบวนการทางยุติธรรมทางอาญาครั้งแรกในปีค.ศ. 2005 และมีการตั้งหน่วยงาน Eurostat ขึ้นในปีค.ศ. 2007 อีกทั้งมีการจัดพิมพ์รายงานสถิติอาชญากรรมเป็นประจำทุกปีที่เรียกว่า Statistics in Focus

ต่อมาในปีค.ศ. 2014 The Statistical Office of European Union (Eurostat) ได้ประสานการทำงานอย่างใกล้ชิดกับสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) ในการทำให้การเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมและกระบวนการทางยุติธรรมทางอาญามีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการเก็บข้อมูลสถิติแบบสอบถามจะเก็บโดยใช้รูปแบบของ United Nations Surveys on Crime Trends and the Operations of Criminal Justice System (UN-CTS) อีกทั้งหน่วยงาน

Eurostat ยังมีการเก็บข้อมูลสถิติในประเด็นเฉพาะที่คณะกรรมการการยุโรปให้ความสนใจเพิ่มเติมอีกด้วย เช่น ประเด็นการศึกษาเรื่องการฆาตกรรมทั่วโลก⁶² ซึ่งรูปแบบการเก็บข้อมูลสถิติข้างต้นจะใช้วิธีการเก็บแบบการให้คำจำกัดความหมายของรูปแบบฐานความผิดของหน่วยงาน Eurostat เอง ซึ่งการเก็บข้อมูลอาชญากรรมจะดำเนินการไปตามกรอบแผนการดำเนินงานที่สหภาพยุโรปได้วางไว้⁶³

อย่างไรก็ตาม การจัดเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมในระดับระหว่างประเทศ จะมีการจัดเก็บข้อมูลสถิติจากหน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ ของประเทศสมาชิก ทำให้พบว่าการจำแนกประเภทข้อมูลสถิติขาดความเป็นเอกภาพ ไม่มีรูปแบบที่เป็นแบบเดียวกัน เพราะแต่ละหน่วยงาน หรือองค์กรจะเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมตามการให้ความหมายนิยามของหน่วยงานตน ทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลสถิติที่เก็บได้มาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบกันในระดับระหว่างประเทศได้เลย⁶⁴

ดังนั้น การจัดเก็บข้อมูลสถิติฐานความผิดทางอาญาต่างๆ ตามที่ได้มีการจัดเก็บตามแบบของ Eurostat ต่อมาจึงได้ถูกนำมาพัฒนารูปแบบการจำแนกประเภทการจัดหมวดหมู่ตามมาตรฐาน ICCS เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์แรกในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลสถิติอาชญากรรมระหว่าง Eurostat และ UNODC อีกทั้งการเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมตามมาตรฐาน ICCS ยังสามารถเก็บข้อมูลได้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา รวมถึงการสำรวจข้อมูลเหยื่อด้วย ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การเก็บข้อมูล

⁶² United Nations Office on Drug and Crime (UNODC). (2014). *Global Study on Homicide 2013. Trends, Contexts Data*. Vienna (Austria) retrieved February 10, 2022 From www.unodc.org.

⁶³ European Commission. (2012). *Measuring Crime in the EU: Statistics Action Plan 2011-2015*. Communication from the Commission to the European Parliament and the Council. COM 713 final. Brussels (Belgium).

⁶⁴ Thomas Baumann, Jürgen Kerner, Robert Mischkowitz and Heiko Hergenbahn. *National Implementation of the New International Classification of Crimes for Statistical Purpose (ICCS)*, retrieved February 10, 2022 From https://www.destatis.de/EN/Methods/WISTAScientificJournal/Downloads/national-implementation-052016.pdf?__blob=publicationFile

ตามมาตรฐาน ICCS ก่อประโยชน์กับบุคลากรเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางยุติธรรมทางอาญาในทุกภาคส่วน ทั้งผู้ที่ต้องการใช้ข้อมูลอาชญากรรม และผู้ให้บริการข้อมูลอาชญากรรมด้วย⁶⁵

ทั้งนี้ ประเทศต่างๆ ในสหภาพยุโรปได้มีการนำเอามาตรฐาน ICCS ไปใช้ในการเก็บสถิติอาชญากรรมในประเทศของตน ไม่ว่าจะเป็นประเทศบัลแกเรีย โครเอเชีย เช็ก เดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ เอสโทเนีย ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส สหพันธรัฐเยอรมนี กรีซ ฮังการี ไอร์แลนด์ อิตาลี แลตเวีย ลิทัวเนีย มอลตา โปแลนด์ โปตุเกส โรมาเนีย สโลวาเกีย สโลวีเนีย สเปน และสวีเดน⁶⁶

สำหรับการดำเนินการในการนำมาตรฐาน ICCS ไปบังคับใช้ในประเทศภาคีแต่ละประเทศนั้น UNODC ได้กำหนดขั้นตอนไว้ 10 ขั้นตอนดังต่อไปนี้⁶⁷

⁶⁵ Eurostat, *EU Guidelines for the International Classification of Crime for Statistical Purposes* retrieved December 20, 2020 from: [feefb266-becc-441c-8283-3f9f74b29156](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&code=feefb266-becc-441c-8283-3f9f74b29156) (europa.eu).

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ Eurostat (2017), *EU Guidelines for the International Classification of Crime for Statistical Purposes*. P.15-18. from: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/8305054/KS-GQ-17-010-EN-N.pdf/feefb266-becc-441c-8283-3f9f74b29156>, retrieved February 12, 2021.

รูปภาพที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินการในการนำมาตราฐาน ICCS ไปบังคับใช้ในประเทศภาคีแต่ละประเทศ

ที่มา: Kim Tae-Kyun, *National Report on Crime and Criminal Justice Statistics: Institutions, Practice, Challenges and Countermeasures in Korea*, Third Regional Meeting on Crime and Criminal Justice Statistics: Towards Modern and Efficient Crime Statistics Systems in the Asia-Pacific Region Chengdu, China 29-31 October 2019, p. 17. Retrieved February 10, 2022 From [http://unodc-kostatcoe.or.kr/pdf/activities/ Republic%20of%20Korea.pdf](http://unodc-kostatcoe.or.kr/pdf/activities/Republic%20of%20Korea.pdf)

1) การจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานตามกรอบการดำเนินงาน (Setting up an institutional and Organisational Framework) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนย่อยดังต่อไปนี้

1.1) กำหนดให้มีการจัดตั้งหน่วยงานในระดับชาติเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการในการนำเอามาตรฐาน ICCS ไปบังคับใช้ในแต่ละประเทศ โดยบุคคลากรที่ทำหน้าที่ในการรับผิดชอบดังกล่าวอย่างน้อยที่สุดต้องเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการดำเนินการในการเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมทางกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งนี้ เพื่อให้แน่ใจว่าหน่วยงานที่ถูกจัดตั้งขึ้นจะมีบุคคลากรที่มีความสามารถในการดำเนินการในการจัดการเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมที่สำคัญในการทำงานในระดับรัฐได้

1.2) หน่วยงานระดับชาติที่ถูกจัดตั้งขึ้นจะต้องพัฒนาแผน ภาระหน้าที่ของหน่วยงานเพื่อที่จะได้เป็นการผลักดันให้เกิดการบังคับใช้ การประสานความร่วมมือ ความยั่งยืนในการนำมาตราฐาน ICCS มาบังคับใช้

1.3) ระบุหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการรับผิดชอบ เพื่อให้มั่นใจว่าจะเกิดความต่อเนื่องในการนำมาตราฐาน ICCS มาบังคับใช้ รวมถึงการสนับสนุนให้มีการประสานความร่วมมือในระดับระหว่างประเทศ ซึ่งหน่วยงานกลางที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นจะต้องมีลักษณะเป็นหน่วยงานที่เหมือนกับหน่วยงาน ICCS Technical Advisory Group (ICCS-TAG) ซึ่งถูกก่อตั้งโดย UNODC

2) การสร้างความตระหนักรู้ (Raising Awareness) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนย่อยดังต่อไปนี้

2.1) ต้องมีการระบุดำเนินการของหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมและสถิติของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐบาล, สถานศึกษา, สถาบันวิจัย, หน่วยงานเอกชน, หน่วยงาน NGO ต่างๆ) โดยต้องแจ้งแก่หน่วยงานทุก

หน่วยงานในฐานะที่เป็นผู้ใช้ข้อมูล และต้องแจ้งแก่หน่วยงานทั้งหลายเกี่ยวกับมาตรฐาน ICCS และการนำเอามาตรฐาน ICCS มาบังคับใช้

2.2) แจกจ่ายสำเนาคู่มือมาตรฐาน ICCS ให้แก่ประเทศภาคีต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการนำเอามาตรฐาน ICCS มาบังคับใช้

3) การประสานความร่วมมือในระดับระหว่างประเทศและการส่งเสริมสนับสนุน (International Coordination and Support) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนย่อยดังต่อไปนี้

3.1) แจ้งหน่วยงาน UNODC เกี่ยวกับการตั้งหน่วยงานเกี่ยวข้องกับการจัดการเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมตามมาตรฐาน ICCS ในระดับประเทศ (The National ICCS Working Group)

3.2) นำเครื่องมือที่ถูกพัฒนาโดยหน่วยงาน UNODC และเครื่องมือที่ถูกพัฒนาขึ้นโดยองค์กรระดับภูมิภาคไปใช้ในการนำไปส่งเสริมสนับสนุน และประสานความร่วมมือให้มีการนำเอามาตรฐาน ICCS มาบังคับใช้

3.3) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งในระดับระหว่างประเทศและระดับภูมิภาค อีกทั้งให้มีการร้องขอความร่วมมือในการนำแนวทางเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยมาใช้

4) การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับงานทางเทคนิค (Preparatory Technical Work) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนย่อยดังต่อไปนี้

4.1) การนำคู่มือมาตรฐาน ICCS มาแปลเป็นภาษาท้องถิ่นของตน

4.2) ตรวจสอบเนื้อหามาตรฐาน ICCS ที่ได้รับการแปลแล้ว ดังต่อไปนี้

- ตรวจสอบรายละเอียดทั้งหมด ไม่ว่าจะพื้นฐานความผิดตามกฎหมายอาญา หรือการบริหารจัดการภายในประเทศของตนให้สอดคล้องตามมาตรฐาน ICCS
- ตรวจสอบรายละเอียดทั้งหมด ที่ไม่ใช่พื้นฐานความผิดตามกฎหมายอาญา แต่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการภายในประเทศของตนให้สอดคล้องตามมาตรฐาน ICCS
- นำผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินการตามขั้นตอน 2 ขั้นตอนข้างต้นมาสกัดโดยให้เอาข้อมูลที่ไม่ใช่พื้นฐานความผิดตามกฎหมายอาญา หรือการบริหารจัดการออกจากแผนการดำเนินการตามมาตรฐาน ICCS ระดับชาติ

5) การประเมินการจัดการข้อมูลปัจจุบัน (Assessment of Current Data Production)

5.1) การสำรวจสถานะข้อมูลสถิติอาชญากรรมในระดับชาติเพื่อนำมาตอบคำถามดังต่อไปนี้:

- ข้อมูลสถิติอาชญากรรมทางอาญาระดับชาติที่ได้รับรายงานบ่งชี้มากที่สุด มาจากแหล่งใด (ตำรวจ, ศาล, อัยการ, ราชทัณฑ์)
- การจำแนกประเภทข้อมูลสถิติ/รายชื่อข้อมูล/ตัวบ่งชี้/ค่าความผันแปร ถูกนำมาใช้ในการจัดการข้อมูลสถิติใดในปัจจุบัน
- มีการจำแนกประเภทข้อมูลสถิติในระดับประเทศหรือไม่
- ข้อมูลสถิติอาชญากรรมทางอาญาระดับชาติได้ถูกเก็บโดยอาศัยประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายฉบับอื่น
- ข้อมูลสถิติอาชญากรรมทางอาญาระดับชาติทั้งหมดได้ถูกเก็บโดยการใช้การจำแนกประเภทข้อมูล/รายชื่อข้อมูล/ตัวบ่งชี้/ค่าความผันแปรเดียวกันหรือไม่
- มีมาตรฐานในการตั้งชื่อจากคำจำกัดความ และรูปแบบในการเก็บข้อมูลสถิติหรือไม่
- รูปแบบในการเก็บข้อมูลสถิติ ขั้นตอน การนำข้อมูลสถิติไปใช้ การวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บข้อมูลอย่างไร
- ใช้ระดับอะไรในการนำเข้าหรือเก็บข้อมูลสถิติที่เป็นสถิติอาชญากรรมแต่ละประเภท (Micro Data หรือไม่)
- มีฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ส่วนกลางที่เป็น Micro Data หรือไม่
- หากเกิดกรณีที่ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ส่วนกลางที่ไม่สามารถทำงานได้ มีฐานข้อมูลในส่วนภูมิภาค/มลรัฐ/ระดับจังหวัด หรือระดับสถาบันแต่ละสถาบัน/แต่ละหน่วยงานที่จะใช้แทนได้หรือไม่
- คำอธิบายชุดข้อมูลอาชญากรรม และสถิติทางกระบวนการยุติธรรมทางอาญามีการจัดเก็บข้อมูลที่มีความทันสมัยและมีการเผยแพร่ข้อมูลสถิติอย่างสม่ำเสมอหรือไม่
- ข้อมูลที่มีการจำแนกแยกย่อยข้อมูลใดที่มีความผันแปรเกิดขึ้น

5.2) ทำบทสรุปขั้นตอนข้างต้นเพื่อนำมาทำรายงานการประเมินเพื่อเสนอต่อหน่วยงานเกี่ยวข้องกับการจัดการเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมตามมาตรฐาน ICCS ในระดับประเทศ

6) การออกแบบแผนการดำเนินการระดับชาติ

6.1) การนำการดำเนินงานตามข้อ 5.1) มาประเมินโดยหน่วยงานเกี่ยวข้องกับการจัดการเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมตามมาตรฐาน ICCS ในระดับประเทศต้องร่างรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการดำเนินการระดับชาติเพื่อนำไปบังคับใช้ (โดยนำรูปแบบมาจากคู่มือของ UNODC ที่จัดทำเกี่ยวกับมาตรฐาน ICCS ไว้แล้วไปใช้)

6.2) การนำมาตรฐาน ICCS ไปบังคับใช้ต้องประกอบด้วยการทำงานในหลายขั้นตอนซึ่งอาจจะต้องมีการแก้ไขในแผนการดำเนินการระดับชาติ อันได้แก่:

- การเปรียบเทียบวิธีการจำแนกประเภทอาชญากรรมที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน/รายชื่อข้อมูล/ตัวบ่งชี้/ค่าผันแปรเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับมาตรฐาน ICCS/รูปแบบการเก็บข้อมูลสถิติ/การให้คำจำกัดความ
- การจัดการข้อมูลสถิติจากรูปแบบของแต่ละประเทศไปสู่ การเก็บข้อมูลตามมาตรฐาน ICCS
- การประสานความร่วมมือกับผู้มีส่วนที่ในการจัดเก็บข้อมูลสถิติทั้งหมด
- สร้างความมั่นใจว่าจะมีการประสานความร่วมมือให้เกิดขึ้นจริงและการนำข้อมูลสถิติออกเผยแพร่

6.3) การนำมาตรฐาน ICCS มาบังคับใช้อาจต้องใช้เวลาการเพิ่มเติมทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานภาพของข้อมูลสถิติอาชญากรรมของประเทศนั้นๆ ซึ่งในที่นี้อาจจะรวมไปถึง:

- การรวบรวมข้อมูลที่มีการจำแนกแยกย่อยข้อมูลใดที่มีความผันแปรเกิดขึ้นในระหว่างการบันทึกข้อมูล/ระหว่างขั้นตอนกระบวนการเก็บข้อมูล
- การประเมิน และการปรับเปลี่ยนการจัดเก็บข้อมูล และระบบกระบวนการดำเนินการ

6.4) ในแผนการดำเนินการระดับชาติจะต้องมีการระบุขั้นตอนทั้งหมด กล่าวคือ วิธีการดำเนินการ ผลลัพธ์ของการนำมาตรฐาน ICCS มาบังคับใช้แบบค่อยเป็นค่อยไป สิ่งที่เป็นความแตกต่าง

ระยะการดำเนินการเมื่อดำเนินการไปถึงระยะกลาง และจุดมุ่งหมายของการดำเนินการต้องได้รับการระบุไว้ อันจะส่งผลต่อการนำมาพิจารณาในการพัฒนาระบบสถิติอาชญากรรมในระดับชาติ และการนำมาปรับปรุงกรอบการดำเนินงานในการเก็บข้อมูลสถิติในระดับที่เกี่ยวข้องกับสถาบันหรือหน่วยงานที่ตั้งต่อไปนี้:

- แผนการดำเนินการระดับชาติจะต้องมีการระบุสิ่งที่จะต้องทำ ทำโดยผู้ใด และเมื่อไหร่
- หากกรณีแผนการดำเนินการระดับชาติจะมีความเกี่ยวข้องทางการเงินต้องนำมาพิจารณา
- แผนการดำเนินการระดับชาติจะต้องมีการอธิบายถึงรายละเอียดการนำฐานความผิดตามกฎหมายอาญาไปใช้ตามมาตรฐาน ICCS โดยทำเป็นตารางตามรูปแบบที่คู่มือของหน่วยงาน UNODC ที่จัดทำเกี่ยวกับมาตรฐาน ICCS ไว้
- แผนการดำเนินการระดับชาติจะต้องมีการอธิบายถึงรายละเอียดการบันทึกข้อมูลที่มีการจำแนกแยกย่อยข้อมูลใดที่มีความผันแปรเกิดขึ้นตามรูปแบบที่คู่มือของหน่วยงาน UNODC ที่จัดทำเกี่ยวกับมาตรฐาน ICCS ไว้

7) การดำเนินการบังคับตามแผนการการดำเนินการระดับชาติที่วางไว้ค่อยเป็นค่อยไป (Gradual implementation of National Work Plan)

การบังคับตามแผนการการดำเนินการระดับชาติที่วางไว้ทีละขั้นตอน การดำเนินการตามแผน และการให้คำจำกัดความของผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินการตามแผนการการดำเนินการระดับชาติ

8) นำผลลัพธ์จากการนำแผนการดำเนินการระดับชาติไปใช้ (Production of outputs)

การทบทวนการเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมอย่างค่อยไปตามมาตรฐาน ICCS จากนั้นจึงขยายขอบเขต และรายละเอียดของข้อมูลตามมาตรฐาน ICCS โดยที่อย่างน้อยต้องให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของ UN-CTS ตามคู่มือของ UNODC ที่จัดทำเกี่ยวกับมาตรฐาน ICCS ไว้ ดังต่อไปนี้

- ฐานความผิดการกระทำความผิดทางอาญา (จากการบันทึกข้อมูลของหน่วยงานผู้บังคับใช้ทางกฎหมาย และรายงานการสำรวจของเหยื่อ)
- เหยื่อจากการถูกฆ่าโดยเจตนา

- บุคคลที่สามารถติดต่อได้
- บุคคลที่เป็นผู้ดำเนินการฟ้องร้องคดี
- บุคคลที่ถูกนำตัวไปศาล
- บุคคลที่ถูกลงโทษ
- บุคคลที่ถูกกักขัง

9) การเผยแพร่ข้อมูลอาชญากรรมระดับชาติ/จัดทำรายงานข้อมูลสถิติอาชญากรรมที่สอดคล้องตามการจำแนกตามมาตรฐาน ICCS (Publish National Crime Data/ Report according to ICCS Categories)

10) การจัดทำรายงานเกี่ยวกับการนำมาตราฐาน ICCS มาบังคับใช้ต่อหน่วยงาน UNODC (Send an implementation report (as per template) to UNODC)

เมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอน 10 ขั้นตอนตามกรอบการดำเนินงานแล้ว สหภาพยุโรปก็ได้นำข้อกำหนด EU Directive ตามมาตราต่างๆ มาเทียบเคียงเพื่อปรับใช้กับมาตรฐาน ICCS ซึ่งในงานวิจัยนี้จะขอเสนอเนื้อหาเฉพาะการนำ EU Directive มาปรับใช้กับมาตรฐาน ICCS ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางการเงินเท่านั้น

1) ความผิดอาชญากรรมไซเบอร์

สำหรับความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมไซเบอร์ถือว่าเป็นความผิดที่อาชญากรกระทำต่อระบบข้อมูลคอมพิวเตอร์ ซึ่งมุ่งประสงค์ต่อข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อไปพัฒนารูปแบบการก่ออาชญากรรมของตนต่อซึ่งอาจจะรวมถึงการข่มขู่ผู้เสียหาย ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ธุรกิจ รัฐบาล หรือการทำลายโครงสร้างต่างๆ โดยตาม EU Cybersecurity Strategy⁶⁸ ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าอาชญากรรมไซเบอร์ ไว้ ประกอบด้วย 3 ความหมาย ดังต่อไปนี้

---

⁶⁸ Joint Communication of the European Parliament. (2013), the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Cybersecurity Strategy of the European Union: An Open, Safe and Secure Cyberspace, JOIN1 final. Brussels from <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013JC0001&from=EN>, retrieved February 12, 2021.

- รูปแบบการกระทำผิดแบบดั้งเดิม (เช่น การฉ้อโกง การปลอม การโจรกรรมข้อมูล)
- รูปแบบการกระทำผิดเกี่ยวกับเนื้อหา (เช่น ภาพอนาจารเด็กออนไลน์)
- รูปแบบการกระทำผิดที่กระทำต่อคอมพิวเตอร์และระบบข้อมูล (เช่น การโจมตีระบบข้อมูลมัลแวร์)

ตารางที่ 14 ตารางแสดงการเปรียบเทียบความผิดเกี่ยวกับการกระทำต่อระบบคอมพิวเตอร์ตาม EU Directive นำมาใช้ตามมาตรฐาน ICCS

Directive 2013/40/EU	ICCS
<p>มาตรา 3 การนำเข้าสู่ข้อมูลที่ผิดกฎหมายในระบบคอมพิวเตอร์</p> <p>เป็นการนำเข้าสู่ข้อมูลโดยไม่มีสิทธิ์ ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วนในระบบคอมพิวเตอร์ ถือเป็นความผิดตามกฎหมายอาญาที่ได้กระทำละเมิดต่อความปลอดภัยของข้อมูล</p>	<p>09031 การนำเข้าสู่ข้อมูลที่ผิดกฎหมายในระบบคอมพิวเตอร์</p> <p>เป็นการนำเข้าสู่ข้อมูล ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วนในระบบคอมพิวเตอร์ โดยไม่ได้รับอนุญาตหรือมีเหตุผลอันสมควร</p>
<p>มาตรา 4 การเข้าแทรกแซงระบบโดยผิดกฎหมาย การเข้าขัดขวางหรือเข้าแทรกแซงหน้าที่ของระบบคอมพิวเตอร์อย่างร้ายแรง โดยการนำเข้าสู่ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ การทำลาย การทำให้เสื่อม การเปลี่ยนแปลง หรือการห้ามใช้ข้อมูลโดยทำให้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลนั้นได้โดยเจตนา และไม่มีสิทธิ์ ถือเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา</p>	<p>090321 การแทรกแซงโดยผิดกฎหมายต่อระบบคอมพิวเตอร์</p> <p>การกระทำใดๆ ที่เกี่ยวกับการทำลาย การลบ การทำให้เสื่อม การเปลี่ยนแปลง หรือการห้ามใช้ข้อมูล โดยไม่ได้รับอนุญาตหรือมีเหตุผลอันสมควร</p>
<p>มาตรา 5 การเข้าแทรกแซงข้อมูลโดยผิดกฎหมาย การลบ การทำลาย ทำให้เสื่อม การเปลี่ยนแปลง หรือการห้ามใช้ข้อมูลบนระบบคอมพิวเตอร์ หรือการทำให้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลนั้นได้โดยเจตนา และไม่มีสิทธิ์ ถือเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา</p>	<p>090322 การแทรกแซงโดยผิดกฎหมายต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์</p> <p>การกระทำใดๆ ที่เกี่ยวกับการทำลาย การลบ การทำให้เสื่อม การเปลี่ยนแปลง หรือการห้ามใช้ข้อมูล โดยไม่ได้รับอนุญาตหรือมีเหตุผลอันสมควร</p>

Directive 2013/40/EU	ICCS
<p>มาตรา 6 การสกัดกั้นโดยผิดกฎหมาย การใช้วิธีการสกัดกั้น โดยวิธีการทางเทคนิค เพื่อไม่ให้มีการโอนย้ายข้อมูลคอมพิวเตอร์จากคอมพิวเตอร์ หรือระบบข้อมูล รวมถึงการส่งคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าจากระบบระบบข้อมูลไปยังระบบข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยเจตนา และไม่มีสิทธิ์ ถือเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา</p>	<p>09033 การสกัดกั้นโดยผิดกฎหมายหรือการเข้าถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์ การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการซึ่งเข้าถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือมีเหตุผลอันสมควร รวมถึงการได้มาซึ่งข้อมูลระหว่างกระบวนการส่งข้อมูลซึ่งไม่ได้มีเจตนาที่จะเปิดเผยต่อสาธารณะ และการได้มาซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ (เช่น การทำซ้ำข้อมูล) โดยไม่ได้รับอนุญาต</p>
<p>มาตรา 7 การใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด การที่เจตนาในการผลิต ขาย การทำการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อใช้ นำเข้า จำหน่าย หรือวิธีการอื่นใด ที่ใช้เป็นเครื่องมือโดยไม่มีสิทธิ์ และมีเจตนาที่จะกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ตามมาตรา 3 – 6 ถือเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา</p> <p>(a) โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ที่ออกแบบหรือนำมาดัดแปลงจากรูปแบบเดิมเพื่อวัตถุประสงค์ในการกระทำความผิดตามมาตรา 3 – 6</p> <p>(b) การเข้าถึงพาสเวิร์ดของคอมพิวเตอร์ รหัส หรือข้อมูลที่เสมือน ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนในระบบคอมพิวเตอร์</p>	<p>09033 การกระทำอื่นใดต่อระบบคอมพิวเตอร์ การกระทำต่อระบบคอมพิวเตอร์ที่ไม่สามารถอธิบายได้หรือสามารถจำแนกตาม 09031-09033</p>

ที่มา: Eurostat (2018), *Monitoring EU Crime Policies using the International Classification of Crime for Statistical Purposes* (ICCS). P.16. from: c.europa.eu/eurostat/documents/3859598/8820510/KS-GQ-18-005-EN-N.pdf/b945c6d4-2ba1-4818-9d5b-c3737f4004a1?t=1524213781000, retrieved February 12, 2021.

2) ความผิดฐานฟอกเงิน

ความผิดฐานฟอกเงินถูกให้คำจำกัดความในมาตรา 1 ส่วนที่ 3 ของ Directive 2015/849/EU⁶⁹ รวมถึงอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ข้อ 6 และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ข้อ 23 และข้อ 9 ของอนุสัญญาของคณะมนตรีแห่งยุโรปเกี่ยวกับการฟอกเงิน การค้น การจับ และการยึดทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ก็ให้มีการให้คำจำกัดความความหมายของการฟอกเงินไว้เช่นกัน แต่ในที่นี้จะขอลำถึงการใช้คำจำกัดความตามมาตรา 1 ส่วนที่ 3 ของ Directive 2015/849/EU เท่านั้นซึ่งปรากฏตามตารางเปรียบเทียบ ดังต่อไปนี้⁷⁰

---

⁶⁹ Directive (EU) 2015/849 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2015 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing, amending Regulation (EU) No 648/2012 of the European Parliament and of the Council, and repealing Directive 2005/60/EC of the European Parliament and of the Council and Commission Directive 2006/70/EC: from: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015L0849&from=EN>, retrieved February 12, 2021.

⁷⁰ Eurostat (2018), *Monitoring EU Crime Policies using the International Classification of Crime for Statistical Purposes* (ICCS). P.29-30. from: c.europa.eu/eurostat/documents/3859598/8820510/KS-GQ-18-005-EN-N.pdf/b945c6d4-2ba1-4818-9d5b-c3737f4004a1?t=1524213781000, retrieved February 12, 2021.

ตารางที่ 15 ตารางเปรียบเทียบคำจำกัดความในมาตรา 1 ส่วนที่ 3 ของ Directive 2015/849/EU กับมาตรฐาน ICCS

มาตรา 1 ส่วนที่ 3 ของ Directive 2015/849/EU	ICCS
<p>a) การแปลงหรือโอนย้ายทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิด หรือการกระทำใดๆที่มีส่วนร่วมในการปิดบังที่มาของทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิด หรือการช่วยเหลือ สนับสนุนให้บุคคลสามารถหลบเลี่ยงผลของกฎหมายจากการกระทำผิด</p> <p>b) การปิดบังหรือปลอมแปลงลักษณะที่แท้จริง แหล่งที่มา ที่ตั้ง การจัดการ เคลื่อนย้าย ซึ่งสิทธิในความเป็นเจ้าของทรัพย์สิน โดยที่รู้ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดหรือการกระทำใดที่มีส่วนร่วมจากการกระทำผิด</p> <p>c) การได้มา การครอบครอง หรือการใช้ทรัพย์สิน โดยรู้ขณะที่รับมาว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดหรือการกระทำใดที่มีส่วนร่วมจากการกระทำผิด</p> <p>d) การมีส่วนร่วม การเข้าเกี่ยวข้องกับการกระทำผิด พยายามการกระทำผิด</p>	<p>ความผิดฐานฟอกเงินไว้ในระดับที่ 2 รหัส 0704 ส่วนการกระทำที่เกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพย์สิน ได้มาจากการกระทำผิด รหัส 07041</p>

มาตรา 1 ส่วนที่ 3 ของ Directive 2015/849/EU	ICCS
และช่วยเหลือ ให้การอำนวยความสะดวก และ ให้คำแนะนำในการกระทำความผิดตามที่ได้กล่าว มาตามข้อข้างต้น	

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า สหภาพยุโรปเป็นภูมิภาคแรกที่ทำให้ความร่วมมือกับ UNODC ในการนำเอามาตรฐาน ICCS มาใช้ในประเทศภาคีของตนในหลายประเทศเพื่อการเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมทางกระบวนกรยุติธรรมทางอาญา เนื่องจากสหภาพยุโรปได้เล็งเห็นว่า การนำเอามาตรฐาน ICCS มาใช้สามารถจัดอุปสรรคที่ต้องเผชิญในอดีต กล่าวคือ ความแตกต่างกันในการเก็บข้อมูลสถิติของแต่ละประเทศ เนื่องจากแต่ละประเทศมีการให้คำจำกัดความฐานความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาของตน ทำให้ข้อมูลสถิติที่เก็บได้มีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศ ทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลสถิติอาชญากรรมที่เก็บไว้นำมาใช้ประโยชน์ในระดับระหว่างประเทศได้

2.9.2 สาธารณรัฐเกาหลี

สืบเนื่องจากแต่เดิมนั้นระบบการเก็บสถิติอาชญากรรมของสาธารณรัฐเกาหลีมีรูปแบบการเก็บข้อมูลโดยที่ส่วนกลาง (Centralized) จะรับข้อมูลสถิติมาจากส่วนภูมิภาคหรือส่วนท้องถิ่น (Decentralized) อีกทั้งมีการเก็บข้อมูลโดยหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการเก็บสถิติตามหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ดังต่อไปนี้⁷¹

⁷¹ Kim Tae-Kyun, *National Report on Crime and Criminal Justice Statistics: Institutions, Practice, Challenges and Countermeasures in Korea*, Third Regional Meeting on Crime and Criminal Justice Statistics: Towards Modern and Efficient Crime Statistics Systems in the Asia-Pacific Region Chengdu, China 29-31 October 2019. retrieved February 10, 2022 From <http://unodc-kostatcoe.or.kr/pdf/activities/Republic%20of%20Korea.pdf>

- 1) หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการวิเคราะห์สถิติอาชญากรรม (Analytical Statistics on Crime) คือ สำนักงานอัยการสูงสุด (Supreme Prosecutors' Office) ซึ่งมีดัชนีอาชญากรรมที่สามารถอธิบายเป็นตาราง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 16 ดัชนีอาชญากรรมของสาธารณรัฐเกาหลี

ดัชนี	อาชญากรรมประเภทต่างๆ
อาชญากรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน	ความผิดฐานลักทรัพย์, ขโมยสินค้า, ความผิดฐานฉ้อโกง, ความผิดฐานยักยอก
อาชญากรรมที่มีความรุนแรง (ความผิดที่มีความชั่วร้าย)	ความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา, ความผิดฐานชิงทรัพย์, ความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์, ความผิดที่เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศ
อาชญากรรมที่มีความรุนแรง (ความผิดที่รุนแรง)	ความผิดฐานพยายามทำร้ายร่างกาย, ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ, ความผิดฐานข่มขู่ผู้อื่น, ความผิดฐานเอาคนไปเรียกค่าไถ่
อาชญากรรมที่เกี่ยวกับการปลอมแปลง	ความผิดที่เกี่ยวกับเงินตรา, ความผิดที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์, ความผิดที่เกี่ยวกับอากรแสตมป์, ความผิดที่เกี่ยวกับเอกสาร
อาชญากรรมที่กระทำผิดโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ	ความผิดที่เกี่ยวกับการละทิ้งหน้าที่, ความผิดที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจในทางมิชอบ, ความผิดที่เกี่ยวกับการเรียกรับสินบน
อาชญากรรมที่มีความผิดต่อศีลธรรมอันดีของสาธารณชน	ความผิดที่เกี่ยวกับการพนันที่ผิดกฎหมาย, ความผิดที่เกี่ยวกับการแสดงออกในที่สาธารณะที่เป็นอันตรายต่อสาธารณชน

ดัชนี	อาชญากรรมประเภทต่างๆ
อาชญากรรมที่เกี่ยวกับความประมาทเลินเล่อ	ความผิดที่เกี่ยวกับฆ่าคนโดยไม่เจตนา, ความผิดที่เกี่ยวกับการประมาทเลินเล่อทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ
อาชญากรรมอื่นๆ	ความผิดที่เกี่ยวกับการดูถูกเหยียดหยาม, ความผิดฐานเบียดเบียนความเท็จ

ที่มา: United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), *Overview of the ICCS Implementation Work and Crime Statistics in Korea*, p.14, December 2017. Retrieved February 10, 2022 From https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/statistics/ICCS/Korea_Module_3_Presentation_on_ICCS_implementation_in_Korea.pdf

- 2) หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการเก็บสถิติอาชญากรรมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (National Police Agency) ซึ่งจากข้อมูลพบว่าสถิติอาชญากรรมทางอาญาส่วนใหญ่ถึง 91% ถูกเก็บโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งมีดัชนีอาชญากรรมที่สามารถอธิบายเป็นตาราง ดังต่อไปนี้

ดัชนี	อาชญากรรมประเภทต่างๆ
อาชญากรรมที่มีความรุนแรง	ความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา, ความผิดฐานพยายามฆ่าคนตาย, ความผิดฐานชิงทรัพย์, ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา, ความผิดที่เป็นอาชญากรรมทางเพศอื่นๆ, ความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์
ความผิดฐานลักทรัพย์	ความผิดฐานลักทรัพย์
ความผิดที่เป็นอาชญากรรมที่มีความรุนแรง	ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ, ความผิดฐานใช้กำลังรุนแรงต่อผู้อื่น, ความผิดฐานกักขัง

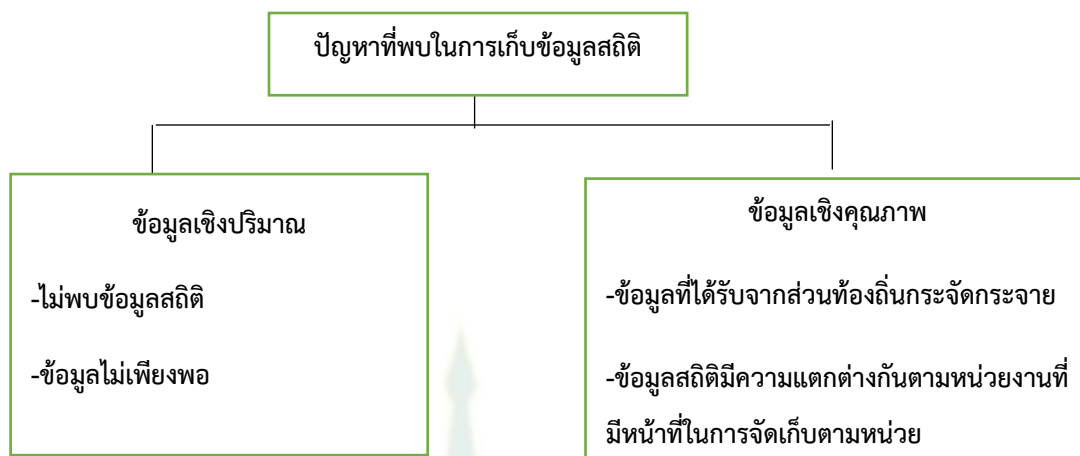
ดัชนี	อาชญากรรมประเภทต่างๆ
	ผู้อื่น, ความผิดฐานข่มขู่ผู้อื่น, ความผิดฐานเอาคนไปเรียกค่าไถ่
อาชญากรรมคอเซ็ทชาว	ความผิดที่เกี่ยวกับการละทิ้งหน้าที่, ความผิดที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจในทางมิชอบ, ความผิดที่เกี่ยวกับการเรียกรับสินบน, ความผิดที่เกี่ยวกับการปลอมแปลงเงินตรา, ความผิดฐานยักยอก
อาชญากรรมที่มีความผิดต่อศีลธรรมอันดีของสาธารณชน	ความผิดที่เกี่ยวกับการพนันที่ผิดกฎหมาย, ความผิดที่เกี่ยวกับการแสดงออกในที่สาธารณะที่เป็นอันตรายต่อสาธารณชน
อาชญากรรมอื่นๆ	ความผิดที่เกี่ยวกับยาเสพติด, ความผิดที่เกี่ยวกับสุขภาพ

ที่มา: United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), *Overview of the ICCS Implementation Work and Crime Statistics in Korea*, p.14, December 2017. Retrieved February 10, 2022 From https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/statistics/ICCS/Korea_Module_3_Presentation_on_ICCS_implementation_in_Korea.pdf

- 3) หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการเก็บข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลเหยื่อ คือ สถาบันอาชญาวิทยาของสาธารณรัฐเกาหลี (Korean Institute of Criminology: KIC)

อย่างไรก็ตาม การเก็บข้อมูลสถิติที่ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยหลายหน่วยงานตามภารกิจของหน่วยงานทำให้เกิดปัญหา คือ พบว่าข้อมูลที่เก็บมีความกระจัดกระจาย หรือการเก็บข้อมูลยังไม่มีรายละเอียดเพียงพอ ดังรายละเอียดที่ปรากฏตามรูปภาพ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 17 ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลที่สถิติของสาธารณรัฐเกาหลี

ที่มา: Kim Tae-Kyun, *National Report on Crime and Criminal Justice Statistics: Institutions, Practice, Challenges and Countermeasures in Korea*, Third Regional Meeting on Crime and Criminal Justice Statistics: Towards Modern and Efficient Crime Statistics Systems in the Asia-Pacific Region Chengdu, China 29-31 October 2019, p. 7. Retrieved February 10, 2022 From [http://unodc-kostatcoe.or.kr/pdf/activities/ Republic%20of%20Korea.pdf](http://unodc-kostatcoe.or.kr/pdf/activities/Republic%20of%20Korea.pdf)

นอกจากนี้ยังพบปัญหาประการที่ 2 คือ ปัญหาเกี่ยวกับการจำแนกประเภทข้อมูลสถิติอาชญากรรมที่มีความแตกต่างกันในระดับที่ 1 ของการเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมของตำรวจ และในระดับที่ 2 ของการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติอาชญากรรมโดยสามารถอธิบายเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 18 ความแตกต่างของการเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมของตำรวจ (ระดับที่ 1) กับการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติอาชญากรรม (ระดับที่ 2)

การเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมของตำรวจ (ระดับที่ 1)	การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติอาชญากรรม (ระดับที่ 2)
1) อาชญากรรมร้ายแรง	1) อาชญากรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน
2) ลักทรัพย์	2) อาชญากรรมที่มีความรุนแรง (ความผิดที่มีความชั่วร้าย)
3) อาชญากรรมที่มีความรุนแรง	3) อาชญากรรมที่มีความรุนแรง (ความผิดที่รุนแรง)
4) อาชญากรรมคอเช็ดขาว	4) อาชญากรรมที่เกี่ยวกับการปลอมแปลง
5) อาชญากรรมที่มีความผิดต่อศีลธรรมอันดีของสาธารณชน	5) อาชญากรรมที่กระทำผิดโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ
6) อาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่มีลักษณะพิเศษ	6) อาชญากรรมที่มีความผิดต่อศีลธรรมอันดีของสาธารณชน
7) อาชญากรรมที่เกี่ยวกับยาเสพติด	7) อาชญากรรมที่เกี่ยวกับความประมาทเลินเล่อ
8) อาชญากรรมที่เกี่ยวกับสุขภาพ	8) อาชญากรรมอื่นๆ
9) อาชญากรรมสิ่งแวดล้อม	
10) อาชญากรรมทางการจราจร	
11) อาชญากรรมแรงงาน	
12) อาชญากรรมที่เกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ	
13) ความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	
14) ความผิดเกี่ยวกับการดำเนินการของทหาร	
15) อาชญากรรมอื่นๆ	

ที่มา: Kim Tae-Kyun, *National Report on Crime and Criminal Justice Statistics: Institutions, Practice, Challenges and Countermeasures in Korea*, Third Regional Meeting on Crime and Criminal Justice Statistics: Towards Modern and Efficient Crime Statistics Systems in the Asia-Pacific Region Chengdu, China 29-31 October 2019, p. 8. Retrieved February 10, 2022 From [http://unodc-kostatcoe.or.kr/pdf/activities/ Republic%20of%20Korea.pdf](http://unodc-kostatcoe.or.kr/pdf/activities/Republic%20of%20Korea.pdf)

ดังนั้น จากปัญหาที่กล่าวข้างต้นในปีค.ศ. 2016 สาธารณรัฐเกาหลีจึงได้มีการแนวคิดในการนำเอามาตรฐาน ICCS มาใช้ในการเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรม จึงได้มีการริเริ่มการทำวิจัยเพื่อศึกษาถึงประโยชน์หากมีการนำมาตรฐาน ICCS มาใช้ในสาธารณรัฐเกาหลี โดยมีหน่วยงาน คือ สถาบันอาชญาวิทยาของสาธารณรัฐเกาหลีและตำรวจนิติวิทยาศาสตร์ (Police Science Institute) เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการศึกษามาตรฐาน ICCS ซึ่งได้มีการแปลมาตรฐาน ICCS มาเป็นภาษาเกาหลี รวมถึงการศึกษา

ทบพจนมาตรฐาน ICCS กับประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อศึกษาหาจุดเชื่อมโยงในการนำเอามาตรฐาน ICCS มาใช้กับกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐเกาหลี อีกทั้งยังศึกษาถึงประเด็นปัญหาหากกรณีมีการนำมาตรฐาน ICCS มาบังคับใช้ในสาธารณรัฐเกาหลีโดยในเดือนธันวาคมในปีเดียวกันจึงได้มีการจัดสัมมนาเรื่องพัฒนาการของการจำแนกประเภทอาชญากรรม: ความท้าทายในการบังคับใช้มาตรฐาน ICCS⁷²

ต่อมาในปี ค.ศ. 2017 ได้มีการดำเนินการในการทำวิจัยโดยใช้ทุนสนับสนุนจากหน่วยงานคือ สำนักงานสถิติแห่งสาธารณรัฐเกาหลี ทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำวิธีการจำแนกข้อมูลประเภทอาชญากรรมของสาธารณรัฐเกาหลี (Korean Classification of Crime or KCC) มาปรับใช้กับการจัดหมู่ประเภทการกระทำผิดตามมาตรฐาน ICCS ทั้ง 11 ประเภท ซึ่งคณะผู้วิจัยประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ทั้งนักอาชญาวิทยา นักสถิติ และนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาญา ส่วนในปี ค.ศ. 2018 มีการจัดสัมมนาโดยร่วมกับสมาคมตำรวจแห่งสาธารณรัฐเกาหลี (Korean Police Studies Association)

ผลจากการศึกษาวิจัยการนำ KCC มาปรับใช้กับการจัดหมู่ประเภทการกระทำผิดตามมาตรฐาน ICCS พบปัญหา และมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาคือความแตกต่างระหว่างการจำแนกข้อมูลสถิติแบบ KCC เพื่อนำมาเทียบกับมาตรฐาน ICCS ดังต่อไปนี้⁷³

1) ในบางฐานความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐเกาหลีไม่ได้มีการบัญญัติบทลงโทษไว้ ยกตัวอย่างเช่น

- ความผิดฐานการุณยฆาต (Euthanasia) รหัสตามมาตรฐาน ICCS คือ 0105

⁷² United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), *Overview of the ICCS Implementation Work and Crime Statistics in Korea*, December 2017. Retrieved February 10, 2022 From https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/statistics/ICCS/Korea_Module_3_Presentation_on_ICCS_implementation_in_Korea.pdf

⁷³ Ibid.

- ความผิดเนื่องจากสถานภาพ (Status Offences) รหัสตามมาตราฐาน ICCS คือ 11021
- ความผิดเกี่ยวกับการใช้สารต้องห้ามเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการเล่นกีฬา (Sport Doping)

แนวทางที่ใช้ในการแก้ไข คือ จะไม่กำหนดความผิดข้างต้นเป็นความผิดเนื่องจากถือว่าไม่มีกฎหมาย ไม่ความผิด ไม่มีโทษ

2) วิธีการจำแนกข้อมูลประเภทอาชญากรรมของสาธารณรัฐเกาหลี KCC จะต้องระบุให้มีความรายละเอียดมากขึ้นเพื่อให้สอดคล้องตามมาตราฐาน ICCS

- ยกเว้นกฎหมายอาญา และกฎหมายอาญาพิเศษฉบับอื่นๆ ที่ไม่ต้องระบุรายละเอียดตามประมวลในแต่ละมาตรา
- ยกตัวอย่างเช่น รัฐบาลบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติด ตามการจำแนกของ KCC จะมียาเสพติดเพียง 3 ประเภท (กัญชา, แอมเฟตามีน, หรือยาเสพติดประเภทอื่น) จากกฎหมายทั้งฉบับ ซึ่งเมื่อนำการจำแนกของ KCC มาเทียบกับระดับมาตรฐานของ ICCS ระดับที่ 6 “ความผิดที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมยาเสพติด หรือสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท” จะประกอบด้วยตัวแปรย่อยในระดับที่ 02, 03, 04

แนวทางที่ใช้ในการแก้ไข คือ ถ้าการกำหนดตามมาตราฐาน ICCS ในระดับที่สูงขึ้นสามารถครอบคลุมความผิดที่ถูกจำแนกของ KCC ก็ให้จับคู่กับระดับที่สูงขึ้น ยกตัวอย่างเช่น การจำแนกของ KCC เกี่ยวกับความผิดที่เกี่ยวข้องกับกัญชาสามารถจับคู่ให้สอดคล้องตามระดับที่ 2 รหัส 0601 แทนรหัส 060111 และรหัส 060129 แทนได้ เป็นต้น

3) การจำแนกความผิดของ KCC จะประกอบด้วยความผิดที่มีความรุนแรงหลายความผิดประกอบกัน ยกตัวอย่างเช่น ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บในขณะชิงทรัพย์ (138110000) ซึ่งเมื่อมาเทียบตามมาตราฐาน ICCS จะกลายเป็นความผิด 2 ฐาน กล่าวคือ รหัส 02 ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บฐานหนึ่ง และรหัส 04 ความผิดฐานชิงทรัพย์อีกฐานหนึ่ง หรือ กรณีความผิดฐานทำให้

ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บในขณะที่ข่มขืนกระทำชำเราที่พบปัญหาเช่นเดียวกัน มีน้ำหนักความผิดตามการจำแนกแบบ KCC มาเทียบกับมาตรฐาน ICCS ก็จะประกอบด้วย 2 รหัส กล่าวคือ รหัส 02 ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บฐานหนึ่ง และรหัส 04 ความผิดที่เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเพศอีกฐานหนึ่ง

แนวทางที่ใช้ในการแก้ไข คือ การจัดลำดับชั้นของกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือการใช้แนวทางในการแก้ไขอื่น

4) การจำแนกความผิดของ KCC ตามกฎหมายพิเศษจะถูกกำหนดเป็นเลขรหัสตัวเดียวสำหรับกฎหมายทั้งฉบับ เมื่อนำมาเทียบกับมาตรฐาน ICCS จะกลายเป็นรหัส 2 ตัวหรือมากกว่านั้น ยกตัวอย่างเช่น รัฐบัญญัติที่ลงโทษการกระทำผิดที่เกี่ยวกับภาษี ตามการจำแนกของ KCC จะใช้รหัส 211020100 เพียงรหัสเดียวสำหรับกฎหมายฉบับนี้ อย่างไรก็ตาม เมื่อนำความผิดนี้มาเทียบกับมาตรฐาน ICCS ในความผิดฐานการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผิดกฎหมาย (ICCS รหัส 06) และความผิดฐานการขายน้ำมันโดยไม่มีใบอนุญาต ICCS รหัส 08) จากกรณีดังกล่าวการจำแนกข้อมูลแบบ KCC ไม่สามารถนำมาเทียบกับมาตรฐาน ICCS ได้เลย

แนวทางที่ใช้ในการแก้ไข คือ การจำแนกข้อมูลแบบ KCC ที่ใช้กับกฎหมายพิเศษต้องมีการระบุให้มีรายละเอียดมากขึ้น

ทั้งนี้ ตามแผนการดำเนินงานของ ICCS ได้กำหนดให้ ต้องมีการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการรับผิดชอบเกี่ยวกับจัดเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรม ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวในสาธารณรัฐเกาหลีก็คือ KOSTAT ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบแบ่งตามภารกิจของหน่วยงานได้ออกเป็น 7 ประการ ดังต่อไปนี้⁷⁴

1) หน่วยงานที่ประสานความร่วมมือเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลสถิติกับหน่วยงานอื่นๆ กล่าวคือ กรณีที่ข้อมูลสถิติอาชญากรรมที่เก็บได้มีความซ้ำซ้อน หรือข้อมูลไม่ครบถ้วน หรือข้อมูลไม่

⁷⁴ United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), *Overview of the ICCS Implementation Work and Crime Statistics in Korea*, December 2017. Retrieved February 10, 2022 From <https://unstats.un.org>.

ตรงกันไม่สอดคล้องกัน อันเนื่องมาจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลสถิติมีจำนวนมาก หลายหน่วยงานตามระบบการบริหารงานแบบกระจายอำนาจ ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว หน่วยงาน KOSTAT จึงมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นหน่วยงานกลางที่มีหน้าที่รับผิดชอบหลักในการจัดเก็บ รวบรวมข้อมูล และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งที่เป็นหน่วยงานของรัฐบาลจำนวน 284 หน่วยงาน และหน่วยงานเอกชนจำนวน 78 หน่วยงาน ในการดำเนินงานทั้งหมดที่เกี่ยวกับการจัดเก็บ ข้อมูลสถิติตามที่รัฐบัญญัติเกี่ยวกับข้อมูลสถิติได้ให้อำนาจไว้

2) หน่วยงานที่มีอำนาจในการกำหนดมาตรฐานการจัดเก็บและจำแนกข้อมูลสถิติ โดยการดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ICCS

3) หน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลสถิติ โดยการเน้น การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสังคม เศรษฐกิจ และข้อมูลประชากรเป็นหลัก

4) หน่วยงานที่เผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถิติต่อสาธารณชน อันได้แก่ ผู้วางนโยบายของ รัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ในการวางแผนงานระดับชาติ ผู้บริหารราชการแผ่นดิน นักวิจัยจากสถาบัน หรือองค์กรต่างๆ นักวิชาการในมหาวิทยาลัย นักการเมือง นิตยบุคคล และปัจเจกชนทั่วไป ซึ่งการเผยแพร่ ข้อมูลจะเผยแพร่ผ่านทาง CD หรือระบบออนไลน์ที่เรียกว่า KOSIS หรือระบบ Statistical Data-Warehouse System หรือ Micro Data Service System (MDSS)

5) หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดการเกี่ยวกับคุณภาพของข้อมูลสถิติ ซึ่งจะมีระบบที่ใช้ ในการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลสถิติ อีกทั้งมีการประเมินตรวจสอบว่าคุณภาพของข้อมูลสถิตินั้น เป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่ได้วางไว้แล้วหรือไม่ โดยจะมีการดำเนินการในการทบทวนการประเมิน เป็นประจำทุกปี

6) หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการให้การฝึกฝนแก่เจ้าหน้าที่ และการทำวิจัยเกี่ยวกับสถิติ โดยจะประกอบด้วยหน่วยงาน คือ The Statistical Training Institute (STI) ที่ทำหน้าที่ในการให้การ ฝึกฝนบุคลากรทั้งจากภาครัฐ และภาคเอกชน ซึ่งจะดำเนินการจัดอบรมเป็นคอร์สทั้งในระดับพื้นฐาน และระดับสูงเกี่ยวกับข้อมูลสถิติ เทคโนโลยีตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติ เทคโนโลยีตาม ระบบคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวกับสถิติ หรือแม้แต่ระเบียบวิธีวิจัยที่นำมาใช้ในการทำแบบสำรวจ ส่วนอีก หน่วยงาน คือ The Statistical Research Institute (SRI) เป็นหน่วยงานที่เป็นสถาบันที่ทำวิจัยเกี่ยวกับ

ข้อมูลสถิติโดยการนำข้อมูลสถิติที่ได้นำมาวิเคราะห์ในเชิงลึก อันมีจุดมุ่งหมายที่จะนำผลลัพธ์ของข้อมูลสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์นำไปใช้พัฒนาข้อมูลในระดับชาติอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

7) หน่วยงานที่ให้ความร่วมมือในระดับระหว่างประเทศ โดย KOSTAT ร่วมมือกับหน่วยงาน สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2019 จัดตั้งหน่วยงานที่เรียกว่า The Centre of Excellence for Statistics on Crime and Criminal Justice in Asia and Pacific (CoE) or UNODC- KOSTAT Centre of Excellence ถือเป็นหน่วยงานกลาง (UN-CTS Focal Point) ขึ้นในเมืองแทจ็อน (Daejeon) ในการรับผิดชอบเกี่ยวกับการทำหน้าที่ในการเก็บสถิติอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Center of Excellence for Statistics on Crime and Criminal Justice in Asia and the Pacific) และทำหน้าที่เป็นหน่วยงานที่จะประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ในสาธารณรัฐเกาหลี อันได้แก่ ตำรวจ อัยการ กระทรวงยุติธรรม ทีมวิจัย และทีมที่ปรึกษา เพื่อประสานความร่วมมือในการเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมเพื่อให้สอดคล้องเป็นไปตามที่มาตรฐาน ICCS กำหนดไว้⁷⁵

จะเห็นได้ว่าสาธารณรัฐเกาหลีเป็นประเทศแรกในเอเชียที่ได้นำมาตรฐาน ICCS มาใช้ในการเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรม อีกทั้งจะพบว่าก่อนการนำมาตรฐาน ICCS มาบังคับใช้ในสาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐเกาหลีก็มีการเก็บข้อมูลสถิติตามภารกิจอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทำให้เกิดปัญหาที่ข้อมูลที่ได้มาบางครั้งไม่ครบถ้วน หรือซ้ำซ้อน หรือกระจัดกระจายไม่เป็นระบบ การดำเนินการในการนำมาตรฐาน ICCS มาใช้ในการจัดเก็บและจำแนกข้อมูลสถิติจึงมีประโยชน์อย่างยิ่งในการแก้ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น อีกทั้งหน่วยงาน UNODC ยังได้กำหนดให้หน่วยงาน KOSTAT ของสาธารณรัฐเกาหลีทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการประสานข้อมูลเกี่ยวกับสถิติในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกอีกด้วย สาธารณรัฐเกาหลี

⁷⁵ Kim Tae-Kyun, *National Report on Crime and Criminal Justice Statistics: Institutions, Practice, Challenges and Countermeasures in Korea*, Third Regional Meeting on Crime and Criminal Justice Statistics: Towards Modern and Efficient Crime Statistics Systems in the Asia-Pacific Region Chengdu, China 29-31 October 2019 p. 8. Retrieved February 10, 2022 From <http://unodc-kostatcoe.or.kr/pdf/activities/Republic%20of%20Korea.pdf>

จึงเป็นประเทศที่เหมาะสมแก่ประเทศไทยในการเป็นกรณีศึกษาที่นำมาใช้ในการศึกษาการรับเอา
มาตรฐาน ICCS มาใช้ในประเทศต่อไป

2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

*ขวัญมนัส พัดทอง, วิชาญ กิตติรัตนพันธ์ และปราโมทย์ พันธุ์สะอาด, การวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัด
วิธีการจัดเก็บข้อมูลและกิจกรรมการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมอาญาไทย , 2562* เป็น
งานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมไทย อันได้แก่ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย ค่า
บรรทัดฐานในการเปรียบเทียบ (Baseline) ตลอดจนข้อเสนอแนะ ผลการวิจัยพบว่า ควรให้มีการจัดเก็บ
และใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดที่ใช้ประโยชน์ได้ทั้ง 15 ตัวชี้วัดในรอบปีงบประมาณถัดไป โดยมีการกำหนด
ออกแบบวิธีการจัดเก็บและนำผลการจัดเก็บมาวิเคราะห์ค่าเป้าหมายและค่าเปรียบเทียบ อีกทั้งควรมีการ
วิเคราะห์ตัวชี้วัดที่มีการจัดเก็บแต่ละตัวชี้วัดให้นำไปใช้ประโยชน์ในมิติอื่น ๆ ได้ด้วย เช่น การวิเคราะห์เชิง
พื้นที่และค่าทางสถิติ หรือนำผลจากการทำตัวชี้วัดไปเทียบเคียงกับตัวชี้วัดในระดับสากล เพื่อสะท้อนภาพ
กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยกับต่างประเทศ รวมถึงพัฒนา ตัวชี้วัดเหล่านี้กับหน่วยงานใน
กระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัด

*เกียรติอนันต์ ล้วนแก้วและคณะ, โครงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพ
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา, 2560.* เป็นโครงการศึกษาเรื่องเพื่อจัดทำร่างตัวชี้วัดประสิทธิภาพ
กระบวนการยุติธรรมทางอาญาและวิธีการรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนประสิทธิภาพที่
แท้จริงของกระบวนการยุติธรรมไทยและเกิดจากการมีส่วนร่วมและให้ข้อคิดเห็นจากทุกภาคส่วน โดย
ผู้วิจัยได้นำชุดของตัวชี้วัดเพื่อวัดประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมอาญาในภาพรวมใน 7 มิติ 21
ตัวชี้วัด และมีข้อเสนอในงานวิจัยว่า การจัดทำตัวชี้วัดต้องประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานต่าง ๆ ใน
กระบวนการยุติธรรมทราบว่าการจัดทำตัวชี้วัดดังกล่าวเป็นการสะท้อนประสิทธิภาพของกระบวนการ
ยุติธรรมในภาพรวมมากกว่าที่จะเป็นการประเมินผลการทำงานของหน่วยงาน ทั้งนี้ ควรมีการนำข้อมูล
จากหน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาจัดทำเป็นระบบข้อมูลที่มีความ
เชื่อมโยงกัน

*ธีระ สนิเดชารักษ์ และคณะ, รายงานวิจัยโครงการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการด้านสถิติและ
ตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนักปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่า
ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา , 2560.* งานวิจัยนี้ทำการสำรวจความคิดเห็นประชาชนและนัก

ปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การพัฒนา การแก้ไขปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดผลงาน หรือประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Criminal Justice Performance Indicators) ของหน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยและศึกษาในแง่มุมมองของกระบวนการที่หน่วยงานใช้กำหนดคุณค่าตัวชี้วัด แหล่งที่มา ข้อมูลสะท้อนตัวชี้วัด จุดแข็งจุดอ่อนของข้อมูล วัตถุประสงค์ เป้าหมายของตัวชี้วัดและจุดแข็งจุดอ่อนของตัวชี้วัดในแต่ละหน่วยงาน โดยผลการศึกษาวิจัยได้จัดทำชุดของข้อเสนอสำหรับตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมที่ควรจะเป็น โดยกำหนดตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานสากล เมื่อนำมาเชื่อมโยงกับคุณค่าของกระบวนการยุติธรรมที่ประชาชนอยากได้และกระบวนการยุติธรรมที่พึงประสงค์กลายเป็นชุดข้อเสนอแนะต่อกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ

คณิต ฌ นคร. รายงานวิจัยโครงการศึกษาแนวทางการบูรณาการข้อมูลสถิติกระบวนการยุติธรรมทางอาญา, 2554. ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยมีปัญหาในการบูรณาการข้อมูลในกระบวนการยุติธรรมในหน่วยงานต่าง ๆ ยังไม่ชัดเจน ไม่มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง การจัดเก็บข้อมูลสถิติของแต่ละหน่วยงานอยู่ในรูปแบบต่างคนต่างทำตามความเข้าใจและการให้คุณค่าของแต่ละหน่วยงานของตน จึงทำให้นโยบายในการบริหารจัดการกระบวนการยุติธรรมอาญาไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ขาดความเป็นเอกภาพ อีกทั้งยังขาดเครื่องมือชี้วัดที่มีประสิทธิภาพของการทำงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในภาพรวม ข้อเสนอแนะในงานวิจัยระบุว่า ควรมีกระบวนการกำหนดตัวชี้วัดโดยเปิดให้ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้ปฏิบัติงาน และประชาชนผู้รับบริการมีส่วนร่วมกำหนดตัวชี้วัด ทั้งนี้ เสนอให้ใช้กลไกพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2549 ผ่านคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติโดยตั้งอนุกรรมการด้านการปฏิรูปการประเมินประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ควรมีการปฏิรูปกระบวนการจัดเก็บ รวบรวมบริหารจัดการข้อมูลสถิติเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวกัน ให้ทุกหน่วยงานปรับปรุงระบบการจัดเก็บข้อมูลและเชื่อมข้อมูลผ่านระบบศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลและควรดำเนินกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้นำองค์กรให้เห็นและตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารองค์กรเพื่อผลลัพธ์ เป็นการใช้ประโยชน์จากตัวชี้วัดเพื่อนำองค์กรไปสู่การแก้ไขปัญหาย่างตรงจุดและมีเป้าหมายเป็นรูปธรรม